

Fair Play

www.urheilutoimittajat.fi

Urheilutoimittajain liiton jäsenlehti 1/2024

**LAURI MARKKASELLE
YLI PUOLET
YKKÖSÄÄNISTÄ
Koripalloilijasta
ensimmäistä kertaa
Vuoden urheilija**
SIVUT 6–8

GORDON HERBERT
Vuoden valmentaja, sivut 10–11

TENNISMIEHET
Vuoden joukkueeksi, sivut 12–13

SAGA VANNISEN
hattutempu, sivut 14–15

Urheilutoimittajain liitto palkitsi MTV Urheilun toimittajan **Kasper Kunnaksen** vuoden 2023 urheilujournalistina. Kunniakirja luovutettiin hänelle 7. päivä joulukuuta Urheilutoimittajain liiton ja Suomen Urheilugaalan yhdessä järjestämässä Urheilujournalismin päivässä Pikku-Finlandiassa Helsingissä.

Tilaisuudessa palkittiin myös Vuoden urheiluvalokuva, Vuoden digitaalinen hitti, Vuoden urheilujuttu ja Vuoden tiedottaja sekä jaettiin Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustus kolmelle monen vuosikymmenen rupeaman urheilujournalismin parissa ahertaneelle.

Vuoden urheilujournalistista Kasper Kunnaksesta oli laaja henkilökuva jo *Fair Playn* numerossa 3–4/2023. Tässä numerossa sivuilla 20–35 artikkelit kaikista muista Urheilujournalismin päivänä huomioiduista.

Sisältö 1/2024

6-8

Lauri Markkanen ensimmäisenä koripalloilijana Vuoden urheilija

9

Vuoden urheilija 2023 -äänestystulokset

10-11

Vuoden valmentaja Gordon Herbert arvostaa suomalaisia urheilutoimittajia

12-13

Tennismiehillä kahden Unon arvoinen joukkue

14-15

Saga Vanniselle jo kolmas peräkkäinen Vuoden nuori urheilija -Uno

16

Lajien parhaat urheilijat 2023

17

Päätoimittajan Vuoden urheilija -kolumni

18-19

Urheilugaalan palkintoluokkien palkitut

20-21

Hannu-Pekka Hänninen muistelee legendoja lämmöllä

22-23

Jukka Ritola näppäsi Vuoden sykehdyttävimmän urheilukuvan

24-25

Kari Pyykön aamukammassa piikit vähissä

26-28

Vesa-Matti Savisen Ässät-dokumentti pesi pääkaupunkilaisvastustajansa

29-31

Heikki Miettinen on ahertanut koneilla ja kabineteissa

32-33

Riikka Smolander-Slotte tarttui tärkeään aiheeseen

34-35

MP:n Mika Korpela Vuoden tiedottaja

36

Vuosikokous Helsingissä 26.3.

38-41

Johanna Aatsalo avasi "arkun"

42

Liity Urheilutoimittajain liiton jäseneksi!

44-45

Jari Kupilan kirja sisällissodasta odotetusti ykkönen

Vakiopalstat:

5 Pääkirjoitus

37 Kolumni

43 ÄVKG-tietovisa

46 Vieraskynä

47 Jäsenasiaa

49-51 Kirja-arviot

Fair Play

Urheilutoimittajain liiton jäsenlehti

Julkaisija

Urheilutoimittajain liitto ry.
Atomitie 5, C-porras, 00370 Helsinki
toimisto@urheilutoimittajat.fi

Päätoimittaja

Matti Hannula
mattiahannula@gmail.com

Toimitus

Tapio Ahlroth
Esko Hatunen
Harri Laiho
Topias Kauhala

Ulkoasu ja taitto

Taina Kempainen Tmi, Rauma

Painopaikka

Savion Kirjapaino Oy, Kerava

Levikki

1000

Osoitteenmuutokset

toimisto@urheilutoimittajat.fi

Ilmestyminen 2024

nro 2 29.5.
nro 3 18.9.
nro 4 9.12.

Toimitus pidättää oikeuden lyhentää, muokata sekä jättää julkaisematta toimitukselle lähetettyjä juttuja.

Urheilutoimittajain liitto ry.

Perustettu 1931

Puheenjohtaja

Kari Linna

Hallintokoordinaattori

Natalia Lahtela

Viestintäasiantuntija

Petra Olamo

Jäsenyydet

Kansainvälinen urheilutoimittajien liitto (AIPS)
Association Internationale de la Presse Sportive AIPS

European urheilutoimittajien liitto (UEPS)
European Sports Press Union UEPS

ISSN 0786-5988 (painettu)
ISSN 2670-255X (verkkojulkaisu)

Kannen kuva:

Lauri Markkanen

Kuvaaja:

Kyzer Armendariz

4041 0660
Painotuote

Voita älykkäästi

Valitse luova IT-kumppani,
joka ymmärtää pelisi
vaatimukset

CODEMATE

Go Forward.

www.codemate.com

**PYSY MUKANA
MATKASSA!**

Fair Play

Fair Play saapuu painettuna suoraan kotiisi/työpöydällesi tai digilehtenä sähköpostiisi. Muista ilmoittaa osoitteen- ja/tai sähköpostiosoitteen- muutoksesi toimisto@urheilutoimittajat.fi

Liiton tiedotteet
lähetetään sähköpostitse. Varmista tiedotteiden saanti päivittämällä sähköpostiosoitteesi toimisto@urheilutoimittajat.fi

Liiton verkkosivut
Ajankohtaiset uutiset ja aiheet luettavana silloin, kun sinulle sopii.
www.urheilutoimittajat.fi

Vuoden urheilija -verkkosivut
Vuoden urheilija -äänestyksen ehdokaslistat, äänestystulokset ja ajankohtaiset uutiset.
www.vuodenurheilija.fi

Liiton Facebook
Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Liiton Twitter
Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Liiton Instagram
Löydät meidät Instagramista
instagram.com/urheilutoimittajat

**Seuraa meitä niissä kanavissa,
jotka sopivat sinulle parhaiten!**

Yhteistyössä:

KALEVA

Haaga-Helia

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

CODE MATE

Urheilugaala

PÄÄKIRJOITUS

Kari Linna
puheenjohtaja

Kyse on tietosuojalaista ja sen noudattamisesta, arvoisa(t) toimittaja(t)

Pyrytti. Helsinki-Vantaan lentoasemalla oli nykyajan klikkiotsikoin valkoinen kurittaja, suomeksi sanottuna tavallista reippaampi lumisade. Ilman sitä tätä juttua ei olisi syntynyt. Lennot olivat myöhässä, joten en ollut koneessa, vaan pystyin vastaamaan toimittajan soittaessa.

Elettiin Urheilugaalan jälkeistä perjantai-iltapäivää. Oli hyvä fiilis onnistuneesta juhlaillasta ja nappiin menneistä valinnoista.

Toimittaja halusi, että järjestäisin hänelle tiedot, mitä kukin on äänestänyt. Avoimuus, läpinäkyvyys, USA:ssakin äännet ovat julkisia, pitäisi olla itsensänselvyys. Nämä olivat muistikuvani mukaan perustelut. Urheilutoimittajain liitto haluaa olla avoin sekä auttaa mediaa parhaansa mukaan. Silti pyyntö tuntui kovalta: järjestää kaikkien äänestäjien kaikki äännet, etänä ruuhkaiselta lentokentältä. Ja juuri tarjoiltu myöhäinen lounas nenän edessä.

Päätin ottaa aikalisän ja kysyä neuvoa viisaammalta, koska myös pyynnön oikeudellinen ulottuvuus mietitytti. Varatuomari **Olli Rauste** vastasi soittoon heti ja kysymykseeni tyhjentävästi, ei jättänyt tulkinnanvaraakaan. Emme saa kertoa, kuka on liiton jäsen. Saati sitten, miten joku on äänestänyt. Vain jäsenen etukäteen antamalla suostumuksella tietojen luovuttaminen olisi mahdollista. Välitin Rausteen faktat toimittajalle pahoitellen, ettemme valitettavasti voi suostua pyyntöön, koska tietosuojalaki rajaa yhdistysten mahdollisuuksia julkistaa jäsenistään yhtään mitään. Rikkomatta Suomen lakia emme olisi voineet toimittajaa auttaa.

Tuntuikin sitten lievästi sanottuna oudolta lukea lehdestä, että "järjestömme piiloutuu pykälien taakse". Näin nopeastiko kieli muuttuu, noudattaa lakia = piiloutuu pykälien taakse? Olisitko Sinä halunnut, että äänestyksesi olisi julkaistu lupaa kysymättä?

★★★

Lauri Markkanen valittiin Vuoden urheilijaksi selvällä erolla, vaikka kaikki äänestäjät eivät nostaneet häntä kärkisijoille. Tämä herätti pahennusta syvemmin tiedostavissa piireissä. Ennen tapasivat valinnat olla vääriä. Nyt sentään oikea voitti, vaikka joidenkin mielestä kaikki eivät äänestäneet oikein. Positiivista on se, että Vuoden urheilija -äänestys herättää intohimoja ja jälkipelejä edelleen. Se osaltaan todistaa, että vuodesta 1947 alkanut perinne elää vahvasti.

Niin kauan kuin minulla on sananvaltaa, äänestys pysyy liittomme jäsenillä. Pitää muistaa, että tuo joukko on jo nyt rajattu vain alalla oikeasti toimiviin. Vaatimukset äänestyksen luovuttamisesta muiden käsiin, tai peräti tradition lopettamisesta, jääkööt omaan arvoonsa. Meitä liittona voidaan kritisoida mistä ilmiansuunnasta tahansa, mutta meille tärkeimpiä ovat omat jäsenemme, toki yhteistyökumppaneita unohtamatta. Teitä jäseniä haluamme kuunnella ja palvella parhaan kykymme mukaan.

★★★

Gaalan jälkeisellä viikolla olin selkäläikkauksessa. Hoitaja lajitteli lääkepurkista kannen erilliseen roskikseen. Kun kysyin miksi, hän vastasi: "Tietenkin. Nimesi ei saa näkyä. Tiedäthän tietosuojalain."

Kari Linna

Yle Urheilun toimittaja Antti-Jussi Sipilä (vas.) tekee Lauri Markkasesta dokumenttia ja ”aavisti” Vuoden urheilija -äänestyksen tuloksen. Niinpä hän oli Urheilugaalan aikaan paikan päällä Salt Lake Cityssä ja ojensi Markkaselle Unon ja kullatun kapulan.

Uno ja kapula kiikutettiin Utahiin

Lauri Markkanen ensimmäisenä koripalloilijana Vuoden urheilijaksi

NBA-seura Utah Jazzissa Yhdysvalloissa pelaava **Lauri Markkanen** on kaikkien aikojen viides joukkueurheilija ja ensimmäinen koripalloilija, joka on Suomessa äänestetty Vuoden urheilijaksi. Kaikkiaan tittelistä äänestettiin nyt 77. kerran.

Teksti: **Matti Hannula** Kuva: **Kyzer Armendariz**

Vuoden urheilija -äänestyksessä toiseksi tuli **Wilma Murto**, joka oli kakkonen myös vuosi sitten. Tällä kertaa hänen meriitteinään olivat seiväshypyn EM-hallikulta, MM-pronssi ja Timanttiliigan osakilpailuvoitto ensimmäisenä suomalaisnaisena. Kolmanneksi eniten pisteitä keräsi rallin MM-sarjan maailmanmestaruuden toisena peräkkäisenä vuonna napannut **Kalle Rovannerä**.

Markkanen keräsi ylivoimaisesti eniten ykkössijoja, 126, kun niitä Murrolla oli vain 48 ja Rovannerällä 29.

Piste-ero Markkasen ja Murron välillä oli kuitenkin vain 119 (1998–1879). Tämä selittyi sillä, että moni äänestäjä oli jättänyt Markkasen joko kokonaan pois ”kupongiltaan” tai sijoittanut hänet TOP 10:ssään alimpaan kastiin.

Vaikka Murto olisi saanut pisteitä enemmän kuin Markkanen, olisi Markkanen Vuoden urheilija 2023, sillä hän sai yli puolet ykkössijoista. Tämä sääntö, ”Lex Suutarinen”, pohjautuu vuoden 1974 äänestykseen. **Riitta Salin** oli voittanut EM-kultaa 400 metrillä maailmanennätysajalla 50,14 ja **Juhani Suutarinen** ampumahiihdossa MM-kultaa sekä 10 että 20 kilometrillä. Salinilla oli lisäksi EM-viestihoepa (4x400 m) ja Suutarisella MM-viestihoepa (4x7,5 km).

Tasan puolella hyväksytyistä 158 äänestyskupongistä Suutarinen oli ykkösenä, mutta seitsemän äänestäjää ei ollut laittanut häntä lainkaan kupongilleen. Salinilla oli ykkössijoja vain 45, mutta pisteissä ero oli hänen hyväkseen 1355–1304, jolla perusteella Salin palkittiin Vuoden urheilijana.

Urheilutoimittajain liitto päätti muuttaa sääntöjä siten, että mikäli joku urheilija saa ykkössijoista yli puolet, hänet on sijoitettava ykköseksi riippumatta siitä, miten pisteet ykkösen ja kakkosen välillä jakaantuvat. Vuonna 1982 ”Lex Suutarista” tarvittiinkin. Mäkihypyn maailmanmestari **Matti Nykänen** sai 3568 pistettä, F1-maailmanmestari **Keke Rosberg** 57 pistettä vähemmän. Mutta Rosbergin oli laittanut ykköseksi 271 toimittajaa 394:stä, joten Rosbergista tuli Vuoden urheilija. Sen koommin ykkössijat eivät ole ratkaisseet.

Esimerkin näyttäminen tärkeää

Yle Urheilun toimittaja **Antti-Jussi Sipilä** tekee Lauri Markkasesta dokumenttia ja oli paikalla Salt Lake Cityssä, kun Vuoden urheilija mallia 2023 tammi-kuun 11. päivän iltana Suomen aikaa julkistettiin. Sipilä oli kiikuttanut mukanaan Uno-pystin sekä Urheilutoimittajain liiton vuosi sitten lanseeraaman kullatun viestikapulan, jonka sisällä on viesti edelliseltä Vuoden urheilijalta seu-

raajalleen. Näin Unon ja kapulan luovutus Markkaselle saatiin Ylen suoraan gaalalähetykseen.

Markkanen oli tietysti otettu kunnista olla lajinsa ensimmäinen Vuoden urheilija.

– Hyvät fiilikset. Esimerkin näyttäminen on aina ollut tärkeä osa toimintaani. Olen pyrkinyt tekemään kaikki asiat niin hyvin kuin pystyn niin kentällä kuin kentän ulkopuolella, Markkanen sanoi heti Ylen gaalalähetyksen jälkeen *Fair Play* -lehteä varten tehdyssä haastattelussa.

– Lähdin nyt avaamaan tätä polkua, ja toivottavasti tulevaisuudessa muitakin koripalloilijoita palkitaan Suomessa Vuoden urheilijoina. On joka tapauksessa kiva nähdä, että koripallon suosio on Suomessa kasvussa, ja tämä valintakin auttaa siinä.

”Iso juttu, että koripallo pystyi saamaan kaksi palkintoa tärkeimmästä päästä.”

Lauri Markkanen

Tuplavoitto iso juttu lajille

Vuosi sitten Markkanen oli Vuoden urheilija -äänestyksessä neljäs. Tätä ennen hänen paras sijoituksensa oli kolmas (2017). Markkanen on vasta kautta aikojen viides Vuoden urheilijaksi valittu joukkueurheilija. Kaikki neljä aiempaa ovat olleet jalkapalloilijoita (1995 **Jari Litmanen**, 2001 **Samu Hyypiä**, 1999 **Teemu Pukki**, 2020 **Lukas Hradecký**).

– Kenties ajatellaan, että joukkueena voitetaan ja menestyetään. Että se on joukkueen saavutus ja yksilöt siinä samanvertaisia, Markkanen tuumii.

– Eihän se niin ole. Roolituksetkin eroavat. Mutta sen tarkemmin en osaa tuota ”epäkohtaa” analysoida.

Vuoden urheilijan ovat alusta alkaen äänestäneet Urheilutoimittajain liiton jäsenet. Markkasella ei ole aiheesta kritisoitavaa.

– Ei ole, kun minulla ei ole kehitysehdotuksiaakaan. On varmasti hyvä mennä sillä, mikä on todettu toimivaksi.

Myös Vuoden valmentaja -titteli menitällä kertaa koripallolle, kun sen nappasi kanadansuomalainen, Saksan MM-kultaan luotsannut **Gordon Herbert**.

– Iso juttu, että koripallo pystyi saamaan kaksi palkintoa tärkeimmästä päästä, Markkanen tuumii tuplavoiton merkityksestä.

Iivo Niskasen viesti seuraajalleen

Urheilutoimittajain liitto käynnisti vuosi sitten uuden perinteen. Vuoden urheilija -sa Uno-pystin lisäksi palkinnoksi kullatun ”viestikapulan”. Sen sisältä löytyy paitsi lista aiempien vuosien voittajista myös edellisen Vuoden urheilijan viesti seuraajalleen.

Lauri Markkanen, Vuoden urheilija 2023, avasi **Iivo Niskasen** kirjoittaman kirjeen kotonaan Salt Lake Cityssä. Kirjeessä oli seuraava viesti:

”Terve! Mitä kuuluu? Mulle ihan hyvää. En ole kirjoittanut kirjeitä pariin kymmeneen vuoteen. Nyt ajattelin niin. Onnea muuten Vuoden urheilijan valinnasta. Terveisin Iivo Niskanen.”
”PS. Toivottavasti kirjoitat minulle tähän kapulaan pian uudestaan.”

Markkasen lähiaikojen tavoitteet eivät jääneet piiloon hänen kommentissaan:

– Olisin toivonut, että olisin päässyt itselleni kirjoittamaan. Katsotaan, miten asiat etenevät.

Pettymyksen kevät

Pääsy NBA:n tähdistöotteluun ja vieläpä avausviikkoon oli tietysti Markkaselle itselleen huikea hetki viime vuoden aikana. Mutta hienoja kilpailullisiakin asioita tapahtui.

– Oli mahtavaa nähdä, miten vastustajajoukkueiden puolustukset joutuivat reagoimaan omiin pelisuorituksiini, otamaan kovempaa. Se oli siistiä.

– Oli yksittäisiä hyviä voittoja ja yksittäisiä huonoja tappioita, mutta oli hienoa, miten itse menin eteenpäin ja miten otimme isoja steppejä joukkueena.

Suurimpana pettymyksenä viime vuodelta Markkanen koki Jazzin jäämisen pudotuspelien ulkopuolelle.

– Itselleni tuli vielä runkosarjan loppuun käsivamma, jonka vuoksi en edes pystynyt itse riittävästi auttamaan joukkuetta pudotuspeleihin pääsyssä. Se jäi harmittamaan. Olisi ollut kiva nähdä, mihin me sillä porukalla olisimme niissä pystyneet.

Tauko paikallaan

Markkanen ei puolen vuoden perspektiivillä näe viimekeväisellä ja -kesäisellä asevelvollisuuden suorittamisellaan olleen mitään suoranaista negatiivista vaikutusta hänen pelikuntoonsa viime syksyn MM-kisoissa.

– Siinä oli rankat 14 kuukautta alla ennen sitä. Kokonaisrasitus alkoi tulla

loppupeleissä vastaan. En ollut sataprosenttisesti kunnossa, mutta tein kovasti hommia ja olin niin hyvässä kunnossa kuin mihin siinä hetkessä oli mahdollista päästä. Ennen NBA-kauden alkua piti sitten ottaa pieni tauko, jollaista ei ollut edelliseen puoleentoista vuoteen ollut, kertoo Markkanen, jolla ei voi sanoa huonosti menneen MM-kisoissakaan: hän oli koko karkeloiden pistetilaston kolmonen.

Huhumylly ei haittaa

Utah Jazzin kausi 2023–2024 meni syyskauden osalta lähinnä tappioiden merkeissä. Markkanen joutui vieläpä marraskuun lopulla takareisivamman vuoksi sivuun useaksi viikoksi. Hänen paluunsa jälkeen Jazzin tahti muuttui, ja tätä kirjoitettaessa se oli voittanut 14:stä viime ottelustaan 12. Markkasen loista-

vat pelit veivät hänet siirtospekulaatioiden keskelle.

– Ei huhumyllyllä ole ollut vaikutusta. On ikään kuin kunnianosoitus, että seurat ovat kiinnostuneita. Se osoittaa, että olen itse pelannut suhteellisen hyvällä tasolla. Seuraavassa pelissä pitää kaikes-ta huolimatta suoriutua taas hyvin. Sen enempiä ei voi omaan tulevaisuuteensa vaikuttaa. Kaikki keskittyminen on joka-päiväisessä tekemisessä.

Markkanen saattaa hyvin pelata ainakin tämän kauden loppuun Jazzissa.

– On vielä paljon asioita, joita pystymme joukkueena kehittämään. Se motivoi. Molemmissa päissä kenttää pystymme hiomaan yksityiskohtia paremmiksi. Kun jokainen pelaaja kehittyy, menemme eteenpäin joukkueena. Minulla ei ole pienintäkään epäilystä, etteikö näin tapahtuisi. ♦

Puumalainen nosti judon historiatalastoon Kymmenen parhaan listalle tuli 40. laji

Vuoden urheilija 2023 on valittu ja kymmenen parhaan listaa muodostettu nyt jo 77 kertaa. Kun kunkin vuoden 10 parasta saavat pisteitä (10, 9, 8 jne.), saadaan yhteensä 77 x 55 eli 4 235 pistettä. Kun tämä pilkotaan eri urheilulajien kesken, saadaan mielenkiintoinen tilasto.

Teksti: **Timo Ville Salonen** ja **Matti Hannula**

Judoka **Martti Puumalaisen** tuore viides sija toi historiatalastoon uuden lajin. Nyt pisteille on yltänyt 40 urheilulajia, ja judo loikkasi heti sijalle 36.

Kärjestä löytyvät odotetusti vahvat perinnelajit yleisurheilu ja maastohiihto. **Wilma Murron** (9 pistettä) ja **Reetta Hurskeen** (3) tuoreiden TOP 10 -sijoitusten myötä yleisurheilu kasvatti entistään eroa hiihtoon, joka sai nyt vain kaksi lisäpistettä (Kerttu Niskasen yhdeksäs sija).

Yleisurheilun kokonaispotti vuosilta 1947–2023 on 958 pistettä, maastohiihdon 609.

Autourheilu venytti **Kalle Rovannerän** kolmannesta sijasta tulleiden pisteiden (8) ansiosta eroaan neljäntenä olevaan mäkihyppyyn, joka ei viime vuosina ole onnistunut lihottamaan pottiaan.

Lukas Hradeckýn neljäs sija nosti jalkapallon kahdeksanneksi, ohi ampumaurheilun, ja **Lauri Markkasen** ykkös-sija koripallon kolme pykälää ylemmäs, sijalle 20.

Sami Välimäen kuudennesta sijasta tuomat viisi pistettä nostivat golfiin ohjousammunnan.

Judon lisäksi uutena lajina listalle oli tyrkyllä myös squash, sillä EM-pronssimitalisti **Emilia Soini** oli 20 nimen ehdokaslistalla. Hän joutui kuitenkin tyytymään äänestyksessä sijaan 18.

Lajipisteet 1947–2023

Yleisurheilu	958
Maastohiihto	609
Autourheilu	279,5
Mäkihyppy	269
Paini	239,5
Jääkiekko	181
Ampumahiihto	125
Jalkapallo	121,5
Ampumaurheilu	119
Moottoripyöräily	112,5
Uinti	112
Yhdistetty hiihto	112
Suunnistus	104
Nyrkkeily	100,5
Painonnosto	84

Soutu	82
Voimistelu	80
Pikaluistelu	75,5
Alppilajit	49
Koripallo	48
Lumilautailu	41
Purjehdus	39
Tennis	40
Purjehdus	39
Melonta	34
Golf	31
Jousiammunta	30
Taitoluistelu	25
Triathlon	21,5
Freestyle	20
Keilailu	19
Pyöräily	16
Hiihtosuunnistus	13
Nykyaikainen 5-ottelu	12
Aerobic	10
Voimanosto	7
Judo	6
Ratsastus	5
Jääpallo	2,5
Ilmailu	1
Moottoriveneily	1

VUODEN URHEILIJA -ÄÄNESTYS 2023

Sija	Urheilija	Laji	Pisteet	Ykkössijat
1	Lauri Markkanen	koripallo	1998	126
2	Wilma Murto	yleisurheilu	1879	48
3	Kalle Rovannerä	autourheilu	1645	29
4	Lukas Hradecky	jalkapallo	1236	17
5	Martti Puumalainen	judo	977	6
6	Sami Välimäki	golf	673	4
7	Mikko Rantanen	jääkiekko	615	1
8	Reetta Hurske	yleisurheilu	587	0
9	Kerttu Niskanen	maastohiihto	491	1
10	Harri Heliövaara	tennis	484	0
11	Aleksander Barkov	jääkiekko	456	0
12	Eetu Kallioinen	ampumaurheilu	346	0
13	Amanda Kotaja	yleisurheilu	242	1
14	Juulia Turkkila – Matthias Versluis	taitoluistelu	240	0
15	Olli Ojanaho	suunnistus	221	0
16	Roope Korhonen	pesäpallo	158	2
17	Jon Sallinen	freestyle	105	0
18	Emilia Soini	squash	99	0
19	Aleksi Leppä	ampumaurheilu	78	0
20	Roope Hintz	jääkiekko	70	0
21	Kaan Kairinen	jalkapallo	9	0
22	Susanna Saapunki	yleisurheilu	7	0
23	Tomas Käyhkö	keilailu	5	0
24	Roosa Koskelo	lentopallo	4	0
25	Emil Ruusuvoori	tennis	3	0
26	Valtteri Bottas	autourheilu	2	0
27	Silja Kosonen	yleisurheilu	1	0
28	Virpi Hukka	pesäpallo	1	0

Kanadansuomalaisen Gordon Herbertin kelpoisuudesta Vuoden valmentaja -ehdokkaaksi taitettiin syksyllä peistä. Saksan koripallomaajoukkueen MM-kultaan luotsannut Herbert keräsi äänestyksessä reilusti yli puolet ykkössijoista.

Vuoden valmentaja kehuu Suomen urheilutoimittajia

Vuoden valmentaja **Gordon Herbert** sanoo puolittaisen haastattelun aikana puolenkymmentä kertaa, että hän arvostaa suomalaista urheilumediaa.

Teksti: **Tapio Ahlroth**

Kuva: **Janina Pitkänen / Urheilugaala**

Herbertin mielestä suomalaisten urheilutoimittajien tekemä työ kestää vertailun maailmanlaajuisesti. Omalla kokemuksellaan hän nostaa Suomen urheilujournalismin kärkisijoille maailmassa.

Saksan koripallomaajoukkueen päävalmentaja Herbert, 64, seuraa eniten nimenomaan suomalaista mediaa. Hän seuraa sitä enemmän kuin Saksan tai synnyinmaansa Kanadan mediaa.

Herbertin mielestä parasta on, että urheilutoimittajat eivät ole juorujen ja hu-

hujen varassa eivätkä myöskään liikaa niiden perässä.

– Minulla on aina ollut helppoa teidän kanssanne. Kun olen sanonut haastattelussa jotakin, se on kirjoitettu juttuun juuri sellaisenaan.

Herbert pitää myös siitä, että urheilutoimittajat käsittelevät tasapuolisesti sekä positiivisia että negatiivisia asioita. Hän huomauttaa, että elämme aika negatiivisessa maailmassa. Herbertin mielestä media saa asioiden tasapuolisesta käsittelystä sekä yleisön että valmentajien arvostuksen.

Korona- ja sotavuosina on muistutettu, että lukijat ovat kyllästyneet negatiivisiin uutisiin. Silti edelleen väitetään, että huono uutinen myy paremmin kuin hyvä uutinen.

– When the sky is cloudy, it's much easier to write something. When the sky is clear, it's not so easy to write something, Herbert siteeraa kuulemaansa sanontaa ja hymähtää.

– Suomessa urheilumedia ei ole kiinnostunut liikaa henkilökohtaisista asioista. Se on hyvä, ja se on myös erilaista

kuin muualla maailmassa, Herbert jatkaa.

Tohtori Jekyll ja Mr. Hyde

Herbert sanoo olevansa tarkka yksityisyydestään. Hän tarvitsee oman nurkansa voidakseen välillä hengähtää. Omissa oloissaan hän pitää itseään jopa sulkeutuneena ihmisenä.

Valmentajan ammatissaan ja median kanssa työskennellessä Herbertistä tulee esiin toinen, täysin erilainen puoli.

– Olen hyvin avoin. Saksassa saan olla hieman varovainen avoimuuteni takia. Suomessa toimittajiin voi luottaa. Olen aina kertonut asioita avoimesti medialle.

Herbert kokee, että avoimuudella valmentaja paitsi edistää joukkueen ja urheilijoiden asemaa myös vaikuttaa toimiviin mediasuhteisiin.

Hyvinä esimerkkeinä osaavista toimittajista Herbert nostaa omakohtaisella kokemuksellaan esiin **Pekka Holopaisen** ja *Turun Sanomien* urheilutoimittuksen. Herbert korostaa, ettei hänellä

ole pahaa sanottavaa suomalaisista urheilutoimittajista.

– Kokemukseni mukaan te teette erinomaista työtä.

Pikakatselmus Facebookissa

15 vuotta sitten Gordon Herbert käytti muutaman kuukauden Facebookia. Se riitti. Herbertin tiliä tai profiilia on turha etsiä sosiaalisen median kanavista.

– Minulla ei ole aikaa eikä halua olla siellä. Minulla on tärkeämpiä asioita. Valmentajan työssä ei tarvitse sosiaalista mediaa.

Herbert suhtautuu jonkinlaisella epäilyllä lähes kaikkeen sosiaalisen median sisältöön. Hän nostaa esiin sen, kuinka tärkeää on, että sosiaalisen median rinnalla – tai pikemmin sen yläpuolella – on vahva ja uskottava perinteinen media.

– Tietysti jossain tilanteessa somea voisi käyttää siihen, että oma viesti menee suoraan perille ilman suodattimia.

Ei ole tyhmiä kysymyksiä

Herbert löytää kolme tärkeää ominaisuutta hyvälle urheilutoimittajalle: hyvät ja asialliset kysymykset, rehellisyys joka tilanteessa ja kiinnostavien näkökulmien keksiminen. Herbertin mielestä tyhmiä kysymyksiä ei ole olemassa.

– Toimittajana sinun täytyy kysyä kysymyksesi ja sitten sinä päätät, mitä jutussasi käytät. Sanon aina niin pelaajille, valmentajille kuin toimittajille, että kysykää rohkeasti.

Herbertin mielestä valmentajaa ja urheilutoimittajaa yhdistää yksi tärkeä asia: kritiikki. Se kuuluu olennaisesti molempien työhön. Herbert sanoo, ettei hänellä ole ollut koskaan ongelmaa sen kanssa, kun häntä tai hänen valmentamaansa joukkuetta on kritisoitu mediassa.

– Kritisoiminen on reilua. Se on reilua niin kauan, kun se ei mene henkilökohtaisuuksiin. Jos ei osaa ottaa vastaan kritiikkiä, ei voi olla valmentaja. Jos ei taas toimittajana esitä kritiikkiä, jättää osan työstään tekemättä.

Herbert rinnastaa keskusteluun arkiset tilanteet valmennusryhmässä. Hän ei halua apuvalmentajien olevan yes-miehiä.

– Haluan aina kuulla muita mielipiteitä. Pidämme välillä pitkiä palavereja, joissa keskustelemme erilaisista näkemyksistä. Arvostan eritoten heitä, jotka osaavat ajatella oman boksinsa ulkopuolelta.

Paras kahdessa maassa

Gordon Herbert valittiin Vuoden valmentajaksi sekä Suomessa että Saksassa. Maailmanmestaruuden jälkeen

VUODEN VALMENTAJA -äänestys 2023

Sija	Valmentaja	Laji	Pisteet	Ykkössijat
1	Gordon Herbert	koripallo	789	134
2	Jarkko Nieminen	tennis	531	46
3	Jarno Koivunen	yleisurheilu	389	38
4	Tuomas Iisalo	koripallo	208	7
5	Tuomas Sammelluo	lentopallo	207	11

Saksassa on kiinnostuttu korostuneesti Herbertin valmennusfilosofiasta, joukkueen rakentamisesta ja joukkueena pelaamisesta.

Herbert nimettiin Saksassa Euroopan kymmenen kiinnostavimman urheilupersonan listalla ykköseksi. Herbert oli valinnasta yllättynyt.

Kakkossijan sai Manchester Cityn Pep Guardiola ja kolmossijan Red Bull Racingin Adrian Newey.

Koripallo voisi ottaa oppia jääkiekosta

Vuonna 1982 Suomeen muuttanut ja Hyvinkään Tahkossa pelannut Herbert siirtyi valmentajaksi vuonna 1994. Herbertin mukaan silloista Korisliigaa tai suomalaista koripalloilua ylipäätään on täysin mahdotonta vertailla nykypäivään Suomessa tai Saksassa.

Siitä Herbert on kuitenkin varma, että koripallomaana Saksa on Euroopan ykkönen.

– Suomessa koripallo on ammatti- maistunut. Laji on kasvanut menneiden 20 vuoden aikana paljon. Miesten maajoukkue näyttää hyvää esimerkkiä, ja Mäkelänrinne tekee hyvää työtä nuorten pelaajien kehittämisessä.

Koripallopiireissä paheksutaan ja ollaan sitä mieltä, että lajiliitto ei sat-saa tarpeeksi pääsarjaan Korisliigaan. Osa seuratoimijoista katsoo lajiliiton huomion kohdistuvan liikaa maajoukkueeseen Susijengiin. Herbert muistuttaa, että korisliigaseurat tarvitsivat nykyistä enemmän isoja sponsoreita tuomaan leveämpiä hartioita seuratoimintaan.

– Menestystä ei voi ostaa. Menestys tulee, kun pelaajia kehitetään. Kun puhutaan seurojen ja pelaajien kehittämisestä, pitää miettiä, laitetaanko rahaa amerikkalaisiin pelaajiin vai nuoriin suomalaisiin pelaajiin.

Herbertin synnyinmaassa Kanadassa ykköslaji on jääkiekko. Myös Suomessa jääkiekolla on valta-asema yleisö-määrillä ja rahavirroilla mitattuna. Herbert

sanoo rehellisesti, että suomalainen koripalloilu voi ottaa oppia jääkiekosta.

– Jääkiekko on tehnyt upeaa työtä pelaajien kehittämisessä. Se on paljon sen ansiota, että jääkiekossa on palkattuja juniorivalmentajia, jotka opettavat pelin perusasioita.

Jos ei muutu, jää jälkeen

Vuoden 2024 Gordon Herbert on koripallovalmentajana täysin eri hahmo kuin Uudenkaupungin Korihaiissa 1994 aloittanut Gordon Herbert. Herbertin mukaan hän on varsinkin kahden kolmen viime vuoden aikana keskittynyt itsensä kehittämiseen. Hän ymmärtää, että jos ei itse muutu muuttuvassa maailmassa, jää auttamattomasti jälkeen.

– Valmentajana olen rentoutuneempi kuin ennen. En huuda. Filosofiani on muuttunut, kun olen pyrkinyt mukautumaan uusiin tilanteisiin.

Herbert keskustelee usein Tuomas Iisalon kanssa. Paris Basketballin päävalmentaja Iisalo, 41, voitti viime vuonna Mestarien liigan Bonnin joukkueessa ja oli myös ehdolla Vuoden valmentajaksi.

– Olemme oppineet toisiltamme. Meidän molempien on täytynyt muuttua ja tehdä asioita uudella tavalla. Tämä on itsensä kehittämistä. Sitä tarvitaan mielestäni kaikissa ammateissa. ♦

Gordon Herbert

16.2.1959 Pentictonissa Kanadassa. Kanadan maajoukkuepelaaja koripalloili Suomessa vuosina 1982–1994 Hyvinkään Tahkossa, Turun NMKY:ssä, Forsan Koripojissa, Helsingin NMKY:ssä ja Uudenkaupungin Urheilijoissa. Valmentanut Suomessa Uudenkaupungin Korihaiissa ja Espoon Hongassa. Valmentanut Suomen lisäksi seurajoukkueita Itävallassa, Saksassa, Ranskassa, Georgiassa, Kreikassa ja Yhdysvalloissa. Kanadan maajoukkueen päävalmentaja 2018–2021. Saksan maajoukkueen päävalmentaja vuodesta 2021.

Suomen tennismaajoukkue ja Suomesta paikalle matkustaneet tuhannet kannattajat kokivat Davis Cupin finaalitynnyksessä Malagassa unohtumattomia hetkiä.

Maamme-laulu kaikui kovemmin kuin koskaan

Suomi raivasi tiensä Davis Cupin välieriin asti. Miesten tennismaajoukkue tuli samalla osoittaneeksi, minkälainen voima voi joukkueella olla tenniksen kaltaisessa yksilölajissakin. Se toi myös Urheilutoimittajain liiton Vuoden joukkue -äänestyksen voiton.

Teksti: **Topias Kauhala** Kuva: **Joonas Ojala**

Kysymys on ymmärrettävästi vaikea. Miten päättää joku ikimuistoinen tai olennainen yksittäinen hetki niinkin pitkästä tapahtumaketjusta, mitä Suomen miesten tennismaajoukkueen Davis Cup-polku oli.

– Pelkästään viime vuodelta olisi niin

paljon, joukkueen kapteeni **Jarkko Nieminen** mieltii.

– Se ilmiö, vai miksi sitä kutsuukaan, kasvoi koko ajan vuoden aikana.

Matkan varrella kasvoivat niin unelmat ja saavutukset kuin yleisömäärätkin.

– Sitten oltiin Malagassa, missä oli vain kahdeksan joukkuetta jäljellä. Ka-

nadaa vastaan oli vajaa 6000-päinen suomalaisyleisö tuolla Etelä-Euroopassa, ja kun *Maamme*-laulu kajahtaa, niin se kuulostaa siltä, että olisimme jossain jalkapallo-ottelussa, Nieminen fiilistelee.

– Aina se on arvokas ja hieno hetki, mutta jotenkin tuli vähän absurdi olo,

että tämä tapahtuu vieraskentällä ten-
niksessä, meidän tapahtumassamme.

Nieminen oli pitkällä ammattilais-
urallaan tottunut siihen, että jokaisessa
maailmankolkassa oli hänen ottelus-
saan aina muutama suomalainen katso-
mossa. Mutta Davis Cupin hurmio oli
hänelle kokemuksena ”täysin uutta”.

– Se ääni, kun yhtäkkiä se 5000–
6000 ihmisen kuoro kajahti, niin olin, et-
tä mitä tämä on.

Suomi päätti Davis Cupinsa histori-
allisesti sijoihin 3–4. Saavutus oli niin
kova ja ilmiö kasvanut jo niin suureksi,
että joukkue palkittiin Urheilugaalas-
sa Vuoden joukkueena.

”Se, että valittiin myös esi-
kuvaksi, niin siinä on vielä
niin paljon useampia ulottu-
vuuksia, eikä se pelkästään
perustu mihinkään menes-
tykseen. Ei pelkästään voite-
ta, vaan millä tavalla ja millä
arvoilla sitä tehdään, niin se
tuntuu totta kai hyvältä.”

Joukkueen kapteeni Jarkko Nieminen

Menestystä korostetusti joukkueena

Davis Cupissa voisi lopulta menestyä
myös rautaisten yksilöiden kautta, ta-
valla, jossa joukkueaspektit eivät erityi-
sesti korostuisi.

Emil Ruusuvuoren, Harri Heliövaar-
ran, Otto Virtasen, Patrik Niklas-Sal-
misen, Patrick Kaukovallan ja kapteeni
Niemisen muodostama joukkue oli kui-
tenkin nimenomaan *joukkue*, vaikka
nelinpelejä lukuun ottamatta joku oli
aina vuorollaan yksin kentällä.

– Alusta alkaen on ollut hyvä jouk-
kuehenki. Kaikki saivat itsestään irti
sen, mitä minäkin päivänä oli melkein-
pä otettavissa, ja nauttivat noista hetkis-
tä. Joukkueen voima sai yksilöistä par-
haimman irti, Nieminen kiteyttää.

Hänen mukaansa ryhmän jouk-
kueajattelu syntyi pitkälti luonnos-
taen, mutta osittain sitä myös pyrittiin
tietoisesti vaalimaan ja edistämään.

– Siinä on alun perin ollut hyvät läh-
tökohdat. Oli valmiiksi pelaajia, jotka
pitävät yhteyttä toistensa kanssa ken-
tän ulkopuolella ja ovat hyviä kavereita
keskenään. Sitten tarkkailee, miten sitä
voi ruokkia lisää, ettei ainakaan tee asi-
oita, jotka pienentäisivät sitä. Väkinen
sitä ei ole missään vaiheessa tarvinnut
rakentaa.

VUODEN JOUKKUE -äänestys 2023

Sija	Joukkue	Pisteet	Ykkössijat
1	Miesten tenniksen Davis Cup -joukkue.....	1 030.....	192
2	Miesten hiihdon MM-hopeajoukkue.....	587.....	26
3	Tapparan miesten jääkiekkjoukkue	255.....	5
4	Miesten suunnistuksen MM-hopeajoukkue...	252.....	13

Pienen tennismaan maajoukkueessa
ei myöskään ole juuri vaihtuvuutta, jo-
ten tämä Davis Cupin joukkue rakentui
alusta asti tietyn ryhmän ympärille.

– Sillä tavalla se on helppo tehtävä.
Olisi aina toki positiivinen ongelma,
että olisi tunkua joukkueeseen. Mutta
kaikki, ketkä ovat minun aikani ol-
leet mukana, niin siinä on ollut aina
todella hyvä joukkuehenki ja ryhmässä
erilaisia, hienoja persoonia.

Klisee jaetusta ilosta

Omaa pitkää ja menestyksestä ten-
niselämänsä ajatellen Nieminen nos-
taa tämän kapteenina kokemansa Davis
Cupin lopputurnauskokemuksen jo-
pa ihan lajihetkiensä kärkipäähän.

Ja juuri sen takia, että se tuli koettuna
joukkueena.

– Nautin tenniksen yksilölajin monis-
ta puolista suunnattomasti, mutta on se
klisee, että jaettu ilo on paras ilo. Se näh-
tävästi tuottaa iloa muillekin, ja kun ul-
komaille lähtee Suomesta tuhatpäinen
yleisö, niin kyllä tuo menee sinne ihan
kärkeen, hän miettii.

– On tietyllä tavalla vaikea verrata,
mutta tuohon liittyy niin paljon sellaisia
jaettuja hienoja fiiliksiä.

Nieminen pyrki omalla urallaan ole-
maan itse mahdollisimman hyvä. Se
oli sen päälle pelkkää bonusta, jos joku
halusi seurata hänen pelejään.

– On totta kai hienoa, mutta en sen
takia sitä ikinä tehnyt. Osasin arvostaa
sitä ja nauttia siitä, mutta nyt olen kap-
teenin roolissa pelkästään ja ainoastaan
auttaakseni muita.

Myös palkinto Vuoden esikuvana

Palkintoseremoniat, niihin ehdolla ole-
minen tai niissä voittaminen, eivät Nie-
misen mukaan muuta hänen omaa arke-
aan ja työtään.

– Mutta totta kai se, että kerää positiiv-
ista huomiota, on hieno asia. Ja näin it-
sekin lajifanina unelmanani on ollut, et-

tä tennis olisi joskus perinteisempi me-
nestykseks suomalaislaji, hän sanoo.

– Joukkueen ja lajin kuuluvuuden ja
näkyvyyden lisääntyminen on askel
kohti sitä, että laji olisi isomman pro-
fiilin laji Suomessa. Hienoimpia puolia
siinä on, että nuoret tytöt ja pojat mah-
dollisesti kokeilevat tennistä muiden
lajien ohessa.

Tennis oli Davis Cupin menestyk-
sen myötä pienen hetken isoimmassa
suomalaisissa urheiluotsikoissa, mikä
näkyi lopulta myös Urheilugaalassa.
Vuoden joukkue -palkinnon lisäksi Da-
vis Cupin joukkue valittiin Vuoden esi-
kuvaksi.

– Se, että valittiin myös esikuvaksi,
niin siinä on vielä niin paljon useampia
ulottuvuuksia, eikä se pelkästään perus-
tu mihinkään menestykseen. Ei pelkäs-
tään voiteta, vaan millä tavalla ja millä
arvoilla sitä tehdään, niin se tuntuu tot-
ta kai hyvältä, sanoo Nieminen, jonka
Suomen valmentajien yhdistys valitsi jo
aiemmin Vuoden 2023 valmentajaksi.

Yksilölaji tuli taas huomioitua

Edellisen kerran joku muu kuin palloi-
lajijoukkue huomioitiin joukkuekatego-
rian ykkössijalla yli kymmenen vuotta
sitten, kun purjehduksen Match Race
-luokan olympiapronsisitalistit pal-
kittiin 2012 Vuoden joukkueena.

Tavatonta se ei ole palkinnon histori-
assa ollut, että voittaja tulee palloilulaji-
en ulkopuolelta, mutta ei yleistä.

Nieminen pitää tärkeänä, että niin
sanotut yksilölajit huomioidaan
myös joukkuekategoriassa.

– Se on rikkaus suomalaiseen urhei-
luun ja yksilöurheiluun, että tulee laa-
jempia lajikirjoja, mitä Suomessa seura-
taan. Ja toivottavasti enemmässä määrin
myös harrastetaan ja kilpaillaan, hän
toteaa.

– Ja se, että voi kansainvälisesti me-
nestyä, voi antaa uskoa yli lajirajojen.
Penkkiurheilijoille ja urheilijoille, yksi-
löille ja joukkueille, että täältä pienestä
Suomesta voi ponnistaa mihin vain. ♦

Historiallinen kolmas Uno-pokaali keittiön kaapin päälle

Seitsenottelija **Saga Vanninen** teki Urheilugaalassa historiaa, kun hänet valittiin kolmannen kerran peräkkäin Vuoden nuoreksi urheilijaksi.

Teksti: **Jussi Heimo** Kuvat: **SUL** ja **Janina Pitkänen / Urheilugaala**

Ensimmäisessä Vuoden nuoreksi urheilijaksi 2021 valinnassaan Saga Vanninen hurmasi valitsijat voittamalla seitsenottelussa alle 20-vuotiaiden MM- ja EM-kultaa.

Toisella kerralla 2022 päämeriittinä oli alle 20-vuotiaiden MM-kullan uusiminen.

Kolmannella kerralla 2023 EM-kulta alle 23-vuotiaiden EM-kotikisoissa Espoossa ja yhdeksäs sija aikuisten MM-kisoissa Budapestissa vakuuttivat valinnasta äänestäneet urheilutoimittajat.

Iltaan mahtui iloa ja liikutusta

Saga Vanninen tunnetaan urheilijana, joka puhuu mieluummin tuloksillaan kuin sanoillaan.

Kiitospuhe Urheilugaalassa valinnan jälkeen oli sagamaisen ytimekäs:

– Iso kiitos koko meidän tiimille tästä.

Juhlahumun hälvettyä Vanninen tämensi tuntemuksiaan hiukan lisää.

– Onhan se aina hieno hetki, kun saavutetut tulokset huomataan ja niitä palkitaan. Yleisesti Urheilugaalassa parasta on viettää yksi hauska ilta mui-

den urheilijoiden kanssa. Sellaisia tilaisuuksia ei usein ole tarjolla, Vanninen tunnelmoi.

Tämä vuonna Vannisen gaalailtaan mahtui myös liikutusta, kun hänen monivuotinen urheilumanagerinsa **Erkki Alaja** postuumisti palkittiin Vuoden urheilumanagerina ja hänen ainutlaatuisuuttaan muisteltiin.

– Eki oli ainutlaatuinen persoona. Piti minuunkin säännöllisesti yhteyttä ja varmisti aina, että kaikki asiani ovat urheilemiseni kannalta hyvin, Vanninen kehuu.

Kolmas jää viimeiseksi

Vuoden nuoren urheilijan valintakriteereissä on, ettei urheilija saa olla tarkastelussa olevan vuoden ensimmäiseen päivään mennessä täyttänyt 20 vuotta. Viime vuonna luupin alla olivat siis vuonna 2003 syntyneet ja sitä nuoremmat. Vanninen on syntynyt 2003, joten hän ei ole enää tänä vuonna valintakelpoinen tässä kategoriassa.

Vannisen kolmas peräkkäinen valinta voi hyvin jäädä historialliseksi. Ketään

muuta urheilijaa ei ole palkittu edes kahdesti Vuoden nuorena urheilijana.

Merkittävin syy tähän on, että valinta tehtiin nyt vasta toista kertaa jäsenäänestyksellä. Vuosina 2004–2021 Urheilutoimittajain liitto teki Vuoden nuoren urheilijan valinnan ilman ehdokaslistaa ja äänestystä. Käytännössä yhtäkään urheilijaa ei sen takia palkittu kahdesti samalla tittelillä.

Kovan pitää olla sen tulevan nuoren urheilijan, joka Vannisen saavutukseen ylittää.

Kolme isoa Uno-pystiä vievät niin paljon tilaa, että ne vaatisivat jo oman palkintokaapin.

– Toistaiseksi olen ratkaissut ongelman säilyttämällä niitä keittiön kaapin päällä, Vanninen paljastaa.

Götz jäi harmittamaan

Seitsenottelun ohella Vannisella on jo nyt voitettuja mitaleita ja erilaisia pyste-

Saga Vanninen pääsi viime kesän juhlimaan alle 23-vuotiaiden seitsenottelun EM-kultaa kotikisoissa Espoossa.

Tämä on 20-vuotiaalle Saga Vanniselle jo tuttua puuhaa: Urheilugaalassa estradilla Uno-pysti kourissaan.

jä monista muistakin yleisurheilulajeista niin paljon, että niiden esillä pitämiseen vaadittaisiin kokonainen palkintoseinä – tulevaisuudessa ehkä jopa palkintuhuone.

Vannisen omana tulostavoitteena vuodelle 2023 oli **Satu Ruotsalaisen** vuonna 1991 tekemän Suomen ennätysten 6404 rikkominen.

– Se vähän kaivelee, että jäin Götzissä siitä vain 13 pisteen päähän (6391). Ilahduttavinta kaudessa oli yleinen suoritustason nosto ja otteluennätykset useassa lajissa. Valitettavasti joka kisassa joku laji sujui sen verran alakanttiin, ettei ihan nappiottelua tullut, Vanninen summaa.

Kesäksi kaksi kuntohuippua

Vannisen valmentajana **Matti Liimataisen** jälkeen aloitti toissasyksynä **Jesse Jokinen**. Kaksikko satsasi harjoittelussa erityisesti juoksemisen kehittämiseen.

– Nopeuden ohella myös tekniikkaan ja jaksamiseen pidemmälläkin matkalla. Painotus näkyi tuloksissa. Samalla ajatuksella on jatkettu tällä kaudella, Vanninen kertoo.

Hallikaudella Vanninen aikoo kilpaila 5-ottelussa helmikuussa Tallinnassa ja maaliskuussa MM-kisoissa.

Kesäkaudella Vannisen tavoitteena on rakentaa kaksi hyvää tuloskuntoa: kesäkuun Rooman EM-kisoihin (seitsenottelu 7.–8.6.) ja elokuun Pariisin olympiakisoihin (8.–9.8.).

– Jos terveenä pysyn, tavoitteena on tehdä uusi Suomen ennätys jossain ottelussa kauden aikana. ♦

VUODEN NUORI URHEILIJAJ -äänestys 2023

Sija	Urheilija	Laji	Pisteet	Ykkössijat
1	Saga Vanninen	yleisurheilu	803	109
2	Niko Anttola	maastohiihto	668	84
3	Juho Alasaari	yleisurheilu	283	17
4	Vilho Palosaari	mäkihyppy	188	9
5	Olaus Alinen	amerikkalainen jalkapallo	182	17

Lajien parhaat urheilijat 2023

Urheilutoimittajain liitto valitsee vuosittain Lajien parhaat urheilijat. Perinne on jatkunut jo vuodesta 1946 lähtien. Ensin lajeja oli mukana vain muutama, mutta lajivalikoima on vuosien mittaan jatkuvasti laajentunut. Vuoden 2023 paras nimettiin 82 lajissa. Viime vuonna lajilistalle lisättiin padel. Lisäksi poistettiin pelityyppirajoitukset elektronisesta urheilusta.

Aerobic: Nea Kivelä, Turun Urheiluliitto

Agility: Maria Sori, Turun Seudun Agilityurheilijat

Alamäkiluistelu: Mirko Lahti

Alppilajit: Elian Lehto, Santa Claus Ski Team (Rovaniemi)

Amerikkalainen jalkapallo: Olaus Alinen, Alabama Crimson Tide (USA)

Ampumahiihto: Suvi Minkkinen, Joutsan Pommi

Ampumaurheilu: Eetu Kallioinen, Ala-Hämeen Ampujat (Loppi)

Autourheilu: Kalle Rovannerä

Beach volley: Taru Lahti-Liukkonen – Niina Ahtiainen

Biljardi: Kim Laaksonen, Turun Biljardikerho

Brasilialainen jujutsu ja lukkopaini: Heikki Jussila, Helsingin Paini-Miehet

Curling: Markus Sipilä, Kisakallio Curling Club (Lohja)

Darts: Marko Kantele, Samuli Blues (Lahti)

E-urheilu: Nikita "Derke" Sirmitev, Fnatic

Freestyle: Jon Sallinen, Freestyleseura Moebius (Helsinki)

Frisbeegolf: Niklas Anttila, Vuorelan Veikot (Siilinjärvi)

Futsal: Jani Korpela, BTS Rekord Bielsko-Biala (Puola) ja Inter Movistar (Espanja)

Golf: Sami Välimäki, Nokia River Golf

Hiihtosuunnistus: Aapo Viippola, Sonkajärven Pahka

Ilmailu: Lassi Nurila, Kokkolanseudun RC-lentäjät

Jalkapallo: Lukas Hradecký, Bayer Leverkusen (Saksa)

Jousiammunta: Antti Tekoniemi, Tampereen Jousiampujat

Judo: Martti Puumalainen, Meido-Kan (Helsinki)

Jääkiekko: Mikko Rantanen, Colorado Avalanche (USA)

Jääpallo: Emil Fedorov, Vetlanda (Ruotsi)

Karate: Titta Keinänen, Euran Karataseura

Keilailu: Tomas Käyhkö, Varkauden Mainarit

Kiipeily: Tuukka Simonen, Oulun Kiipeilyseura -91

Koripallo: Lauri Markkanen, Utah Jazz (USA)

Kriketti: Amjad Sher, Empire Lions (Helsinki)

Käsipallo: Benjamin Helander, Rhein-Neckar Löwen (Saksa) / Alingsås HK (Ruotsi)

Lentopallo: Eemi Tervaportti, Jastrzębski Węgiel (Puola) / Epicentr-Podolyany (Ukraina)

Lumilautailu: Kalle Järvillehto

Maahockey: Santeri Määttänen, HT-85 (Hämeenlinna)

Maastohiihto: Kerttu Niskanen, Vieremän Koitto

Melonta: Eetu Kolehmainen, Mikkelin Melojat

Miekkailu: Niko Vuorinen, Helsingin Miekkailijat

Moottorikelkkailu: Saku Niskanen, Ylä-Savon Moottorikerho (Iisalmi)

Moottoripyöräily: Miro Sihvonen, Vantaan Moottorikerho

Moottoriveneily: Jarno Vilmunen, Hirvensalmen Veneylseura

Mäkihyppy: Jenny Rautionaho, Ounasvaaran Hiihtoseura (Rovaniemi)

Nykyaikainen 5-ottelu: Laura Salminen, Helsingin Nykyaikaiset 5-ottelijat

Nyrkkeily: Vilma Viitanen, Tampereen Voimailuseura

Padel: Max Sjövall, Padel House (Espoo).

Paini: Arvi Savolainen, Lahden Ahkera

Painonnosto: Janette Ylisoini, Keravan Bodonos

Pesäpallo: Roope Korhonen, Sotkamon Jymy

Petanque: Seppo Lindman, Loimaan Petanque

Pikaluistelu: Samuli Suomalainen, Helsingin Luistinkiitäjät

Potkunyrkkeily: Akseli Saurama, Järvenpään Kehäkarhut

Purjehdus: Sinem Kurtbay, NJK (Helsinki) – Akseli Keskinen, Tuusulanjärven

Purjehtijat (Tuusula) / NJK (Helsinki)

Pyöräily: Anniina Ahtosalo, Uno-X Pro Cycling Team (Norja)

Pyöräsuunnistus: Kaarina Nurminen, Tampereen Pyrintö

Pöytätennis: Benedek Oláh, Seinäjoen Sisu / Jura Morez TT (Ranska)

Ratsastus: Emma Kanerva, Hyvinkään Urheiluratsastajat

Raviurheilu: Santtu Raitala

Ringette: Susanna Tapani, RNK Flyers (Raisio)

Rugby: Ida Herrgård, WarriorsLinna (Helsinki/Hämeenlinna)

Rullalautailu: Heili Sirviö

Salibandy: Veera Kauppi, Team Thorengruppen (Ruotsi)

Soutu: Joel Naukkarinen, Takon Soutajat (Tampere)

Squash: Emilia Soini, Espoo Squash Rackets Club

Sulkapallo: Kalle Koljonen, Tapion Sulka (Espoo)

Suunnistus: Olli Ojanaho, Helsingin Suunnistajat

Taekwondo: Inari Susiluoto, Wolf Taekwondo (Helsinki)

Taitoluistelu: Juulia Turkkila – Matthias Versluis, Helsingin Luistelijat

Taitouinti: Pinja Kekki, Vantaan Pyörre

Tanssiurheilu: Tuuli Harju – Timo Pyykkönen, Kouvolan Terpsikerho

Tennis: Harri Heliövaara, Sata-Tennis (Helsinki)

Thainyrkkeily: Tessa Kakkonen, Lahti Thaiboxing Club

Tikkaurheilu: Tuula Savioja, Ilmajoen Tikkakerho

Triathlon: Henrik Goesch, Turun Urheiluliitto

Uimahyppy: Lauren Hallaselkä, Uimahyppyseura Tiirat (Helsinki)

Uinti: Ida Hulkko, TaTU (Tampere)

Valjakkourheilu: Matti Salmi, Pohjois-Lapin Valjakkourheilijat (Inari)

Vapaaottelu: Sani Brännfors, Oulun Kamppailuklubi

Vesihiihto: Jutta Menestrina, Tampereen Vesikiitäjät

Vesipallo: Oskari Ollila, Cetus (Espoo)

Voimanosto: Antti Savolainen, Team Nordic Thunder (Janakkala)

Voimistelu: Maisa Kuusikko, Tampereen Voimistelijat

Yhdistetty hiihto: Ilkka Herola, Puijon Hiihtoseura (Kuopio)

Yleisurheilu: Wilma Murto, Salon Vilpas

Lajiliittojen anomukset vuoden 2024 lajilistalle

Niillä lajiliitoilla, jotka eivät vielä ole mukana Vuoden urheilija -äänestyksen lajilistalla, on mahdollisuus anoa pääsyä vuoden 2024 lajilistalle. Lajiliiton tulee lähettää hallituksen hyväksymä vapaamuotoinen anomus Urheilutoimittajain liittoon 30.4.2024 mennessä (toimito@urheilutoimittajat.fi). Anomuksesta tulee ilmetä mm. lajin esittely, harrastuneisuus, kotimainen kilpailutoiminta ja kansainvälisyys. Vuoden urheilija -valiokunta käsittelee anomukset 31.8.2024 mennessä.

Samaa mieltä pelkästään Berneristä

En ymmärrä ihmisiä, jotka presidentinvaalien toisella kierroksella äänestävät sitä toista ehdokasta, eli ei sitä, jota minä äänestän. Miten voi olla niin tyhmää porukkaa?!

Totta puhuen: tietysti ymmärrän. Elämme onneksi demokratiassa, ja ihmisillä on hyvin monia erilaisia mielipiteitä ja mielipiteitä, presidentinvaalien ensimmäisen kierroksen tuloksistaikin päätellen.

Miksei urheilutoimittajilla sitten saa olla? Vuoden urheilijaa oli taas kuulemma väärin äänestetty, vaikka absoluuttista totuutta asiassa ei olekaan.

Media vieläpä pyysi jälkepäin saada yksilökohtaista tietoa jäsentemme äänestyskäyttäytymisestä kontaktoidakseen sitten "väärin äänestäneitä". Tietoa ei annettu, koska kyseessä ei ollut ns. avoin äänestys, ja jos olisi ollut, siitä olisi pitänyt ilmoittaa etukäteen.

Ketä tuollainen journalismi edes palvelisi? Niin sanottua taktista äänestämistä on aina ollut ja tulee aina olemaan. Sitä oli räikeällä tavalla viime eduskuntavaaleissa ja varmasti nyt presidentinvaaleissakin. Jos syvemmälle mennään, jokainen äänestäminen on taktikointia.

Myönnän silti, että hieman vaikea minun on ymmärtää niitä Vuoden urheilija-äänestäjiä, jotka jättivät **Lauri Markkasen** kokonaan ulos "kupongiltaan". Samasta ilmiöstä taisi kärsiä **Kalle Rovanneräkin**.

"Joukkueurheilija, joka ei ollut voittanut mitään", lienee yleisin perustelu Markkasen poisjättämiselle. Joukkueurheilijakin on urheilija, ja NBA-kauden kehittyneimmän pelaajan pysti on voitettu palkinto. Tähdistöotteluun pääsemisestä voidaan saavutuksena olla useampaa mieltä, mutta ei niitäkään valintoja NBA:ssa, missä pelaavat absoluuttisesti kaikki maailman parhaat koripalloilijat, osu loppujen loppuiksi

kovin monen kohdalle. MM-kisoissa Suomi-paidassa Markkanen ei toki ollut parhaimmillaan, mutta oli silti kisojen pistetilaston kolmonen.

Toistan, että ymmärrän erilaiset näkemykset, mutta mielestäni ne, jotka jättivät Markkasen kokonaan ulos listoiltaan, sahasivat Urheilutoimittajain liiton oksaa tai kusivat omiin muroihin. Ihan miten vain asian haluaa ilmaista. Vuoden urheilija-äänestys on kruununjalokivemme. Jos yli puolet äänestäjistä on sitä mieltä, että Markkanen on Vuoden urheilija, on hänen minun logiikkani mukaan oltava kaikkien muidenkin listalla 10 parhaan joukossa.

Entäpä se voittaminen? Jos sen kriteerinä pidetään kansainvälisissä karkeloissa voittamista ja jos yksittäisiä osakilpailuvoittoja ei lasketa, viralliselta ehdokaslistalta voittajia olivat: **Harri Heliövaara, Reetta Hurske, Amanda Kotaja, Wilma Murto, Kerttu Niskanen, Martti Puumalainen ja Kalle Rovannerä**.

Listan ulkopuolelta äänestetyistä vastaava lista on: **Kaan Kairinen** (Isekin jalkapallomestaruus), **Silja Kosonen** (22-v. EM-kulta moukarinheitossa), **Roosa Koskelo** (Saksan lentopallomestaruus) ja **Tomas Käyhkö** (Euroopan mestareiden cupin voitto keilailussa).

Tuosta yksitoistikostako olisi pitänyt löytyä vuoden 2023 TOP 10? Vastaa itse: Ei olisi. Ei kymmenen parhaan joukkoon pääsemiseksi ole välttämättä tarvinnut voittaa mitään. Ei edes Vuoden urheilijan. Ja tämä on siis vain minun mielipiteeni.

Muuan pääkaupunkiseutulainen taksiyrittäjä, kolminkertainen Suomen mestari lajissaan viime vuosituhannen lopulta, soitti allekirjoittaneelle Urheilugaalan jälkeisenä päivänä. Hänellä oli tärkeää asiaa. Hänen mielestään urheilutoimittajat äänestivät väärän voittajan. Kalle Rovannerä olisi pitänyt valita.

"Kaksi peräkkäistä maailmanmestaruutta." Sanoin, ettei Kalle viime vuonna voittanut kuin yhden. "Markkanen ei ole voittanut mitään", taksiyrittäjä jatkoi.

Aiemmin tässä kolumnissa mainitsin semillani perusteilla yritin puolustella Markkasta ykköseksi äänestäneitä. Ei auttanut. Taksiyrittäjä oli lukinnut mielipiteensä useammalla avaimella ja/tai koodilla.

"Tee asialle jotakin!" hän vaati. En voinut luvata, sillä en ole parin viikon miettimiselläkään keksinyt, miten olisin voinut vaikuttaa jäsenistömme äänestyskäyttäytymiseen.

Keskustelimme silti suhteellisen sivistyneesti, melko pitkäänkin, mutta yhteisymmärrystä välillemme ei löytynyt. Paitsi **Anne Berneristä**.

Kuva: **Timo Leskinen**

Matti Hannula
Vuoden urheilija -valiokunnan
puheenjohtaja

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Löydät meidät Instagramissa
instagram.com/urheilutoimittajat

Wilma Murto keräsi toisena vuonna peräkkäin selkeästi eniten ääniä Sykähdyttävien urheiluhetki -äänestyksessä.

Wilma Murto taivutti taas sykähdyttävimmän

Teksti: **Matti Hannula** Kuvat: **Janina Pitkänen** ja **Linnea Laatikainen** / Urheilugaala

Olympiakomitean puheenjohtaja Jan Vapaavuori luovutti Carl-Olaf Homénille Elämänura-Unon.

Seiväshyppääjä **Wilma Murto**, joka sijoittui nyt toisena vuonna peräkkäin toiseksi Vuoden urheilija -äänestyksessä, vastasi toisen kerran peräkkäin vuoden sykähdyttävimmästä urheiluhetkestä. Ylen ja Urheilugaalan järjestämässä yleisöäänestyksessä Murto oli taas ylivoimainen ykkönen. Vuonna 2022 hän vetosi kansaan Euroopan mestaruudellaan, nyt MM-pronssillaan.

Murto sai tosin tällä kertaa äänistä "vain" 25,3 prosenttia, vuosi sitten peräti 44,9 prosenttia. Davis Cupin finaalityurnaukseen ja siellä välieriin selvinnyt miesten tennismaajoukkue sai äänistä 17,5 prosenttia. Kärkikolmikön täydensi rallin maailmanmestari **Kalle Rovannerä** kartturinsa **Jonne Halttusen** kanssa. Heidän saaliinsa äänistä oli 13,9 prosenttia.

Urheilugaalassa jaettiin Urheilutoimittajain liiton palkintojen (Vuoden urheilija, Vuoden valmentaja, Vuoden joukkue ja Vuoden nuori urheilija) lisäksi perinteisesti myös muita Urheilugaalan omien kategorioiden palkintoja.

Elämänura-Unon sai **Carl-Olof Homén**, Taustavoima-Unon **Harri Syväsalmi**, ja ensimmäistä kertaa jaetulla Järkäle-palkinnolla palkittiin Vuoden urheilumanageri **Erkki Alaja** (1952–2023) postuumisti.

Urheilugaalan Suuren Raadin äänestyksellä **Esikuva**-palkinnon sai Suomen Davis Cup -joukkue ja **Läpimurto**-palkinnon judoka **Martti Puumalainen**. Samainen raati äänesti myös Vuoden urheiluseuran (Turun Urheiluliitto), Suomen aktiivisimman työpaikan (Mehiläinen) ja Suomen liikkuvimman kunnan (Pori). ♦

Masters-kilpailun voitto ja Euroopan mestaruus siivittivät judoka Martti Puumalaisen Läpimurto-palkinnolle.

Elämänura

Carl-Olof Homén

Esikuva

Suomen Davis Cup -joukkue

Läpimurto

Martti Puumalainen, judo

Suomen aktiivisin työpaikka

Mehiläinen

Suomen liikkuvimman kunta

Pori

Sykähdyttävien urheiluhetki 2023

Wilma Murto palauttaa

Suomen mitalikantaan

Taustavoima

Harri Syväsalmi

Vuoden urheilumanageri

Erkki Alaja (postuumisti)

Vuoden urheiluseura

Turun Urheiluliitto

Taustavoima

Harri Syväsalmi

Suomen urheilun Hall of Fame

Sami Hyypiä, jalkapallo

Juha Kankkunen, autourheilu

Mika Kohonen, salibandy

Riitta Salin, yleisurheilu

Laivakin kääntyi, kun Kankkusta juhlittiin

Teksti: **Markus Karjalainen** Kuva: **Linnea Laatikainen / Urheilugaala**

Suomen urheilun Hall of Fameen nimettiin Urheilugaalan yhteydessä tänä vuonna kolme takavuosien Vuoden urheilijaa, **Riitta Salin** (1974), **Juha Kankkunen** (1993) ja **Sami Hyypiä** (2001), sekä **Mika Kohonen** ensimmäisenä salibandypelaajana.

Vuoden urheilija palkittiin useita vuosia Viking Linen risteilyaluksella, jonne Urheilutoimittajain liitto kutsui palkittavia urheilijoita ja urheilun ystäviä. Laivalla yhteisö pysyi mukavasti koossa, kun juuri kukaan ei päässyt kesken juhlien karkuun keskeltä Suomenlahtea.

Vuoden 1993 parhaan valinta osui ralliautoilun maailmanmestariin Juha Kankkuseen, jonka saaminen laivalle oli oma urakkansa hänen kiireisen aikataulunsa vuoksi. Kankkunen saapui tilaisuuteen helikopterilla kesken kiireidensä noutamaan palkintonsa ja myös poistui helikopterilla lähes saman tien.

Valintojen tiedottaminen oli oma on-

gelmansa ennen Internetin aikaa.

Laivalla oli mediakeskus, jossa taottiin jutut silloisilla raahattavilla tietokoneilla, mutta lähetys toimituksiin oli lähellä epäonnistumista. Silloinen NMT-puhelin ei tavoittanut rannikolla olleita tukiasemia.

Pieni tiedustelulenkki laivalla pelasti kuitenkin tilanteen. Alus seiso merellä paikoillaan niin, että mediakeskuksen puoleinen kylki oli Viron suuntaan, eikä sillä puolella ollut lainkaan kenttää. Sen sijaan Suomen suuntaan ollut kylki tarjosi yhden palkin verran kenttää näkyviin.

Ystävällinen purseri otti yhteyttä kapteeniin, joka pisti koneet käyntiin 180 asteen käännöksen verran. Ja kuinka olakaan: teksti ja kuvat siirtyivät hitaasti mutta varmasti kotitoimitusten koneille.

Muuten tarjolla olisi ollut juttujen lukeminen saneluun ulkokannan reipassa alkutalven säässä. ♦

Tasan 30 vuoden takainen Vuoden urheilija, ralliautoilija Juha Kankkunen, oli tällä kertaa yksi neljästä Suomen urheilun kunnigalleriaan nimetyistä.

Hannu-Pekka Hänninen, 71, on välittänyt sinivalkoisia urheiluhetkiä suomalaisiin koteihin jo kuudella vuosikymmenellä.

Hannu-Pekka Hännisen uran varrelle on mahtunut monta mieleenpainuvaa kohtaamista:

“Maradona kiitteli kädestä pitäen matsin jälkeen”

On rauhallisia ja analyttisiä huippu-urheilijoita kuten **Michael Phelps** ja **Franz Beckenbauer**, ja sitten on näitä luonnonlapsia, jotka eivät ihan normeissa pysyneet. Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksen saanut urheilutoimittaja **Hannu-Pekka Hänninen** muistelee uransa varrella kohtaamiaan urheilijoita lämmöllä.

Teksti: **Ann-Christine Karhu** Kuvat: **Matti Hannula** ja **Markus Friman**

Ensimmäisissä talvikisoissaan 1984 ja 1988 Hannu-Pekka Hänninen sai seurata aitiopai-kalta, kun **Matti Nykänen** liiteli olympiakultaan. Sarajevon voitokkaan suorituksen jälkeen Nykästä retuutettiin paikasta toiseen ennen kuin hän saapui Ylen studiolle haastateltavaksi. Sieltä hänellä oli vielä tarkoitus mennä Saksan TV:n haastatteluun. Tämäkin onnistuisi,

mutta Nykäsellä oli kuitenkin yksi ehto- ensin pitää saada ruokaa.

Myös neljä vuotta myöhemmin Calgarn olympialaisissa ruoka oli pääosassa, kun Nykänen oli voittanut kolme olympiakultaa ja vieraili Ylen TV-studiolla jokaisen voittonsa jälkeen.

– Siellä oli paikallinen kokki, joka innostui huomattessaan, että tässähän on mäkihypyyn ylivoimainen maailman

valti ja olympiavoittaja. Hän toi tarjoi-luvaunulla isot pihvit Matille, ja vähän juotavaakin siinä oli, Hänninen muistelee.

“Antaa Matin levätä rauhassa”

Hänninen kuului niihin urheilutoimittajiin, jotka saivat seurata koko kansan rakastamaa mäkiäkötkäa hyvinkin läheltä.

– Matti oli mukava kaveri, kun olimme hänen kanssaan kahdestaan, tai porukassa mäkihiikolla ja arvokisoissa, mutta myös hyvin herkkä ja vilpittömän ihminen. Huonoimpana puolena näyttäytyi siten hänen vaikeutensa alkoholin kanssa, mutta eihän se meille journalisteille niissä kisoissa millään tavalla näkynyt.

Sittemmin Nykäsestä on tehty useita dokumenttielokuvia ja -sarjoja. Uusin on parhaillaan Ylellä tekeillä, mutta niistä Häninen ei ole innostunut.

– Silloin kun Matti menehtyi, annoin useita haastatteluja. Totesin jo silloin, että on aika antaa Matin levätä rauhassa.

– Jos voittaa neljä olympiakultaa, niin kyllä voi sanoa, että on ollut yksi maailman parhaista omassa lajissaan.

Selostanut Phelps in jokaisen olympiavoiton

Kiistatta maailman parhaan uimarin, moninkertaisen olympiavoittajan Michael Phelps in Häninen tapasi ensimmäisen kerran Barcelonan MM-kisoissa 2003, kun he sattumalta asuivat samassa hotellissa.

Silloin vasta 17-vuotias Phelps oli juuri rikkonut **Jani Sievisen** lähes yhdeksän vuotta eläneen 200 metrin sekauintin maailmanennätyksen. Rauhallinen ja analyyttinen Phelps teki jo silloin Häniseen vaikutuksen.

– Kun tiesi, että hän on sekauintari ja myös hyvä perhostelija, niin jo silloin ajattelin, että hänestä tulee kova. Täytyy myös olla uintiteknisesti erittäin lahjakas, kun on pystynyt hallitsemaan kaikkia neljää lajia.

Phelps voitti urallaan 23 olympiakultaa, ja Häninen on saanut selostaa ne kaikki. Lontoossa 2012 Michael Phelpsistä tuli kaikkien aikojen eniten olympiamitaleja saalistanut urheilija, kaikki lajit huomioiden.

– Lontoossa moni mietti, mahtaako hän enää pärjätä näille parhaille perhosuimareille.

Pekingin olympialaisissa 2008 serbialainen **Milorad Čavić** oli hävinnyt Phelpsille 100 metrin perhosuinnissa vain sadasosasekunnin.

– Lontoossa kaikki odottivat 100 metrin perhosen loppukilpailua, mutta jostain Phelps pystyi kurottamaan nämä viimeisetkin sentit ja sekunnit hyödykseen.

Phelps tuli 50 metrin käännökseen vasta seitsemäntenä, mutta kauhoi itsensä voittajaksi maaliin. Čavić jäi neljänneksi.

Beckenbauer sai tärkeän tallenteen

Elokuussa 1988 Suomi pelasi jalkapallon ystävyysottelun Bulgariaa vastaan Kaarlen kentällä Vaasassa. Suomi val-

←

”Hoopi” vastaanotti Urheilutoimittajain liiton Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksen joulukuussa Pikku-Finlandiassa.

selostajakollega olla polttamatta sikaria matsin aikana, koska se käy kurkkuun eikä tee hyvää hänen äänelleen.

– Kaveri sanoi minulle vähän arrogantisti, että no tähän tulee kuule sellainen kaveri, joka ihan varmaan polttaa koko matsin ajan.

Kymmenen minuuttia ennen matsia portaikossa oli jo ruuhkaa. Oli paljon ihmisiä sekä kameramiehiä ja valokuvajia, jotka kulkivat ylös ja alas etsimässä paikkojaan. Siinä vaiheessa Hänisellekin valkeni, että vieressä istui Argentiinan selostaja, jonka asiantuntijaksi oli saapumassa itse **Maradona**.

– Mutta Maradonan silloiselle vaimolle **Claudialle** ei ollut istumapaikkaa, kun ne olivat sellaisia kahdenistuttavia selostamoita. No minä sitten sanoin, että Claudia voi istua tässä minun vieressäni.

Ottelu alkoi ja Häninen selosti MM-pronssiottelun Maradonan vaimo vierellään, eivätkä argentiinalaiset polttaneet yhtään sikaria koko ottelun aikana. Saksa otti MM-pronssia voitettuaan ottelun 3–1.

– Maradona kiitteli vielä matsin jälkeen minua kädestä pitäen, että Claudia sai istumapaikan.

Olen todennäköisesti ainoa suomalainen, jota Maradona on kiitellyt jalkapallon MM-ottelun jälkeen, Häninen virnistele.

Turha toive?

Pitkän uran urheilutoimittajana ja selostajana tehnyt Hannu-Pekka Häninen, tai tuttavallisemmin ”Hoopi”, aloitti Ylen urheilutoimituksessa vuonna 1977. Hän on välittänyt sinivalkoisia urheiluhetkiä suomalaisiin koteihin jo kuudella vuosikymmenellä ja vastaanotti Urheilutoimittajain liiton Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksen joulukuussa.

Jäätyään Yleisradiosta eläkkeelle vuonna 2016 ura jatkuu edelleen Eurosportin selostajana. Onko vielä jotakin, mitä konkariselostaja haluaisi selostaa?

– Haluaisin selostaa vielä mäkihypyä niin, että suomalaiset siellä pärjäävät, mutta luulen, että sellaista ei kuitenkaan tapahdu sinä aikana, kun olen näissä hommissa. Sellaisia menestysnäkyä ei ole, mitä meillä oli silloin kulta-aikoina. ♦

mistautui vuoden 1990 MM-karsintaan, ja Häninen toimi selostustehtävissä.

Paikalla oli myös Saksan liittotasavallan päävalmentaja, tämän vuoden tammikuussa menehtynyt Franz Beckenbauer. Hän oli saapunut Vaasaan, koska oli kiinnostunut Suomen pelitavasta. Maat olivat samassa lohkossa MM-karsinnoissa vuoden 1990 MM-kisoihin.

– Ottelun jälkeen Beckenbauer tuli pyytämään meiltä nauhan. Se oli aika tavallista siihen aikaan, kun ei ollut niin laajasti tarjolla maajoukkueiden otteluiden televisointia. Eli olisi siinä Beckenbauerilta jäänyt saamatta valmennushommiinsa nauha, ellen olisi toimittanut sitä hänelle.

Tallenteesta taisi olla apua, koska Saksa voitti Olympiastadionilla pelatun karsintaottelun 4–0 ja myös toisen kohtaamisen Stuttgartissa 6–1.

MM-turnauksen päätteeksi Saksan liittotasavalta voitti vielä maailmanmestaruuden, kun **Andreas Brehme** laukaisi rangaistuspotkusta Saksalle 1–0-voittoa.

Kiitokset Maradonalta

Jalkapallon MM-kisoissa Saksassa vuonna 2006 Häninen oli selostamassa Saksan ja Portugalin välistä pronssiottelua Stuttgartissa. Hän kertoo menneensä hyvissä ajoin selostuspaikalleen, huomatakseen, että viereisellä selostuspaikalla istui toisen yhtiön edustaja polttamassa paksua sikaria. Häninen kertoo pyytäneensä ystävällisesti, että voisiko

Jukka Ritolan ikuistama Wilma Murron ylitys 480:stä Budapestin MM-kisoissa oli Urheilutoimittajain liiton mielestä vuoden 2023 sykähdyttävin urheilukuva.

Hieno tallenne upeasta hetkestä

Jukka Ritola sykähdyttää urheilukuvillaan

Vuoden sykähdyttävimmän urheilukuvan ottaneella **Jukka Ritolalla**, 49, on kyky löytää urheilutapahtumissa mielenkiintoisia kuvakulmia, jotka pysäyttävät katsojan tutkimaan kuvaa pidempään.

Teksti: **Jussi Heimo** Kuvat: **Jukka Ritola** ja **Markus Friman**

Pitkällä putkella

Ritola otti palkitun kuvan yleisurheilun MM-kisoissa Budapestissa elokuussa. Kuvassa **Wilma Murto** ylittää seiväs-finaalissa 480 ja tuulettaa onnistumistaan riehakkaasti jo alas tullessa poninhäntä pystyssä. Tuo ylitys toi suomalaiselle lopulta seiväshypyn MM-pronssia.

– Vaikka Murron suoritus ei kuvassa ole vielä ohi, voi Wilman kasvoilta jo lukea kaikki ne tunteet, jotka ylityksen myötä iskevät tajuntaan. Kyseessä on kertakaikkisen hieno tallenne upeasta hetkestä. Kuvaaja on onnistunut vangitsemaan onnistumisen riemun juuri samalla hetkellä, kun urheilija itsekin tajuaa sen, raati perusteli valintaansa.

Suomalaiset valokuvaajat eivät usein pääse arvokisoissa parhaille kuvauspaikoille.

– Monesti täytyy miettiä, miten eri lajeja yleisurheilussa pääsee kuvaamaan. Onneksi pitkällä putkella voi löytää hyvän kuvausvinkkelin kauempaakin. Juuri näin kävi tässä Murronkin kuvassa. Seiväshyppy on myös siitä kiitollinen laji, että urheilijan aito tunne riman ylityksen jälkeen välittyy heti kasvoilta.

Palkintoja on pukannut

Ritola ei sykähdettänyt kuvallaan ensimmäistä kertaa. Suomen kuvajournalistit ry on palkinnut hänet kolmesti neljän viime vuoden aikana Vuoden urheilukuva -sarjan voittajana.

Vuonna 2019 voitto tuli kuvasta, jossa **Teemu Pukki** tulee messiaan tavoin esiin kentällä juhlivien kannattajien seasta, kun Huuhkajat varmisti ensimmäistä kertaa paikan jalkapalloilun EM-kisoihin.

Vuonna 2020 ammattilaisten raati ihastui Ritolan kuvaan KooKoon faneista, jotka olivat saapuneet Kouvolasta koronarajoitusten aikaan Hakametsän jäähallin parkkipaikalle katsomaan liigaottelua auton katolle viritetystä kannettavasta tietokoneesta.

Vuoden 2022 valinnassa **Reetta Hurske** valmistautuu lähtöön keskittyneenä aitarivistön läpi otetussa kuvassa.

Hyvä valmistautuminen auttaa

Yksi Ritolan onnistuneiden kuvien salaisuus on hyvässä valmistautumisessa.

– Jos vain aikaa on, yritän aina etukäteen miettiä, mitä kyseisessä urheilutapahtumassa voisi tapahtua, mutta samalla noudatan legendaarisen Lehtikuvan valokuvaajan **Martti Kainulaisen** ohjetta ja pidän toisen silmän kameran vierellä auki, jos jotain yllättävää ympärillä tapahtuu, Ritola kertoo.

Suomessa monissa palloilulajeissa

– Seiväshyppy on siitä kiitollinen laji, että urheilijan aito tunne riman ylityksen jälkeen välittyy heti kasvoilta, Ritola luonnehtii.

valokuvaajien kuvauspaikat ovat rajoitteelliset.

– Pidemmän päälle se tekee kuvista samanlaisia. Tässä olisi monella kotimaisella urheiluseuralla kehittämistä. Ihanne olisi, että ainakin joskus kuvaaja pääsisi paikkoihin, joissa yleisön aidot reaktiot näkyvät urheilijoiden taustalla.

Suurimmat kiksit Ritola saa työstään silloin, kun hän saa otettua jotenkin erilaisen kuvan.

– Se on sitten katsojan silmässä, mitä hän kuvasta ajattelee, kun hän jotain uutta siinä todennäköisesti myös näkee.

Nuorille valokuvaajille Ritolalla on yksinkertainen vinkki.

– Menkää otteluihin ja urheilutapahtumiin asenteella, ettette vain paina kuvausnappia. Miettikää erilaisia kuvakumia, mitä tapahtuu etualalla, ja mitä näkyy taustalla. ♦

Aamulehdessä päätoimisesti vuodesta 2006 kuvanneelle Jukka Ritolalle hyvä urheilukuva on paljon muutakin kuin vain otos lajille tyypillisestä suorituksesta.

– Hyvä urheilukuva on jokin hetki tai tunne, joka pysäyttää lukijan ja mielellään kertoo jotain muutakin kuin pelkästään urheilutuloksen tai tapahtuman. Sellainen, josta herää lukijalle joitain muitakin ajatuksia ja jota ryhtyy katsomaan pitempään, Ritola kertoo ajatusmaailmastaan.

Urheilutoimittajain liitto palkitsi Ritolan Vuoden 2023 sykähdyttävimmästä urheilukuvasta. Valinta julkistettiin 7. joulukuuta Urheilutoimittajain liiton ja Urheilugaalan yhteisessä juhlatilaisuudessa.

– Puskista tuli, mutta iloisena yllätyksenä, Ritola kuvailee ensitunnelmansa valinnasta.

Kari Pyykölle on vuodesta 1978 lähtien kertynyt tuhansia lehtileikkeitä, joiden järjestämiseen pitäisi nyt viimeinkin riittää aikaa. Saattaa tosin olla, että golf vie jatkossa koko käden, vaikka Pyykkö on toistaiseksi luvannut sille vain pikkusormensa.

Elämäntyöpalkinto runsaan 40 työvuoden päätteeksi

Kari Pyykkö siirtyy iloisin mielin eläkepäiville

Lapin Kansassa pitkän uran paiskinut urheilutoimittaja, viime joulukuussa elämäntyöstään palkittu **Kari Pyykkö**, 67, siirtyy maaliskuun alussa eläkkeelle.

Teksti: Markus Karjalainen Kuva: Veli-Pekka Aho/Lapin Kansa

"Olin päättänyt, etten tartu mailoihin, mutta jotain uutta pitää eläkkeellä kokeilla, vaikka olenkin sellainen sauvakävelijä ja hiihtäjä."

Kari Pyykkö asteli ensimmäisen kerran *Lapin Kansassa* toimittajan tehtäviin vuonna 1978, jolloin hän aloitti uutistoimittajana.

– Tavoitteenani oli ollut jo pitkään urheilutoimitus, jonne pääsinkin siirtymään varsin pian. Vuoden 1980 talviolympiakisoissa alkoi nykyinen työsarjani kotitoimituksessa. Juhlittavaakin riitti **Jouko Törmäsen** mäkihyppyn olympiavoiton myötä, kertoo Pyykkö.

Urheilutoimittajain liitto muisti häntä joulukuussa elämänurapalkinnolla, mikä osui oikeaan kohteeseen. Pyykkö on tutkinut ja kertonut Lapin urheilusta ytimekkäästi yli 40 vuotta.

– Työ on ollut minulle elämäntapa-urheilua. Iltavuoroja ja viikonloppuja kerätyi jatkuvasti, mutta se ei koskaan haitannut. Sain tehdä toivomaani työtä ja nauttia hyvien kollegojen yhteistyöstä.

– Minusta tehtiin urheilutoimituksen esimies jo vuonna 1982. En halua nostaa yhtään tapahtumaa tai juttua muiden yläpuolelle. Parasta työssäni oli ideointi ja suunnittelu työkalereiden kanssa ilman ulkoisia paineita. Päätoimittajat eivät pistäneet meille isoja rajoja journalistiseen aineistoon, mutta toki tarkan markan ja euron ajat alkoivat vähitellen näkyä jokapäiväisessä työssä, kertoo Pyykkö.

Suuri muutos

Pyykön aikana käytiin läpi suuri muutos lehtialalla.

– Aloitin kirjoittamisen vanhalla kunnon Remingtonilla. Muutama vuosi meni mekaanisella kirjoituskoneella naputtaessa, kunnes uusi tekniikka alkoi tuoda kuvaruudut makulatuuriliuskosten tilalle. Pian digitaalisuus ravisteli toimituksia ja muutti työtapoja. Tehtiin printtiä ja digiä päällekkäin.

– *Lapin Kansan* dead line oli takavuosi-
na kello 23.45, kun se on nykyään kello 20.00. Urheiluun vaikutus osui siis melkoisesti, sanoo Pyykkö.

– Nykyään printtilehti onkin annettu *Lapin Kansassa* automaattitaiton tehtäväksi. Onneksi tämä työvaihe jäi minulta jo väliin.

Pyykkö on pysynyt uskollisena kotiseudulleen ja sen lehdelle. Hän voi sanoa tuntevansa hyvin Lapin urheilun.

"Minusta tehtiin urheilutoimituksen esimies jo vuonna 1982. En halua nostaa yhtään tapahtumaa tai juttua muiden yläpuolelle. Parasta työssäni oli ideointi ja suunnittelu työkalereiden kanssa ilman ulkoisia paineita. Päätoimittajat eivät pistäneet meille isoja rajoja journalistiseen aineistoon, mutta toki tarkan markan ja euron ajat alkoivat vähitellen näkyä jokapäiväisessä työssä."

Kari Pyykkö

– Lappi ei varmasti eroa muusta Suomesta. Maakunnan urheilu ja urheilijat olivat aallonharjalla 2000-luvun alkuvuosina, mutta sen jälkeen on ollut hiljaisempaa. Urheilijoiden ja seurojen määrä on laskussa, joten suurin osa työstämme on alkanut keskittyä Rovaniemelle. Maakunnassa saadaan enää varsin vähän palloilujoukkueita kasaan, ja Rovaniemelläkin on hiljentynyt monta suurta lajia.

Nykyisin Rovaniemellä on liigatasolla naisten lentopallo, joka toimii Arctic Volleyn nimellä. Suurimmat yleisöjoukot kerää jääkiekon Mestiksen RoKi. Jalkapallossa RoPS ajautui vaikeuksiin ja on vähitellen rakentamassa uutta nousuaan.

– Meri-Lapissa sentään on futsalissa liigajoukkue, mutta rakennemuutos on ollut kova. Se näkyi mediassakin, kun *Pohjolan Sanomat* lakkasi ilmestymästä, kertoo Pyykkö.

Yhteisöllisyys kadonnut

Menneitä muistellessaan Pyykkö miettii maailman muuttuneen urheilutoimittajien omissakin ympyröissä.

– Yhteisöllisyys on kadonnut kiireen jalkoihin. Toimittajat eivät enää ko-
koonnu yhteisiin rientoihin esimerkiksi omassa kerhossamme yhtä aktiivisesti kuin joskus.

– Ennen toimituksista lähdettiin paljon matkatoihin, jolloin eri lehtien kollegat tulivat tutuiksi. Yhteistyötä tehtiin jo 1980-luvulla lehtitalojen kesken, ja myös toimittajat auttoivat auliisti toisiaan. Kun esimerkiksi joku oli eksynyt olympiakisoissa väärään bussiin, niin kyllä me autoimme juttujen kirjoittamisessa maastohiihdosta, vaikka naapuri olikin vahingossa päätnyt vuorten toiselle puolelle alppihiihtostadionille.

– Kun lehtiä tehtiin dead linen puitteissa ilman jatkuvaa huolta netistä, muodostui yhteisöstä aika tiivis värikkäiden urheilutoimittajien kokoonpano. Sellaisia reissuja voi muistella mielellään. Kaikenlaisia kommelluksia tapahtui pitkillä matkoilla.

Viheriöt kutsuvat

Pyykkö on luvannut mennä ensi kesänä golfin alkeiskurssille.

– Olin päättänyt, etten tartu mailoihin, mutta jotain uutta pitää eläkkeellä kokeilla, vaikka olenkin sellainen sauvakävelijä ja hiihtäjä.

Lisäksi Pyykkö on aloittanut omien lehtileikkeidensä järjestelyn.

– Ensi penkaisulla löytyi paljon asioita, jotka olivat unohtuneet. Leikkeitä on tuhansia. Niistä saa hyvän kuvan urheilutoimituksen työn kehittymisestä 1980-luvun alusta näihin päiviin. Uskon, että jollekin lopputyötä tekeväälle opiskelijalle olisi mielenkiintoista tutustua aineistooni, arvioi Kari Pyykkö. ♦

"Kun lehtiä tehtiin dead linen puitteissa ilman jatkuvaa huolta netistä, muodostui yhteisöstä aika tiivis värikkäiden urheilutoimittajien kokoonpano. Sellaisia reissuja voi muistella mielellään. Kaikenlaisia kommelluksia tapahtui pitkillä matkoilla."

Kari Pyykkö

Helsingin herrat (ja narrit) saivat taas kyytiä

Savisen Ässät-dokumentti on vuoden 2023 digitaalinen hitti

Vesa-Matti Savinen kiersi vuosia Ässien perässä eri tilanteissa. Hänen dokumenttisarjansa julkaisu osui samoihin aikoihin kuin Jokerit-dokumenttisarja. Viimeistelyvaiheessa Savinen motivoi itseään sillä, ettei hän ja Ässät voi jäädä Jokereita vastaan kakkoseksi. Työ palkittiin vuoden digitaalisena hittinä.

Teksti: **Harri Laiho** Kuvat: **Heikki Westergård** ja **Markus Friman**

←

Vesa-Matti Savinen pelasi itse aikoinaan Ässissä A-nuoriin saakka. Pukukoppien maailma tuli tutuksi. Sitä hän on hyödyntänyt työssään urheiludokumentaristina.

→

Vesa-Matti Savinen vastaanotti palkintonsa Urheilujournalismin päivänä Helsingissä joulukuun alussa.

Savinen sai mitä ansaitsi

Kolmisenkymmentä vuotta myöhemmin Ässät ja Jokerit osuivat taas samaan kamppailuun. Kamppailu se oli ainakin Savisen mielestä.

Savisen käytännössä yksin tekemä viisiosainen dokumenttisarja Ässistä ilmestyi viime syksynä samoihin aikoihin kuin isomman työryhmän tekemä neliosainen dokumenttisarja Jokereista.

Ässät-Jokerit 6-0, julisti *Satakunnan Kansa* dokumenttikilpailun lopputuloksen kahdessa eri kolumnissa. Eivätkä porilaiset kirjoittajat vetäneet kotiinpäin. Siitä tuli todiste viimeistään joulukuussa, kun Urheilutoimittajain liitto palkitsi Ässät-dokumentin vuoden digitaalisena hittinä.

– Kun olen kasvanut 1990-luvun alun Isomäen seisomakatsomossa, minulle oli selvää, etten voi jäädä *Jokerit*-dokumenttia vastaan kakkoseksi.

– Se oli minulle tosi iso motivaattori, kun selvisi, että Jokereille tehdään samaan aikaan samalle kanavalle dokumenttia. Varsinkin kun Jokerien dokumenttisarjan markkinointiin satsattiin selvästi enemmän.

Savinen myöntääkin, että hänen dokumenttisarjansa vastaanotto ja Ässät-Jokerit 6-0-arviot tuntuvat hyvin mairittelevilta. Samoin kuin toki myös palkinto vuoden digitaalisesta hitistä.

– Koen, että palkinto tuli jopa ansaitusti

"Se oli minulle tosi iso motivaattori, kun selvisi, että Jokereille tehdään samaan aikaan samalle kanavalle dokumenttia. Varsinkin kun Jokerien dokumenttisarjan markkinointiin satsattiin selvästi enemmän."

Vesa-Matti Savinen

Monesti pettynyt

Savinen on kokenut urheiludokumentaristi. Hänet tunnetaan erityisesti painidokumenteistaan. Hän on päässyt vahvasti niin esimerkiksi **Petra Ollin** kuin **Rami Hietaniemenkin** iholle. Hän on tehnyt dokumenttejaan paljon yksin, käsikirjoittanut ja kiertänyt urheilijan perässä mies ja kamera -periaatteella. Takana ei ole ollut isoa työryhmää. Jo yksinäisen puurtamisen ja työkuorman takia hän myöntää aiempien dokumenttiansa kanssa usein odottaneensakin, tulisiko niistä joku maininta jossain palkintojenjakotilaisuudessa.

– Monesti olen joutunut pettymään. Nyt en oikein mitään palkintoa odottanutkaan kuin ehkä Porin seudulta. Dokumentti oli kuitenkin tarina porilaisesta seurasta ja sen historiasta, se oli vieläpä sarja, eikä yksittäinen tuotos.

– Aina tällaiset huomionosoitukset motivoivat, Savinen myöntää.

Vareksen hengessä

Savisen mielestä palkinto tuli yhtä paljon Ässille kuin hänelle itselleen. Hän uskoo, että juuri porilaisuus oli lopulta Ässät-dokumentin valtti, joka vetosi muuallakin Suomessa.

Hieman toisella kymmenellä ollut Ässien juniori ja innokas kiekko-seuraaja imi kaikin aistein vaikutteita Isomäen jäähallin seisomakatsomossa.

Paikallispeleissä Lukkoa vastaan oli totta kai aina oma kiehtova kylätappeluasetelmansa. Mutta entäs sitten Helsingin herrat? Ai ai, se tarjosi oman suuren nautintonsa, kun maakunnan miehet, Porin omat pojat kohtelivat pääkaupungin vieraita kaltoin.

Erityisesti hampaissa oli **Hjallis Harjimon** nousukasmainen Jokerit, joka näytti Porista katsottuna myös urheilumedian lempilapselta. Jokereita piti vihata ja halveksua. Kun Pata kaatoi narrit, niin kuin se Porissa usein teki, pieni poikakin kasvoi kymmenen senttiä.

Sellainen oli ilmapiiri, jossa Vesa-Matti Savinen kasvoi.

Savinen miettii, kuinka paljon vuonna 2007 ilmestynyt Vares-elokuva ja sen yksi lause on tuonut porilaisuuteen tunnistettavaa rosaa: ”Mikä vittu teitä porilaisia oikein vaivaa?” ihmetteli Jussi Vares elokuvassa.

Savinen kokee saaneensa juuri sitä samaa henkeä dokumenttisarjaansa. Hänen teoksensa näyttää ja kuulostaa porilaiselta.

– Se puoli onnistui varmaan aika nappiin. Eikä sitä tarvinnut korostaa yhdessäkään lauseessa, vaan porilaisuus tuli katsomokohtausten tai vaikka legendojen tarinoiden kautta.

– Joku yhtä hyvä dokumentti jostain muusta seurasta ja paikasta hyvällä draamankaarella ei olisi vedonnut katsojiin näin paljon.

Viimeinen urheiludokumentti?

Nykyään Espoossa asuva ja MTV:lle urheilutoimittajan töitä päätyönään tekevä Savinen, 42, työsti *Ässät*-dokumenttia vuosikautia. Hän oli monena kautena joukkueen matkassa eri tilanteissa. Hän haastatteli vuosien aikana lukuisia hahmoja Ässien historian varrelta. Loppumetreillä hän kävi myös Pohjois-Amerikassa haastattelemassa NHL:ssä pelaavia porilaiskasvatteja.

Julkaisuajankohta siirtyi useamman

kerran eteenpäin. Siinä oli iso osansa myös Ässien vaikeilla vuosilla. Alun perin kun dokumentti oli suunniteltu kerromaan nimenomaan Ässien historiaa. Kun Savinen sai julkaisusopimuksen MTV:n kanssa, lopputulos muokkautui historiasta myös nykyisyyteen ja viime kauteen, joka nosti Ässät pohjalta pois. Samalla muuttui vielä sekin, että yhdestä pidemmästä dokumentista tulikin viiden jakson sarja.

Kun *Ässät*-sarja oli valmis, Savinen vakuutti urheiludokumentaristin uran loppuvan siihen. Mieli ei ole muuttunut muutaman kuukauden aikana. Ei hän sano ei koskaan, mutta juuri nyt takki on tyhjä.

– Se on niin kova ruljanssi, etten ainakaan pitkään aikaan sellaiseen lähde.

On Savinen tosin pyöritellyt ajatusta, jos hän lähtisi johonkin dokumenttiin vain käsikirjoittajana. Kun mies on kuitenkin tottunut tekemään kaiken itse, sekään ei tunnu omalta ajatukselta.

– Sitten pitäisi olla samanhenkiset kuvaajat. Ei ole aivan helppoa mennä kameran kanssa pukukoppeihin. Pitää olla pelisilmä kohdallaan, mitä ja ketä voi milloinkin kuvata. Pitää olla myös jonkinasteista röyhkeyttä, kun kuvataan esimerkiksi tappioiden jälkeen.

– Niihin tilanteisiin ei voi mennä anteeksi pyydellen, vaikei se aina kivaa

olekaan sen enempää kuvaajalle kuin kohteellekaan.

”Dokumentti on ylväs sana”

Jos *Ässät* jää hänen viimeiseksi dokumenttikseen, hän myöntää poistuvansa estradilta tosi ylpeänä. Mutta toisaalta se on menetys suomalaisten urheiludokumenttien kulttuurille.

– Tosi vähän näitä tehdään. Jos mietitään meidänkin urheiluhistoriaamme, on monta henkilöä, jotka ansaitsivat dokumentin.

Eikä Savinen toisaalta ole tyytyväinen siihenkään vähään, mitä tehdään.

– Valitettavan usein näkyy, että on ollut neljä kuvauspäivää. Editoinnissa yritetään pelastaa, mitä pelastettavissa on.

Eikä editoinnissa ole Savisen mielestä paljon pelastettavissa. Kyse on tietysti olemattomista resursseista, muttei toisaalta pelkästään siitäkään.

– Ennen kaikkea dokumentin tekeminen on intohimotyötä. Vaikka olisi kuinka iso budjetti, aikaa ja työtunteja menee aina enemmän kuin tuloja tulee. Työmäärän pitäisi myös näkyä dokumentissa.

– Sanaa dokumentti käytetään monesta sellaisesta tuotoksesta, josta sitä ei pitäisi käyttää. Dokumentti on niin ylväs sana, ettei sitä saisi käyttää ennen kuin on oikeasti paiskittu hommia. ♦

Aina kun Savinen tuli Poriin, hän painoi kamerasta REC-nappulaa ja haki materiaalia dokumenttiinsa.

Heikki Miettisen bongaa nyt helpommin tenniskentiltä kuin lehdistökatsomoista.

Neljä täyttä vuosikymmentä jäi piirun verran vajaaksi

Heikki Miettisen pitkään uraan mahtui useita upeita uutisvoittoja

Elämäntyöstään urheilutoimittajana joulukuussa Urheilujournalismin illassa palkittu helsinkiläinen **Heikki Miettinen** teki lähes 40-vuotisen uran *Helsingin Sanomissa*. Neljä vuosikymmentä olisi tullut täyteen, mikäli Miettiselle ei olisi heti alkuvaiheessa annettu Sanoma Oy:n historian kenties nopeimpia potkuja.

Teksti: **Matti Hannula** Kuvat: **Matti Hannula** ja **Markus Friman**

Jos Heikki Miettisen ensimmäinen varsinainen työnhaku olisi tuottanut hänen toivomansa tuloksen, olisi hänestä tullut Suomen Tietotoimiston uutistenlukija.

– Oli vuosi 1981. Olin kirjoittanut satunnaisesti *Urheilulehden* ja *Tennislehteen* ollessani Tennisliitossa kilpailu- ja koulutussihteerinä. Hesarissa oli STT:n ilmoitus uutistenlukijan paikasta. Silloinen tyttöystäväni kannusti hakeumaan.

Miettinen pääsi STT:n silloisen toimituspäällikön **Esko Muinosen** pakeille. Tämä ohjasi journalistisesti kokemattoman mutta vahvasti urheiluun suuntautuneen nuorukaisen isällisesti urheilutoimituksen puolelle. Miettinen pääsi sinne ”try outille”.

– Olin todella hidas konekirjoittaja. Huuli pyöreänä hämmästelin **Timo Huotisen** kirjoitusnopeutta, joka olikin aivan omaa luokkaansa.

Urheilupäällikkö **Reima Salmen** arvio puolivuotisen kokeilun jälkeen oli kaukana kannustavasta. Armonaikaa irtosi silti vielä kesätoimittajan pestin verran. Sen aikana Miettinen sai niin hyvin juonen päästä kiinni, että häntä pyydettiin *Helsingin Sanomien* urheilutoimitukseen, ensin avustajaksi.

– Aluksi olin tennisavustaja. Olin ymmärtävinäni, ettei laji ollut Hesarin konkaritoimittajien parissa erityisen inspiroiva. Olin jo aiemmin tarjonnut Hesariin tennispätkiä ja niitä oli satunnaisesti julkaistukin. Juuri ennen joulua 1982 minulta sitten tiedusteltiin kiinnostusta määräaikaiseen urheilutoimittajan pestiin. Toki se kiinnosti.

Ainutlaatuiset finaalit kokematta

Miettisen määräaikaisuus kesti yhdeksän kuukautta, syyskuun 1983 loppuun.

– Poikkeuksellisen pitkää määräaikaisuutta perusteltiin muun muassa taitoluistelun MM-kotikisoilla. Peruste kelpasi tietysti hyvin kustantaja **Aatos Erkolle** ja hänen taitoluisteluvaikuttajavaimolleen **Jane Erkolle**.

Ajanjaksoon sisältyivät myös keväällä 1983 pelatut, Jokerien ja HIFK:n unohdettomat SM-liigan paikallisfinaalit.

– Minä istuin kiltisti toimituksessa iltavuoroissa, Miettinen muistaa.

– Eikä siihen maailman aikaan ollut puhuttakaan, että siellä olisi matseja katsottu televisiosta. Eivätkä ne finaaleitakaan suorana tulleet. Joitakin jälkilähehtyksiä taisi olla.

Moni kiekkoimittaja, jolta syystä tai toisesta menivät kyseiset loppuottelut sivuun, saattoi ajatella, että tuleeehan noita. Ei ole tullut. Se on edelleen ainoa kahden helsinkiläisjoukkueen keskinäi-

Heikki Miettisen elämäntyö urheilutoimittajana palkittiin joulukuussa. Työ jatkuu yhä Helsingin Sanomien avustajana. Satunnaisia keikkoja riittää varsinkin jääkiekosta ja koripallosta.

nen finaali-kevät SM-liigan lähes 50-vuotisessa historiassa.

– Itse en silloin osannut ajatella asiaa niin. Olin kiitollinen, että minulla oli työpaikka Hesarin urheilutoimituksessa.

Löymätön putki

Alkuun Miettinen teki käytännössä kaikkia lajeja. Koripallossa hän pääsi jo keväällä 1983 paikallisfinaaleihin (ToPo-Pantterit) paikan päälle. Jääkiekosta kehittyi vähitellen yksi Miettisen

”Aluksi olin tennisavustaja. Olin ymmärtävinäni, ettei laji ollut Hesarin konkaritoimittajien parissa erityisen inspiroiva. Olin jo aiemmin tarjonnut Hesariin tennispätkiä ja niitä oli satunnaisesti julkaistukin. Juuri ennen joulua 1982 minulta sitten tiedusteltiin kiinnostusta määräaikaiseen urheilutoimittajan pestiin. Toki se kiinnosti.”

Heikki Miettinen

päälajeista. Pitkään hän sai tosin tyytyä vain murusiin, joita **Kaarlo Sundellilta** ja **Markku Lahdelta** jäi. Jääkiekon MM-kisoissa Miettinen oli ensimmäisen kerran vasta 1995. Silloinkin vasta finaali-päivänä. Hänet oli komennettu kolmanneksi toimittajaksi Tukholmaan, kun Suomi pelasi Ruotsia vastaan kullasta. Suomi voitti, ja siitä käynnistyi Miettisen ainutlaatuinen kultaputki. Hän on ainoa suomalainen urheilutoimittaja, joka on ollut työtehtävissä paikalla joka kerta kun Suomi on voittanut jääkiekon olympia- tai MM-kultaa: Tukholmassa 1995, Bratislavassa 2011 ja 2019, Pekingin olympialaisissa 2022 ja saman vuoden keväänä Tampereella kotikisoissa.

– Tuota putkea ei kukaan pysty edes sivuamaan. Sen jälkeen kun Suomi seuraavan kerran voittaa jääkiekkokultaa, vastaava ”saavutus” ei ole enää kenenkään hallussa, toteaa muun muassa yhdeksät olympialaiset, seitsemän jalkapallon arvoturnausta ja parit kymmenet jääkiekon MM-kisat *Helsingin Sanomille* paikan päältä raportoinut Miettinen.

Pikapotkut

Sanoman toimittajakoulun Miettinen kävi 1985–1986.

– Siitä oli todella iso hyöty, kun olin ollut jo jonkin aikaa Hesarissa töissä. Tiesin, mistä siellä puhuttiin. Rahallisesti toki hävisin. En tiedä, ehdinkö saada siltä ajalta koitunutta taloudellista tappiota loppujen lopuksiin kurottua kiinni.

Miettinen eläköityi Hesarin urheilutoimituksesta loppuvuodesta 2022. Tuli pitkä rupeama, vaikka aivan HS-uransa alkuun hänelle osuivat *Sanoma Oyj:n* (ja sen edeltäjäyhtiöiden) historian todennäköisesti nopeimmat potkut.

– Olin syyskuussa 1983 Työväen Urheiluliiton infossa, kun minua pyydettiin puhelimeen. Päätoimittaja **Seppo Kievari** soitti ja kysyi, kiinnostaako minua vakituinen paikka Hesarin urheilutoimituksessa vai onko minulla mahdollisesti muita suunnitelmia.

– Sellaisia ei ollut, suostuin ilomielin. Sovimme, että vakituinen pesti alkaa heti, Miettinen kertoo.

– Seuraavana aamuna uutisdeskissä istuessani toinen päätoimittaja **Simoppekka Nortamo** soitti ja ilmoitti, ettei vakinaistamiseni onnistukaan. Vajaan vuorokauden olin ollut suusanallisesti sovitusti vakituinen hesarilainen.

– Syytä minulle ei kerrottu silloin eikä sittenkään. Loka-marraskuussa tein Hesarille satunnaisia keikkoja. 1.12.1983 minut vakinaistettiin.

– Eläkeasioita ei 25-vuotiaana mietti, mutta jälkepäin on tietysti jäänyt harmittamaan, että kun määräaikaisuuteni katkaistiin ennen vakinaistamista, menetin eläkekertymän 11 kuukauden ajalta.

Samasta syystä Miettiselle ei ehtinyt tulla 40:ää Hesari-vuotta täyteen, kun hän jäi vuoden 2022 lopulla eläkkeelle.

Miettinen avustaa Hesaria satunnaisesti. Mutta kun työt vähenivät ja vapaa-ajan tunnit alkoivat kasvaa, tuli päiviin todella mukava ja tärkeä lisä: lapsenlapset.

– Pikkuiset saavat hymyilemään pelkästään tulella mummin ja vaarin luokylään. Ja välillä he ovat yökylässäkin.

Silloin lähti

Miettisen pitkään urheilujournalistin uraan mahtui satoja onnistuneita artikkeleita ja iso tukku uutisvoittoja.

– Omasta mielestäni onnistuneinta tekstiäni on mahdoton nimetä. Parhaiten mieleen jääneitä uutisvoittoja on joitakin. Tuorein niistä on kahden vuoden takaisista Pekingin talviolympialaisista.

– Suomen ja Venäjän Olympiakomitean joukkueen (ROU) finaalin (2–1) jälkeen satuin kuulemaan mixed zonella käytännössä ainoana suomalaisena toi-

mittajana, kun **Marko Anttilaa** houkutteltiin tosimelellä vaihtamaan kansalaisuuttaan venäläiseksi. Uutinen tietysti levisi nopeasti muihin medioihin. *Ilta-Sanomissa* juttua klikattiin 390 000 kertaa, Hesarissa 50 000. Tajuttomia määriä.

– Ainakin sata kertaa olen ajatellut, että tässäpä mielenkiintoinen juttu. Mutta ei ole lähtenyt vetämään. Silloin lähti.

Ryhmäviuhahdus

Toinen suureksi paisunut juttu, jonka Miettisen uutisena haistoi ensimmäisenä, oli Suomen naisten jalkapallomaajoukkueen öinen ryhmäviuhahdus hotellin suihkulähteellä Englannissa vuoden 2005 EM-kisojen yhteydessä.

– Suomi oli kukistanut Tanskan alkulohkon päätösottelussa sensaatiomaisesti 2–1 ja edennyt välieriin Saksaa vastaan. Haastatelllessani Tanska-peliä seuraavana päivänä joukkueen pelaajaa **Eveliina Sarapää**tä, kävi ilmi, että kymmenkunta joukkueen pelaajaa oli juhlinut voittoa ennalta sovitusti hotellin suihkulähteen ympärillä ilman rihman kiertämää.

Valokuvia tai videoita ei medialle herunut, vaikka sellaisiakin oli otettu.

– Siitä syntyi silti aikamoinen härdelli. Uutinen levisi räjähdysmäisesti ulkomaisia medioita myöten. Valokuvaaja

Jussi Nukaria pyydettiin ottamaan kuvia kyseisestä suihkulähteestä. Pelaajia ei niihin kuviin saatu, muttei tarvinnutkaan, Miettinen naurahtaa.

Puheenjohtajuuksia

Urheilutoimittajain liittoon Miettinen liittyi jo vuonna 1983.

– **Timo Järviö** piti huolen, ettei Hesarin urheilutoimituksessa ollut liittoon kuulumattomia, Miettinen naurahtaa.

– 1990-luvun puolivälissä **Pekka Aaltonen** tiedusteli kiinnostustani Helsingin Urheilutoimittajien hallitukseen. En ole koskaan ollut varsinaisesti mikään yhdistysmies. Sen verran kuitenkin kiinnosti, että suostuin. Oli siinä vähän verenperintöäkin.

HUT:n puheenjohtajana Miettinen oli 2005–2011. Hänen kahdeksanvuotinen puheenjohtajakaksensa Urheilutoimittajain liitossa alkoi keväällä 2009. UL:n ja Suomen Urheilugaalan yhteistyö oli käynnistynyt noin vuotta aiemmin. Miettinen on erityisen iloinen UL:n ja Urheilugaalan viime vuosina hengeltään kehittyneestä ja toiminnoiltaan tiivistyneestä yhteiselosta.

– Minun puheenjohtaja-aikanani kommunikointi gaalasta liiton suuntaan oli lähinnä jatkuvaa piikittelyä ja nälvimistä. ♦

→ **Tennis on jo vuosikymmenet ollut Heikki Miettisen harrastus numero yksi. Hän pelaa sitä edelleen 1–2 kertaa viikossa. Jääkiekkoa Miettinen pelaa kerran viikossa. Säännölliseen liikuntaohjelmaan kuuluu myös koripallo.**
– **Mutta pelkästään heittelyharjoitusten muodossa.**

Urheilu ei saa kääntää selkäänsä ikäville asioille

Vuoden juttu nostatti kansallisen keskustelun ja jalostui jatkojutuiksi

Riikka Smolander-Slotte vastaanotti Vuoden urheilujuttu -kunniakirjan Urheilutoimittajain liiton ja Urheilugaalan yhdessä järjestämässä Urheilujournalismin päivässä Pikku-Finlandiassa joulukuussa.

Muuta yhteiskuntaa koskevia asioita ja ongelmia voi tarkastella urheilun kautta. Tämän todisti mitä parhaimmalla tavalla Yle Urheilun **Riikka Smolander-Slotte**.

Teksti: **Tapio Ahlroth**
 Kuva: **Ann-Christine Karhu**

Smolander-Slotte, 49, sai tunnustusta tutkivasta journalismistaan. Urheilutoimittajain liiton hallituksen muodostama raati valitsi vuoden parhaaksi urheilujutuksi Smolander-Slotten jutun rytmisen voimistelun epäasiallisesta valmennuskulttuurista.

Jo marraskuussa 2022 julkaistu juttukokonaisuus paljasti rytmisen voimistelun valmennuskulttuurin epäkohtia. Laajalla jutulla oli yhteiskunnallista merkitystä. Se nostatti kansallisen keskustelun epäasiallisesta käytöksestä urheilussa ja valmennuksessa. Jutun julkaisemisen jälkeen Smolander-Slotte on puhunut aiheesta myös ulkomailla.

Jutun merkittävyttä lisäsi sekin, että aihe on jalostunut moniksi jatkojutuiksi ja epäasiallinen käytös urheilussa on pysynyt lähes päivittäisenä puheenaiheena.

Smolander-Slotte kertoo, että jutun laajat vaikutukset ja sen saama huomio yllättivät urheilujournalistin.

– Tajusin kyllä juttua tehdessäni, että tästä voi tulla aika iso asia, mutta eihän sitä koskaan tiedä etukäteen, miten merkittävää juttua on tekemässä.

Smolander-Slotten mielestä parasta on, että juttu huomioitiin urheilujournalismin ulkopuolella. Se oli ehdolla Vuoden jutuksi Päätoimittajien yhdistyksen silmissä, eli alan merkittävimmässä tapahtumassa, kun jaettiin Suuri Journalistipalkinto. Myös Tutkivan journalismin yhdistys noteerasi Smolander-Slotten työn Lumilapio-ehdokkaudella.

– Tämä on harvinaista. Moni itseni lisäksi on ollut iloinen siitä, että urheilujournalismi nostettiin muun journalismin rinnalle. Urheilua ei tarvitse nähdä

pelkästään kilpailullisena ja viihteellisenä saarekkeena.

Rytminen voimistelu on olympialaji, mutta se ei ole suomalaiselle penkkiurheilukansalle seuratuimpien lajien joukossa. Smolander-Slotte muistuttaa, että Yle käsittelee urheilulajeja laajasti ja monipuolisesti.

– Tämä oli yhtä tärkeä juttu minulle ja meille, oli siinä sitten tunnettuja tai tuntemattomia urheilunimiä mukana.

Oman lajin ongelmassa

Voimistelu on ollut pitkään yksi Smolander-Slotten seuraamista lajeista urheilutoimittajana. Taustalla on työn lisäksi lasten harrastus sekä oma ja ystävien kiinnostus voimistelusta.

Palkitun juttukokonaisuuden muovaaminen oli monen vuoden projekti. Kaikki sai alkunsa vuoden 2019 MM-kisoissa Bakussa, jossa Suomen rytmisen voimistelun maajoukkue ei jäänyt kauas olympiapaikasta. Smolander-Slotte kiinnitti huomiota nuorien, energisten voimistelijoiden tyhjiin olemukseen.

– Tiedossa oli, että valmentaja on tiukka ja vaativa. Urheilijoiden apeus ja se, ettei heiltä nähnyt minkäänlaisia reaktioita, ei iloa, surua eikä pettymystä, ihmetytti.

MM-kisojen jälkeen Smolander-Slotten korviin kantautui huhuja pukukoppikäytäviltä ja kisoista. Myöhemmin MM-joukkueessa ja koko lajissa raportoitui sairastumisia ja lopettamisia.

Smolander-Slotte muistaa toimituspäällikkö **Elisa Jussilan** sanat: *“Älä häitäille, kyllä se lähtee siitä purkautumaan.”*

Juttukokonaisuutensa tekoprosessista aimo annoksen kärsivällisyyttä oppinut Smolander-Slotte kirjoitti nuorten romaaniin *Armoton unelma*. Kirja kertoo voimistelijasta. Se kertoo siitä, miten nuoren tytön elämän tärkein asia muuttuu piinaksi. Teos on huippuvalmennuksen maailmaan sijoittuva romaani kiusaamisesta ja selviämisestä.

Armoton unelma oli Smolander-Slotten keino purkaa ajatuksiaan, kun journalistinen prosessi hyrräsi hiljakseen taustalla.

Vuonna 2022 tiedotettiin rytmisen voimistelun maajoukkueen päävalmentajana pitkään toimineen **Laura Ahosen** kurinpitotapaus. Tästä alkoi toden teolla Smolander-Slotten lumilapiolla kaivaminen.

Yksi voimistelijoista suostui haastateltuun kertomaan vakavista terveysongelmista. Lopulta hänen esimerkkinsä toi rohkeutta joukkueen muille jäsenille ja heidän perheilleen.

Alkoi useita kuukausia kestänyt työ. Se piti sisällään kymmeniä haastatteluja, joista osa oli jopa kolmetuntisia sessioita. Itkua ja tunnetta ei säästelyä.

– Ne olivat raskaita hetkiä minullekin. Voimistelijat saivat tukea toisiltaan. Yksi hienoimpia asioita oli, että entiset voimistelijat 20–30 vuoden takaa tulivat myös esiin kertomaan tarinansa.

Smolander-Slotte muistuttaa, että urheilutoimittajankin työ on välillä tuurista kiinni. Sattuuko itse olemaan oikeassa paikassa oikeaan aikaan kysymässä oikeita kysymyksiä.

Toimittaja ja terapeutti

Luottamus toimittajan ja urheilijoiden välille rakentui Smolander-Slotten mukaan yllättävän helposti. Tavallisesta poikkeavassa tilanteessa toimittajan oli tarkasteltava työtapojaan ja omaa persoonallisuuttaan.

– Jos sanotaan, että journalistin on oltava kova ja tunteeton, niin tässä tapauksessa rooli oli ihan toinen. Olin lähes terapeutti, kuuntelija, joka näytti myös omat tunteensa.

"Jos sanotaan, että journalistin on oltava kova ja tunteeton, niin tässä tapauksessa rooli oli ihan toinen. Olin lähes terapeutti, kuuntelija, joka näytti myös omat tunteensa."

Yle Urheilun Riikka Smolander-Slotte

Tietenkin Smolander-Slotte säilytti toimittajan asenteen ja otteen. Toimittaja ei ole osapuoli. Toimittaja kysyy ja havainnoi.

– Jos tällaisista vaikeista aiheista haluaa saada jotain irti, on oltava täysin rehellinen joka tilanteessa. Haastateltaville kerrottiin vaihe vaiheelta, miten prosessi etenee. Heillä oli oikeus tietää.

Rehellisyyden lisäksi avainsana oli myötäeläminen. Se taas on Smolander-Slotten luonteelle vahvuus ja heikkous.

– Pystyn eläytymään, heittäytymään ja olemaan empaattinen välillä vähän liikaakin. Jään kantamaan murheita.

Kaksijakoisia ajatuksia

Smolander-Slotten mukaan valmiista jutusta jäi paljon kertomatta. Editointia tehtiin tuntitolkulla. Luotettavuus ja uskottavuus ovat uutistytön perusarvoja.

– Juttu kulki Ylellä kolmen päällikkötaison läpi. Emme halunneet mitään virheitä tai toisesta puolesta väärin puhumista. Onneksi Suomessa ei voikaan lävyyttää ihan kaikkea. Yksilön suoja pitää olla.

Juttuprosessinsa alkuvaiheessa Smolander-Slotten päässä risteili kaksijakoisia ajatuksia. Toisaalta hän oli hyvillään siitä, että voimistelun lajikulttuuriin juntattu pelon ja vaikenemisen ilmapiiri alkoi murtua. Toisaalta hän oli pettynyt siitä, että Bakun MM-kisojen havainnot ja niitä seuranneet huhupuheet pitivät paikkansa.

Juttua tehdessään Smolander-Slotten rattaisiin ei yritetty lyödä kapuloita. Hän arvelee, että vain harva tiesi, mitä oli tulossa.

Smolander-Slotte kohtasi silti vähättelelyä ja asian kieltämistä.

– Kun olin Voimisteluliiton vuosikokouksessa, moni äiti tuli kiittämään siitä, että uskalsin tehdä jutun. Vastasin heille, että voimistelijathan tässä uskalisivat. Voimistelun maailma on erikoinen. Siellä on pelkoa.

Se, että Smolander-Slotte tunnetaan "voimistelutoimittajana", antoi oman mausteensa koko jutulle.

– Olemme puhuneet töissä paljon siitä, pitäisikö tällaisen jutun tehdä joku muu toimittaja eikä se, jolle laji on oma. Ajattelen asian niin, että lajille on hyvä, kun jutun tekee lajia tunteva. Kyllä heidän pitää jo tietää ja ymmärtää, että teemme tulosjuttujen lisäksi myös kaikkea muuta, jos aihetta on – hyvässä ja pahassa.

Inhimillisuus ja pehmeys ovat ominaisuuksia, jotka saattavat toisinaan unohtua toimittajan työssä. Smolander-Slotten esimerkki kertoo siitä, että näille on käyttöä pelkästään hyvässä mielessä.

Vakavien ongelmien esilletuominen on yksi journalismin ydintehtävistä. Urheilujournalismissa on jo pitkään tunnistettu ikään kuin pyhiä alueita, joihin toimittajat eivät välttämättä halua tarttua.

– Ymmärrän tätäkin puolta. Meille valtakunnallisena medianana on ehkä helpompaa puuttua ja syventyä asiaan kuin paikallismedialle. Tilanne on kuitenkin muuttumassa koko ajan.

Smolander-Slotte sanoo, että hänellä on suuri palo tehdä lisää urheilun tutkiva journalismia. Verkostojen olemassaolo ja niiden laajentaminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta pääsee aiheen alkulähteille.

– Haluaisin kovasti kaivella lisää. Mutta ymmärrän, että tällaiset aiheet tulevat sitten, kun niiden aika on. Emme voi väkisin niitä nostaa pinnalle.

Maailmassa tapahtuu ikäviä asioita, eikä urheilu voi olla niiltä suojassa. Urheilu ei voi myöskään kääntää niille selkäänsä. Tietyissä lajeissa kulttuuri muuttuu hitaasti vastaamaan nykyajan Suomen vaatimuksia.

– Valtaosa toiminnasta on onneksi hyvää, Smolander-Slotte muistuttaa. ♦

Palkinto matkasi pienelle seuralle Mikkeliin

Mika Korpelasta Vuoden tiedottaja

Urheilutoimittajain liiton Vuoden tiedottajan palkinnot ovat menneet yleensä isojen lajiliittojen viestintään tai niiden ammattilaisille. Vuoden 2023 tiedottajaksi valittiin Mikkelin Palloilijoiden tiedottaja **Mika Korpela**. Hän sai tunnustuksen joulukuussa Helsingissä liiton ja Suomen Urheilugaalan yhteisessä Urheilujournalismin päivässä.

Teksti: **Markus Karjalainen**
Kuvat: **Markus Friman** ja **Mikko Rahikainen**

Mikkelin Palloilijat pelaa jalkapalloa miesten Ykkösliigassa, joten palkinto meni aivan uuteen osoitteeseen.

– Yllätyshän muistaminen oli, tunnelmoi Korpela. Hän on paiskanut töitä MP:n tiedottajana toistakymmentä vuotta, mutta palkintovuosi tarjosi hänelle uransa vaikeimman tehtävän. MP:n nuori pelaaja menehtyi auto-onnettomuudessa. Palkintoraati kiitti Korpelaa asiallisesti ja ammattitaitoisesti hoitusta viestinnästä joukkuetta kohdanneen traagisen tapahtuman yhteydessä.

– Saatuani tiedon onnettomuudesta oli laadittava suunnitelma nopeasti, vaikka tehtävä tuntui todella vaikealta. Tunnelma joukkueella oli apea, mutta tiesimme seurassa, että meidän on kerrottava tapahtuneesta hienovaraisesti ja asiat oikein esittäen, kertoi Korpela.

Hän on hyvä esimerkki suomalaisesta talkootyöstä. Hän on tehnyt poikkeuksellisen määrän vapaaehtoistyötä MP:n hyväksi.

– Siirryin vuonna 2011 seuran toiminnanjohtajan tehtävästä miesten joukkueen tiedottajaksi, kertoi Korpela, joka on sen jälkeen kirjoittanut kaikki joukkueensa otteluraportit, haastattelut ja hoitaneet pelaajien mediasuhteet.

←

Mika Korpela vastaanotti Vuoden tiedottaja -kunniakirjan Urheilujournalismin päivässä Helsingissä joulukuussa.

Turhat viiveet pois

MP:n viestintä toimii vapaaehtoisvoimin, mutta Korpelan ansiosta se on arvostettu ammattitaitoiseksi. MP on pitänyt kiinni seuransa paperisesta lehdestä, mikä myös on nykyaikana vankka näyttö viestinnän tasosta. Urheilutoimittajien mukaan Mika Korpela on aina hyvin ja helposti tavoitettavissa ja haastattelupyynnöt järjestyvät aina mutkattomasti.

– Olen oppinut toimittajien tavan työskennellä. Minulle tulee paljon kysymyksiä ja haastattelupyynnöitä. Kun

– Luottamuksen rakentaminen mediaan on paras apu työhön, sanoo jalkapallon miesten Ykkösliigassa pelaavan Mikkelin Palloilijoiden tiedottaja ja joukkueenjohtaja Mika Korpela.

hoitaa ne viivyttämättä, media on tyytyväinen, sanoi Korpela.

Työmyyrä

Ammatikseen Korpela työskentelee Suur-Savon Osuuspankin kiinteistön hallinnon asiantuntijana, mutta jalkapallo takaa hänelle usein toisen täyden työpäivän.

– Olin hetken MP:n toiminnanjohtajana, mutta palasin siviilitöihin. Jäin silloin joukkueenjohtajaksi ja tiedottajaksi, joten osa hommista jäi hoidettavakseni. Lisäksi olen ehtinyt pausia hommia

huoltajanakin, tuumi jalkapallon työmyyrä, joka pelasi MP:ssa B-nuoriin saakka ja on toiminut myös erotuomarina kymmenkunta vuotta.

– Jatkan MP:ssa mielelläni, koska yhteistyö median kanssa on toiminnut. Monta ystävää on jäänyt toimittajan työstä alueeltamme eläkkeelle, mutta onneksi uusia kasvoja on saatu mukaan.

Somekin kattavasti hallussa

Korpelan mukaan luottamuksen rakentaminen mediaan on paras apu työhön.

– Juttuvinkkini ja tiedotteet menevät läpi, kun toimittajat ovat oppineet, että ne ovat ajankohtaista materiaalia julkaistavaksi. Tiedotuksen nopeuden merkitystä ei voi liikaa korostaa.

– Kun asiat ovat mallillaan, pelaajien puhelinnumerotkin voi antaa toimittajille, totesi Korpela, joka hoitaa myös edustusjoukkueen Facebookin ja X:n päivitykset.

– Instagramiin saan apua, eikä myöskään nuorison keskuudessa nopeasti leviävän Tiktokin merkitystä saa unohtaa, sanoi Vuoden tiedottaja. ♦

Urheilutoimittajain liiton vuosikokous Helsingissä 26.3.

Urheilutoimittajain liitto pitää sääntömääräisen vuosikokouksen tiistaina **26. maaliskuuta 2024** klo 13.00 alkaen Helsingissä Haaga-Helian auditoriossa (Ratapihantie 13). Lounas on tarjolla klo 12.00 alkaen ravintola Vaunussa (Ratapihantie 9) **vain ennakoilmoittautuneille**.

Vuosikokous on avoin kaikille liiton jäsenille. Äänestys oikeus on vain jäsenmaksunsa maksaneilla A-jäsenillä, pressikortillisilla B-jäsenillä sekä valtakirjalla paikalliskerhon edustajilla, joilla on oltava paikalliskerhon myöntämä valtakirja mukanaan vuosikokouksessa.

Ilmoittautumiset vuosikokoukseen **etukäteen 15.3. mennessä** liiton verkkosivuilta löytyvällä ilmoittautumislomakkeella.

Liitto maksaa yhden edustajan/paikalliskerho (valtakirjaan merkitty edustaja) matkakulut vuosikokoukseen edullisinta matkatapaa käyttäen. Käyttäkää siis mahdollisuuksien mukaan kimpakyytejä, mikäli liikutte autolla. Matkakulut saadakse paikalliskerhon edustajan tulee täyttää liiton verkkosivuilta löytyvä matkalaskulomake ja siihen liittyvät mahdolliset matkaan liittyvät kuitit lähetetään erikseen sähköpostitse liittoon.

Lisätiedot: hallintokoordinaattori Natalia Lahtela, puh. 0400818484, toimisto@urheilutoimittajat.fi.

Esityslista

1. Kokouksen avaus
2. Laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
3. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valinta
4. Pöytäkirjan tarkastajien ja ääntenlaskijoiden valinta
5. Paikalla olevien jäsenten lukumäärän toteaminen
Henkilöjäsenet ja paikalliskerhot, joilla on yksi ääni kutakin alkavaa kymmentä henkilöjäsentä kohti.
6. Toimintakertomus vuodelta 2023 ja sen hyväksyminen
7. Tilinpäätös ja toiminnantarkastajien lausunto vuodelta 2023
8. Tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen
9. Liittymis- ja jäsenmaksun vahvistaminen vuodelle 2024
10. Hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten valinta (erovuoroisten tilalle)
Erovuorossa ovat Ann-Christine Karhu (Helsinki), Markus Karjalainen (Kuopio), Harri Laiho (Pori) ja Reijo Suikki (Helsinki).
11. Kahden toiminnantarkastajan ja kahden varatoiminnantarkastajan valinta
12. Toimintasuunnitelma vuodelle 2024 ja sen hyväksyminen
13. Talousarvio vuodelle 2024 ja sen hyväksyminen
14. Kokouskutsujen julkaiseminen
15. Muut asiat
16. Kokouksen päättäminen

Johtamisongelmia ja tietovajetta?

Koska kyseessä on urheilutoimittajien oma lehti, on viisainta aloittaa omista asioista. Mennään kuitenkin hybridillä eli kahdella aiheella.

Urheilutoimittajien pelikirjaan ei kuulu omista työoloista ruikuttaminen, vaikka joskus olosuhteet saattavat kyrsiä. Mitäpä se lukijoille, kuuntelijoille ja katselijoille kuuluu, vaikka tiedonvälitys voi kulisseissa vähän vaikeutua.

Urheilutoimittajain liitto ei ole ammattiosasto, jonka ykkösjuttu olisi vaahtia parempia työsopimuksia.

Toimittajajärjestöillä on oltava silti oma sarkansa työolosuhteiden kehittämisessä ja koulutuksessa. Kyse on usein pienistä asioista ja järjen käytöstä, ei niinkään rahasta.

Ex-Hartwall Arenalla saattoi repiä takkinsa, kun pulpettipaikoilla töröttöi niitä pystyssä. Nokia Arenalla toimittajilta kiellettiin aluksi hissien käyttö, ”kun kenelläkään ei ole aikaa sitä vahtia”.

Veikkausliigassa hienolla Pohjanmaan stadionilla toimittajat häädettiin jonnekin kulmaukseen. Mallia lienee haettu Nokia Arenalta, jossa mediaväki siirrettiin alakatsomosta piippuhyllylle niin, että mestaruusviirit peittivät suuren osan videonäytöstä. Osa mediaväestä siirtyi etätöihin seuraamaan ottelua tv:stä ja turvautui puhelinhaastatteluihin. Tuskin palveli median kohderyhmää?

Tampereella seurojen kanssa pidetty kriisipalaveri toi helpotuksia työoloihin.

Hiljakkoin erään jääkiekon liigaseuran tiedotushenkilö kielsi toimittajaa menemästä huoltajien tiloihin, vaikka huoltajat kertoivat hövelisti työstään ja kutsuivat toimittajan tutustumaan töihinsä.

Kyseisellä seuralla on isompiakin ongelmia ratkottavanaan. Kiekko ei osaa mennä maaliin, kansa kaikkoaa katsomosta ja rahat loppuvat. Imagossakin on kiillottamista.

Yleensä asiat selviävät puhumalla. Tapahtumien järjestäjät tarvitsevat medianäkyvyyttä – ja media tapahtumia, joista uutisoi.

Managementeilla ei riitä aikaa ja ymmärrystä mediaolosuhteiden saattami-

seksi ajan tasalle. Tiedonjaossa toimittajillakin on savottaa sen lisäksi, että jäsenistöä pitäisi saada aktivoitumaan yhteisiin tilaisuuksiin.

Oman pesän kehittämistä kannattaa jatkuvasti pohtia. Jäsenmäärä ei ole kasvamaan päin, ja paikalliskerhojen tärkeätä elinvoimaisuutta voisi ehkä jontekin tukea.

★ ★ ★

Sitten huolestuttaviin esimerkkeihin isommista ympyröistä. Urheiluun, sen erityispiirteisiin sekä yhteiskunnalliseen asemaan liittyen.

Oikeuden istunnossa, jossa osapuolten asianajajat olivat lähes käsikähmässä, oikeuden puheenjohtaja ei edes tieninyt, mitkä säännöt ovat voimassa heilutellensa vanhentunutta sääntövihkoa. Onneksi en ollut syytettynä, vaan kertomassa, millaista ja miten sääntökirjaa luetaan.

Eduskunnan sosiaalivaliokunnan istuntoon oli kutsuttu kaksi kuultavaa kertomaan urheiluaiheista lainsäätäjille. Toinen oli työoikeuden professori, ja toinen ”asiantuntija” oli lähinnä laillistamaton välskäri eli meikäläinen.

Lakimiehen jälkeen tuli välskärin vuoro. Kysymyksistä ei meinannut tulla loppua, vaikka puheenjohtaja rajasi kysymyksen ”kuka voittaa jääkiekon Suomen mestaruuden” listalta pois.

”Maksetaanko urheilijoille palkkaakin?” uteli eräs tietämätön kansan valitsema.

Hämmästyin. Niekkelin vastatessa: Kyllä, ja monille aika paljon!

Tietosuojavaltuutetun toimistossa mukavan oloinen tietosuojavaltuutettu tulkitsi, ettei ole sallittua pitää tarkkoja rekistereitä urheilijoista, ei edes kenkien ja pukujen kokonumeroita.

Vierailijat selvittivät, ettei vaikutta viisaalta lähettää edustajia olympialaisiin tai MM-kisoihin omissa kampeissa, jos sopivan kokoisia asuja ei ole tiedossa, kun valintoja tehdään viime tingassa.

Ei tarvinnut lähteä ”hoviin” lievempeä tulkintaa hakemaan.

Urheilu on aikalailla musta piste isojen viskaalien tietolaarissa. Sama pätee

liian usein myös urheilun sisällä, erityisesti sääntöjen noudattamisessa ja järkevän pitkäjänteisen toiminnan toteuttamisessa.

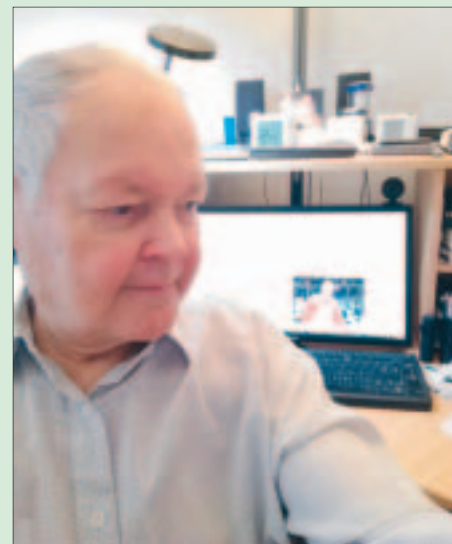
Joskus on sanottu rumasti, että kun siviilielämässä menestyneet ihmiset menevät urheilujärjestön tai seuran kokoukseen, he jättävät aivot narikkaan ja muuttuvat faneiksi.

Jotkut päättäjät varaavat takapenkin ja vaikenavat. Kun saa pipon ja pinssin, ehkä klubitakin ja jopa ulkomaan matkan, ei kannata ottaa riskiä.

On selvää, että aktiiveja ja asiantuntijoita tarvitaan. Urheilun voima lepää yhä vapaaehtoistyön varassa, etenkin kenttätasolla ja nuorison parissa.

Urheilun edunvalvonnassa kaivataan ryhdistäytymistä. Isot päätökset tehdään Eduskunnassa. Ennen vaaleja ”urheilupuolueeseen” riittää väkeä vemmaltta ja oikealta.

Vaalien jälkeen on hiljaisempaa.

Reijo Suikki
Päätoimittaja emeritus
Urheilutoimittajain liiton ja Helsingin
Urheilutoimittajien hallituksen jäsen
Jääkiekkjournalistit ry:n hallituksen
puheenjohtaja

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Johanna Aatsalon kirja Paljastus oli herättänyt huomiota jo ennen julkaisuaan.

Paljastus on kirja toimittajan viidentoista vuoden kujanjuoksusta

Johanna Aatsalo avautuu kirjassaan STT:n doping uutisen yksityiskohdista ja seurauksista

Tammikuun 21. päivä vuonna 1998 aloitti tapahtumaketjun, joka muutti toimittaja **Johanna Aatsalon** elämän. Suomen Tietotoimisto julkaisi uutisen, jossa kerrottiin hiihtäjä Jari Räsäsen ostaneen kasvuhormonia. Lisäksi Hiihtoliiton johtavien henkilöiden kerrottiin kiinnostuneen tästä aineesta.

Teksti: **Esko Hatunen** Kuvat: **Markus Friman** Kuvankaappaus: **Esko Hatunen**

Tammikuussa 2024 Johanna Aatsalo istuu rauhallisena kustannusyhtiö WSOY:n toimiston neuvotteluhuoneessa, vain kiven heiton päässä entisestä STT:n toimistalosta Albertinkadulla. Hänen kirjoittamansa kirja *Paljastus* odottaa vielä julkaisuaan. Teoksen alaotsikko *Tarina dopinguutisesta ja toimittajasta, joka haluttiin vaimentaa*, ilmaisee, mistä julkaisussa on kyse. Se on Aatsalon omakohtainen tietokirja, jossa hän avaa tapahtumaketjun omasta näkökulmastaan.

– Tiesin jo kauan sitten, että jonain päivänä tulen kirjoittamaan tapahtumat kirjaksi, koska ne kaikki olivat niin absurdeja ja aika oli sopiva, Aatsalo sanoo.

Hän työskentelee nykyään *Rakennuslehden* toimittajana. Kirjaa varten hän sai järjestettyä vapaata työstään ja aloitti kirjoitustyön apurahan turvin.

– Keräsin kaikki materiaalit yhteen. Niitä oli reilut 15 kiloa. Tiesin tarvitsevani ympäristönvaihdoksen ja vuokrasin asunon Espanjasta, joka on ollut minulle aina tärkeä paikka.

Johanna Aatsalo kirjoitti kirjaansa marraskuussa 2022, maaliskuussa 2023 ja viimeisteli sitä kesällä 2023.

Prosessi oli hyvin intensiivinen. Se avasi tekijälleen muutoksen, joka hänessä oli tapahtunut ihmisenä ja siinä,

millainen toimittaja hänestä on tullut.

– Jossakin vaiheessa kirjoittamista sitä mietti, miten olen kestänyt kaiken juttua seuranneessa turbulenssissa ja sen ajan maalittamisessa. Se on todentanut, että minulla on aina ollut korostunut oikeudenmukaisuuden tunne.

Johanna Aatsalo, uutisen julkaisun aikaan vielä Aatsalo-Sallinen, tuomittiin kesällä 1999 yhdessä STT:n päätoimittaja **Kari Väisäsen** kanssa käräjäoikeudessa. Aatsalo sai 30 päivän ehdollisen vankeustuomion julkisesta herjauksesta. Lisäksi hänet, päätoimittaja ja STT määrättiin maksamaan 1,5 miljoonan markan korvaukset henkisistä kärsimyksistä 19 asianosaiselle, joihin kuului muun muassa Hiihtoliiton puheenjohtaja **Esko Aho**. Tuomitut joutuivat maksamaan myös oikeudenkäyntikuluja satoja tuhansia markkoja.

Hyljeksitty toimittaja

Uutisen julkaisun seurauksena Johanna Aatsalosta tuli *persoonan non grata*, ei-toivottu henkilö. Tämä välittyi selkeästi *Nelonen Median Ruutu*-palvelussa marraskuussa 2023 julkaistusta neliosaisesta dokumenttisarjasta, jossa muun muassa Hiihtoliiton puheenjohtajana 1998 toiminut Esko Aho ja Hiihtoliiton varapu-

heenjohtaja **Matti Louekoski** kertovat tuntojaan dopingkohusta. Louekosken kommenteista välittyy se tuohtumus, joka valtasi hänet STT:n uutisen Hiihtoliiton vastuuhenkilöiden päälle langettaman epäilyksen varjon takia.

Harva toimittaja Suomessa on kokenut jotakin vastaavaa kuin Johanna Aatsalo. Häntä ajoi raskaan prosessin aikana eteenpäin halu saada kaikelle oikeudenmukaisuutta.

– Se on hirveän tärkeä asia minulle. Se on muuttanut minua ihmisenä ja ammatillisesti siinä, miten hyvää journalismia pitää tehdä.

Hän kertoo voimakkaan oikeudenmukaisuuden periytyvän kotoaan. Äidin puolelta suvussa on ollut maanviljelijöitä ja henkisesti vahvoja naisia. Myös isän puolella suvussa on ollut ihmisiä, jotka ovat vaatineet sitä.

– Olen aina kärsinyt muun muassa siitä, jos joku kohtelee eläimiä väärin, ihan pikkutyöstä pitäen. Sama koskee ihmisten välisiä kohtaamisia. Eikä se ole ainakaan vähentynyt, Aatsalo naurahtaa.

Läpi doping-uutisesta alkaneen ajanjakson ja oikeudenkäyntien hänellä oli yksi asia, johon hän pystyi tukeutumaan vaikeimmillakin hetkillä.

– Tiesin, että minun ei tarvinnut valhelehdellä mitään. Eihän tuommoista kestä, jos omatunto ei ole puhdas. Minut piti pinnalla se, että totuus oli kaiverrettu päähäni syvälle ja tiesin, että lähteeni puhuivat totta.

Aatsalo siirtyi kohun jälkeen pois STT:n urheilutoimituksesta muihin toimituksiin ennen kuin irtisanoutui keväällä 2000. Sen koommin hän ei ole urheilutoimittajana työskennellyt, vaikka palo ammattia kohtaan oli vahva vielä vuosien ajan.

Jotakin ajan hengestä kertoo myös, että Aatsalo erotettiin kaikessa hiljaisuudessa Urheilutoimittajain liitosta heti STT:n dopinguutisen julkaisemisen jälkeen.

– Olisi ollut kiinnostavaa olla kärpäsena katossa kuulemassa siitä. Sehän on täysin ry:n sääntöjen vastaista toimintaa, hän puuskahtaa.

Urheilujournalismin muutos

Vielä 1900-luvun lopulla suomalainen urheilujournalismi keskittyi kertomaan enimmäkseen menestyksestä ja tuloksista. Vaikka erilaisia kohuja urheilussa, myös dopingiin liittyen, oli vuosien ja vuosikymmenten varrella uutisoitu, ei tutkiva journalismi ollut valtavirtaa urheilumedioissa.

←
STT-dopinguutisen jälkeen juttu oli suomalaisten medioiden lööpeissä. Tästä tammikuun 1998 lopun Suomen Kuvalehdestä aiheesta löytyy neljän sivun juttu otsikolla ”Media-ampulli”.

STT:n 1998 julkaisema dopinguutinen ja sitä seurannut tapahtumaketju, joka huipentui Lahdessa hiihdon MM-kisoissa tapahtuneeseen suomalaisten hiihtäjien joukkokäryyn Hemoheplasmalaaajentajan käytöstä, muuttivat suomalaista urheilujournalismia enemmän kuin mikään muu yksittäinen tapahtuma.

Myös ammattikunta on muuttunut. Aatsalon mukaan nuoremmat koulutetummat urheilutoimittajasukupolvet ymmärtävät journalistisen riippumattomuuden, integriteetin paremmin, vaikka hän näkee edelleen alalla myös ongelmia.

– Meillä on edelleen fanitus pohjalle perustavia urheilutoimittajia, jotka toimivat sujuvasti hyvä veli -verkostojen liepeillä ja joilta syvempi analyysi ja kriittisyys jää tekemättä.

– Voisiko esimerkiksi Ylessä joku hiihtokilpailuja kiertävä ladunreuna-toimittaja ruveta tekemään tutkivaa journalismia? Saako sen jälkeen enää akkreditoituneita kisoihin tai pääsisikö huoltokopille? Toimittajan pitäisi aina pitää huoli siitä, kenen asialla siellä ollaan. Siellä ollaan katsojan, kuulijan tai lukijan asialla, ei lajiliittojen tai urheilijoiden asialla. Toimittajan pitää pysyä ja ymmärtää oma roolinsa, Aatsalo pohtii.

Julkaisu jännittää

Johanna Aatsalon kirja *Paljastus* on jo julkaistu, kun tämä juttu ilmestyy. Kirjan ilmestymisen jälkeinen keskustelu ja reaktiot kiinnostavat häntä jo etukäteen.

– On hirveän kiinnostavaa nähdä, millaista keskustelua kirjasta tullaan käymään, ja haluaisin, että se keskustelu veisi asioita eteenpäin.

Aatsalo kokee, että hänellä on kirjan kautta mahdollisuus kertoa tarina, jonka kertominen ei ollut tapahtumien aikaan mahdollista. Oikeusprosessien ollessa kesken asiasta liikkui paljon huhuja ja jopa keksittyjä tarinoita. Yksi tällainen väite oli, että Johanna Aatsalolla olisi ollut suhde STT:n päätoimittaja Kari Väisäsen kanssa.

– Se oli ihan käsittämätön juttu. Sain siitä hyvät kixit jatkaa prosessia ja opiskelija-aikaisen kaverini kanssa hyvät naurut.

Kaikesta pyöryksestä, syytöksistä ja panettelusta huolimatta Aatsalo ei ole ainakaan julkisuudessa osoittanut olevansa niin katkera kohtalostaan kuin voisi kuvitella. Vaikka sosiaalista mediaa ei vielä vuosituhannen vaihteessa ollut, tuli uhkaavia viestejä ja puheluja kaikista kanavista.

– Oli tietoinen päätös, että en ala uhuriutumaan. Päätin heti alussa, että en anna näiden hiihtäjien pilata elämääni ja aion olla niin avoin kuin vain voin.

Hän on pitänyt kiinni myös alkuperäisen jutun nimettömiksi jääneiden lähteiden lähdesuojasta.

Kirjassaan Johanna Aatsalo kertoo yksityiskohtaisesti omia ajatuksiaan ja tapahtumia muun muassa oikeudenkäynneissä. Niistä hänellä on tarkkoja merkintöjä muistikirjoissaan.

Tuomiot jäivät, vaikka oikeus voitti

Johanna Aatsalon ja Kari Väisäsen alkuperäiset tuomiot jäivät voimaan, sillä he eivät lähteneet hakemaan niiden purkua korkeimmasta oikeudesta Helsingin hovioikeuden tuomion jälkeen. Koko prosessi olisi tuntunut Aatsalon kirjassaan kertoman mukaan liian raskaalta. Siihen olisi sisällynyt myös taloudellisesti henkilökohtainen riski oikeudenkäyntikuluista, jotka olisivat voineet langeta kantajien vastuulle. Näin alkuperäinen herjaustuomio jäi voimaan.

Syksyllä 2013, yli 15 vuotta STT-oikeudenkäyntien jälkeen, hovioikeus antoi monivaiheisen oikeusprosessin viimeisen tuomion. Ex-hiihtäjä **Jari Räsänen** ja ex-lajipäällikkö **Pekka Vähäsöyrinki**, saivat tuomion valeskuttuaan oikeudessa vuonna 1999 siitä, etteivät tienneet mitään dopingista ja sen käytöstä suomalaisessa hiihtourheilussa.

Hän ei edelleenkään kadu jutun julkaisua, vaikka joissakin alkuperäisen jutun yksityiskohdissa ja toimituspro-

sessissa olisi voinut toimia toisin. Hän ei edelleenkään levittäisi esimerkiksi tietoa jutusta oman toimituksen sisällä.

– Ymmärrän kyllä sen, että jos samanlainen jupakka syntyisi esimerkiksi jonkun suuren lajin ympärille, niin paljastajien olisi mahdotonta toimia omilla nimillään niin kuin muissakin vastaavissa vuodoissa. Sitä voi sitten joku tutkija tutkia, mitä olisi voinut tehdä toisin.

Vaikka alkuperäisestä STT:n uutisesta on kulunut 25 vuotta, herättää koko hiihtourheilun, sen toimijat, urheilijat ja sponsoritkin mustamaalannut tapahtumasarja keskustelua niin urheilupiireissä kuin toimittajienkin keskuudessa.

Osasta asianosaisista aika on jo jättänyt, ja jää nähtäväksi, tuoko Aatsalon kirjan julkaisun jälkeinen keskustelu ja median kaivelu vielä uusia yksityiskohtia suomalaisen urheilun järjestyttävimmän dopingkohun tiimoilta julkisuuteen.

Arvio Johanna Aatsalon kirjoittamasta kirjasta *'Paljastus – Tarina dopinguutisesta ja toimittajasta, joka haluttiin vaimentaa'* sivulla 51. ♦

Haaga-Helia

Etsitkö uusia näkökulmia työhösi tai haluatko kehittää osaamistasi?

Haaga-Helia tarjoaa laadukkaita täydennyskoulutuksia asiantuntijoille ja esimiehille, jotka haluavat vahvistaa osaamistaan ja pysyä ajan hermolla.

Palveluvalikoimamme kattaa koulutuksia myynnistä, markkinoinnista ja viestinnästä, HR:stä ja johtamisesta, palvelumuotoilusta sekä digitaalisista ratkaisuista. Kurseillamme voit syventyä myös tekoälyyn, ChatGPT:hen ja tulevaisuuden megatrendeihin.

Tutustu koulutustarjontaan ja ilmoittaudu mukaan osoitteessa:
haaga-helia.fi/taydennyskoulutukset

Haluatko olla osa urheilujournalistien verkostoa?

Liity Urheilutoimittajain liiton jäseneksi!

Kuva: Unplash

Haluatko kuulua urheilujournalistien yhteisöön? Haluatko kehittää osaamistasi ja verkostoitua kollegoiden kanssa? Liity Urheilutoimittajain liiton jäseneksi!

Urheilutoimittajain liitto koostaa urheilujournalistit yhteen, tarjoaa alan koulutusta ja auttaa jäseniään kehittämään osaamistaan, verkostoitumaan ja saamaan arvostusta. Liitto ylläpitää suomalaista urheilun ja urheilujournalismin arvostusta palkitsemalla Vuoden urheilujournalistin, Vuoden urheilujutun, Vuoden digitaalisen hitin, Vuoden sykähdyttävimmän urheiluvälökuvan ja Vuoden tiedottajan sekä jakamalla Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksen liiton omassa palkitsemistilaisuudessa, Urheilujournalismin illassa. Liitto valitsee myös vuosikymmenten perinteellä Vuoden urheilijan.

Jäsenyys tuo monia etuja

Urheilutoimittajain liiton jäsenet ovat urheilusta kirjoittavia, kuvaavia ja sitä selostavia urheilujournalisteja. Liiton jäsenyys perustuu ammattiin, ei esimerkiksi koulutukseen. Jäsenenä on myös alan opiskelijoita.

Liiton **A-jäseniä** ovat ammattimaisesti päätyönään urheilujournalismin parissa toimivat henkilöt. Liiton **opiskelijajäseniä** ovat journalistiseen, urheiluun liittyvään ammattiin opiskelevat henkilöt. Liiton paikalliskerhojen **B-jäseniä** ovat urheilujournalismin parissa säännöllisesti sivutoimisesti työskentelevät henkilöt.

Jäsenenä saa monia etuja, mm.:

- A-jäsenenä saat pressikortin, jolla osoitat olevasi ammattimainen urheilujournalisti käyttäessäsi sitä työtehtävissäsi
- B-jäsenenä voit hakea pressikorttia erillisellä hakemuksella
- A-jäsenenä voit hakea monissa urheilun suur tapahtumissa akkreditointiin vaadittavan kansainvälisen urheilutoimittajien liiton (AIPS) AIPS-pressikortin, joka on voimassa aina kaksi vuotta kerrallaan
- jäsenenä saat kotiisi/työpaikalle laadukkaan Fair Play -lehden, jonka

monipuolinen sisältö keskittyy urheilujournalismin ja alan ajankohtaisiin aiheisiin

- jäsenenä voit osallistua liiton tarjoamiin koulutuksiin ja tapahtumiin pääsääntöisesti maksutta tai edulliseen hintaan
- jäsenenä olet oikeutettu osallistumaan vuosittain Vuoden urheilija -äänestykseen
- jäsenenä voit hakea koulutusapurahaa ja saat liiton neuvottelemia alennuksia (mm. vakuutukset)

A-jäsenen jäsenmaksu on 62 euroa/vuosi. **Opiskelijajäsenten jäsenmaksu** on 32 euroa/vuosi. **B-jäsenten jäsenmaksu** on paikalliskerhokohtainen.

Tutustu Urheilutoimittajain liittoon ja **liity jäseneksi** liiton verkkosivuilla: <https://urheilutoimittajat.fi/liity-jaseneksi>. ♦

Haasta itsesi ÄVKG-tietovisassa

Tuntuu siltä, että aihealueesta riippumatta jokaiseen kysymykseen vastaus on nykyään KVG. Ennen Googlen aikakautta oli jokaisessa arvonsa tuntevassa lehdessä jonkinlainen tietovisa, joka laittoi lukijat hieromaan älynystyröitään.

Fair Play -lehti uhmaa nykyaikaa ja julkaisee nyt kolmannen satsin urheiluaiheisia kysymyksiä. Josko urheilutoimittajilla olisi sen verran urheiluhenkeä ja halua itsensä haastamiseen, etteivät heti katsoisi Googlestä! Niinpä tämän tietovisan teema ja nimi on ÄVKG.

Googleen turvautuminen on tässä siinäkin mielessä turhaa, että oikeat vastaukset löytyvät tämän lehden sivulta 46.

1. Aloitetaan helpolla ja muistellaan tuoreinta mahdollista talvi-olympiahistoriaa. Kuinka monta mitalia Niskaset toivat Suomeen Pekingin kahden vuoden takaisista olympialaisista?

2. Kuka tämän vuosituhannen Vuoden urheilija tuntee lempinimen Myhi?

3. Minkä urheilulajin Suomen liiton puheenjohtajana elokuussa 2022 edesmennyt taiteilija Vesa-Matti Loiri toimi 1990-luvulla?

4. Kuinka monta viime vuoden maailmanmestaria sai pisteitä (eli oli vähintään yhden äänestäjän TOP 10 -listalla) Vuoden urheilija 2023 -äänestyksessä?

5. Kenen SM-liigakiekkoilijan äidillä on voimassa oleva yleisurheilun naisten Suomen ennätys?

6. Kuinka monta kertaa peräkkäin turkulainen HC Kilppari, viime vuoden pronssijoukkue, on ollut maahockeyn miesten SM-sarjassa mitaleilla?

7. Tokion kesäolympialaiset 2020 pystyttiin koronapandemian vuoksi pitämään vasta kesällä 2021. Ketkä aiempien kesäolympiakisojen suomalaismitalistit edustivat siellä Suomea?

8. Helmikuun 8. päivä 2024 tulee kuluneeksi tasan 20 vuotta siitä, kun Suomi voitti toistaiseksi ainoan jääpallon miesten maailmanmestaruutensa. Se voitti MM-kisojen isäntämaan Ruotsin finaalissa jatkoajalla 5–4. Kuka teki Suomen mestaruusmaalin?

9. Kenen Suomen eturivin artistin arkkitehtisisko oli yhtenä kolmesta Töölön jalkapallostadionin (tätä nykyä Bolt Arena) suunnittelijasta?

10. Kuka Suomen presidentinvaalien 2024 ensimmäisen kierroksen ehdokkaista on juossut maratonin (42 195 m) alle kolmen tunnin?

Kysymykset laati: **Matti Hannula**

Jari Kupila on arvostettu pitkän linjan urheilujournalisti, nyt myös tietokirjailija-ansiostaan virallisen tunnustuksen saanut.

Pysäyttävää tekstiä Suomen sisällissodasta

Jari Kupilan teos odotetusti vuoden 2023 ykkönen

Tekstit ja kuvat: **Matti Hannula**

Vuoden urheilukirja valittiin jo 44. kerran. Viime vuoden parhaaksi suomalaiseksi urheilukirjaksi arvioitiin vähemmän yllätyksellisesti **Jari Kupilan** teos *Kun mitalitoivot ampuivat toisiaan – Urheilun sisällissota 1918*. Sen on kustantanut Minerva.

Kupila palkittiin maanantaina 15. tammikuuta 2024 Urheilun ja liikunnan kulttuurikeskus Tahdon (ent. Urheilumuseo) tiloissa. Vuoden urheilukirjan valitsemisformaattia muutettiin viime vuonna. Valintaraadin sijaan voittajan päätti nyt yksinään urheiluvaikuttaja **Risto Nieminen**. ”Diktaattori” tulee vaihtumaan vuosittain.

Tahdon muodostaman esiraadin valitsemat neljä muuta vuoden 2023 finalistia olivat **Hanna Willman-Iivarisen Erotuomarin päätöksenteko** (Vastapaino), **Tuomas Kyrön Nyrkki – Kehässä Robert**

Vuoden urheilukirjan kirjoittajasta Jari Kupilasta ja hänen kirjaprojektistaan oli laaja artikkeli *Fair Playn* numerossa 3–4/2023. Samaisessa numerossa oli myös arvio Kupilan nyt palkitusta teoksesta.

Helenius (WSOY), **Kai Ekholmin *Pilviin kahlittu poika*** (Docendo) ja **Teijo Piilosen *Suomalaisen seiväshyppyn tarinat*** (Docendo).

– Olen lukenut paljon vakuuttavia, vuodesta 1918 kertovia historiateoksia, mutta mikään niistä ei ole pysäyttänyt minua samalla lailla kuin tämä Kupilan teos, Risto Nieminen perusteli valintaansa.

– Historioitsijana luulin tietäväni paljon vuoden 1918 sisällissodasta, mutta minulla ei ollut lähelläkään oikeaa käsitystä siitä, kuinka isossa roolissa urheilijat niissä tapahtumissa olivat. Kai-

Hannu Kauhalalle merkittävä tunnustus

Urheilutoimittajain liiton ja Helsingin Urheilutoimittajat ry:n jäsen Hannu Kauhala on palkittu ansiokkaasta ja pitkäaikaisesta työstään suomalaisen urheilu-kirjallisuuden parhaaksi. Kunniakirja luovutettiin Kauhalalle Urheilun ja liikunnan kulttuurikeskus Tahdon tiloissa Vuoden urheilukirja -palkitsemistilaisuuden yhteydessä. Tahto (ent. Urheilumuseo) on myös palkinnon myöntäjä.

Perusteluissa mainittiin muun muassa, että Kauhala on kuulunut useiden vuosikymmenten ajan johtaviin suomalaisiin jääkiekkohistorioitsijoihin.

– Kauhalan teoksille leimallisia piirteitä ovat hyvän tietokirjan teossa välttämätön tarkkuus ja huolellisuus sekä täsmälliset tilastot. Taustatyössä korostuu kokeneen journalistin haastattelutaito, totesi Tahdon johtaja **Jukka-Pekka Vuori** onnitelupuheessaan.

Suomen Jääkiekkohistoriallisen Seuran puheenjohtajana koko sen toiminnan ajan, joulukuusta 2015, toiminnut Hannu Kauhala (s. 1949) opiskeli Helsingin yliopistossa historiaa, mutta ajautui täysipäiväiseksi jääkiekkournalistiksi. Työskenneltyään ensin Suomen Tietotoimistossa, *Demarissa*, *Uudessa Suomessa* ja *Iltalehdessä* Kauhala siirtyi vuonna 1985 perustetun *Kiekkolehden* päätoimittajaksi ja toimi lehden päätoimittajana käytännöllisesti katsoen koko sen historian ajan, kesään 2010.

Tuona aikana hän oli vuonna 1989 julkaistun *Kaukalon leijonat* -teoksen toimituskunnan jäsen ja kirjoitti vuotta myöhemmin yksin teoksen *Tavoitteena Stanley Cup – vuosisata ammattilaisjääkiekkoa*. Se palkittiin tuolloin ensimmäisenä puhtaasti jääkiekkoihaisena Vuoden urheilukirjana.

Hannu Kauhala palkittiin vuonna 1990 Vuoden urheilukirjan kirjoittajana, nyt ansiokkaasta ja pitkäaikaisesta työstään suomalaisen urheilu-kirjallisuuden parhaaksi.

mäisenä puhtaasti jääkiekkoihaisena Vuoden urheilukirjana.

Vuonna 1997 Kauhala kirjoitti yhdessä **Matti Hannulan** kanssa HIFK:n jääkiekon 50-vuotishistoriateoksen *Salakuljettajista Suomen mestareiksi – 100 vuotta Stadissa, 50 vuotta kaukalossa* ja vuonna 2003 yhdessä Matti Hannulan ja **Hannu Laineen** kanssa Suomen Jääkiekkoliijat ry:n eli Pelaajayhdistyksen 30-vuotishistoriikin *Pelaajien puolesta*.

2010-luvulla, *Kiekkolehden* päätoimittajatehtävien jäätyä taakse, Kauhala alkoi tosissaan panostaa jääkiekkohistorian kansiin saamiseksi. Häneltä ilmestyivät teokset *Atlantin takana – Pentti Lund ja muut siirtolaiskiekkoliijat* (yhdessä **Lauri Järvisen** ja **Jane Chapmanin** kanssa (Lauri Järvinen, 2013), *WHA – nelmien liiga* (Lauri Järvinen, 2014), *Mies, joka vei Leijonat mitaleille – Pentti Matikaisen jääkiekkoelämä* (Tammi, 2016), *Kiekkoilua yli Atlantin – jääkiekon kaksi historiaa* (Tammi, 2018) sekä *NHL ja suomalaistähdet* (yhdessä **Marko Lepäsen** kanssa, Tammi, 2020). ♦

ken lisäksi Kupila kirjoittaa sujuvasti, selkeästi, toteavasti, tasapainoisesti ja tasapuolisesti.

Kupila oli pyöritellyt aihetta pääsääntöisesti pitkään.

– Ei minulla varsinaisesti ollut tullut mieleen, että siitä pitäisi kirja tehdä. Mutta pari vuotta sitten, pitkän harkinnan jälkeen, lähetin kustantajalle sähköpostia aiheesta. Kolme päivää myöhemmin meillä oli sopimus, ja nyt on kiva olla tässä, totesi Kupila itse. Hän on Urheilutoimittajain liiton ja Helsingin Urheilutoimittajat ry:n jäsen.

Nykyisen kiertopalkinnon on lahjoittanut nelinkertainen olympiavoittaja

Lasse Virén. Tietokirjallisuuden edistämiskeskus lahjoittaa voittajalle 2000 euron palkintosumman.

Samassa tilaisuudessa palkittiin hieinan lyhyemmän perinteen omaava tunnustus, Vuoden urheilupostaus.

Tällä kertaa palkinnon sai **Markus Heinosen** YouTube-kanava, jonka raikkaan positiivisissa videoissa Heinonen heittäytyy kokeilemaan eri urheilulajeja mestareiden opastuksella.

Lisäksi jääkiekkournalisti ja -kirjailija **Hannu Kauhala** palkittiin ansiokkaasta ja pitkäaikaisesta työstään suomalaisen urheilu-kirjallisuuden parhaaksi. ♦

Itseoikeutettu diktaattori

Vuoden urheilukirja -palkintoa on jaettu vuodesta 1980 lähtien. Vuoteen 2022 asti finalisteista ja voittajasta päätti Urheilumuseon (nyk. Urheilun ja liikunnan kulttuurikeskus Tahto) asettama valintaraati. Viime vuonna siirryttiin uuteen systeemiin. Tahdon esiraati haravoi perinteisen runsaasta tarjonnasta viisi finalistia, mutta nyt ensimmäisen kerran päätöksen voittajasta teki Risto Nieminen yksin. Urheiluvaikuttaja Nieminen, 72, olikin itseoikeutettu valinta ensimmäiseksi diktaattoriksi, sillä nimenomaan Nieminen käynnisti 44 vuotta sitten Vuoden urheilukirja -perinteen heti aloitettuaan Urheilumuseon johtajana.

Nieminen on aina ollut kova lukemaan ja on edelleen. Mutta kun joutuu ahmimaan viisi kirjaa ja puntaroimaan niitä paremmuusjärjestykseen, on luku-toukkakin kovilla.

– Piti ainakin pyrkiä kriittiseen analysointiin koko ajan, sanoi Urheilumuseon johtajan pestin jälkeen muun muassa Veikkauksen toimitusjohtajana, Suomen Olympiakomitean puheenjohtajana ja Valon puheenjohtajana toiminnut Nieminen.

– Oli hienoa, että sain lukea tiiviiseen tahtiin viisi niin erilaista ja laadukasta kirjaa. Jokaisen lukeminen oli positiivinen kokemus. Olisin ollut tyytyväinen saadessani valita minkä tahansa niistä voittajaksi, mutta historioitsijana olin todella mielissäni, että ehdokkaana oli tämä Jari Kupilan *Kun mitalitoivot ampuivat toisiaan – Urheilun sisällissota 1918*. Järisyttävä teos, joka pakottaa ajattelemaan ja muuttaa käsityksiä. Melko rankka lukukokemus sinänsä, luonnehti Nieminen, joka vuosi sitten palkittiin Urheilugaalassa Elämänura-Unolla. ♦

Vuoden urheilukirja -valintaperinne käynnistyi vuonna 1980 Risto Niemisen aloitteesta. Nyt, 43 vuotta myöhemmin, hän sai olla ensimmäisenä yksinään päättämässä voittajasta.

Doping-jossittelua

Urheilutilastoinnissa aiheuttavat nykyään pulmia dopingnäytteiden uusintatutkimukset, joiden myötä jopa kymmenen vuotta vanhoja tuloksia voidaan muuttaa. Ja jos hylkäyspäätöksestä vielä valitetaan, edes vuosikymmen kilvan jälkeen ei välttämättä tiedetä lopullisia tuloksia.

Vuosien takaisten tulosten muuttamiset jäävät usein vähälle huomiolle. Niinpä monelle urheilutoimittajallekin saattaa olla uutinen se, että painonnoston EM-kisojen 94 kg:n sarjassa 2013 alkuaan tempauksen viidenneksi sijoittunut **Miika Antti-Roiko** nousi vuoden 2022 alussa pronssille vastustajien dopingkäryjen myötä.

Vähälle huomiolle on jäänyt myös se, että jos lopulliset tulokset olisivat olleet tiedossa tuoreeltaan eivätkä vasta vuosien kuluttua, Vuoden urheilija -äänestyksissä olisi saatu erilaisia tuloksia – vähintään kerran mitä ilmeisimmin jopa eri voittaja. Tosin huomaisin omaksikin yllätyksekseni, että olen käsitellyt aihepiiriä jo *Fair Play* -lehden numerossa 3/2014.

Loppuvuonna 2014 ei kuitenkaan ollut edellytyksiä kirjoittaa dopingnäkökulmasta vuoden 2012 valinnasta, jossa

ykköseksi tuli purjelautailun olympiahopeamitalisti **Tuuli Petäjä-Sirén** ja kakkoseksi keihäänheiton olympiapronssimitalisti **Antti Ruuskanen**. Jälkimmäinen nousi hopealle kesällä 2016, kun alkuperäisen kakkosen todettiin kärynneen dopingista. Jos jo vuonna 2012 olisivat ehdolla olleet purjelautailun ja keihään olympiahopean saavuttajat, Ruuskanen olisi todennäköisesti ollut Petäjä-Sirénin edellä; onhan keihäs Suomessa monin verroin perinteisempi ja seuraturmpi laji kuin purjelautailu.

Olli-Pekka Karjalainen puolestaan jäi moukarinheiton EM-hopeamiehenä vuoden 2006 äänestyksen sijalle 11, mutta jos hänen kultamitalinsa olisi ollut tiedossa tuolloin eikä vasta vuonna 2014, hän olisi varmaan noussut aivan kärkipäähän. Vuoden urheilijaksi 2006 äänestettiin estejuoksun Euroopan mestari **Jukka Keskisalo**, joka hävisi Karjalaiselle ainakin kauden maailmantilastosisajoissa; Keskisalo päätyi Suomen Urheiluliiton vuosikirjan tilaston mukaan 24:nneksi kenialaisten hallitsemassa lajissa mutta Karjalainen kahdeksanneksi. Eurooppalaisten joukossa Karjalainen oli seitsemäs ja niin ikään parempi kuin Keskisalo, jonka sija oli yhdeksäs. Karjalaisen voisi siis olettaa olleen vahva

ehdokas jopa Vuoden urheilijaksi, jos äänestäjät olisivat tienneet pitää häntä Euroopan mestarina.

Vanhoja äänestystuloksia on kuitenkin vaikeampaa muuttaa kuin kilpailutuloksia. Äänestäjien pitäisi pystyä arvioimaan, mihin kohtaan olisivat urheilijan sijoittaneet, jos olisivat tienneet tämän todellisen sijaluvun vuosien takaisessa arvokilvassa. Tällaisen arvion tekeminen on kuitenkin yleensä selvästi helpommin sanottu kuin tehty.

Pulmaksi tulee sekin, että osa vuosia sitten äänestykseen osallistuneista on kuollut ja elossa olevissakin voi olla sellaisia, joiden arviointikyky on alentunut esimerkiksi dementian takia.

Suomessa ei ole koettu tilannetta, että Vuoden urheilija -äänestyksen kärkipäähän sijoittunut olisi äänestyksen jälkeen menettänyt mitalejaan dopingin takia. Jos tällainen tilanne tulisi eteen, Urheilutoimittajain liitto varmaan joutuisi vakavasti pohtimaan sijoituksen mitätöintiä; varsinkin jos mitätöidyillä saavutuksilla olisi irronnut Vuoden urheilijan arvo.

Vesa-Matti Peltola
Urheilutiedon itseopiskelija

ÄVKG-tietovisan vastaukset (tietovisa sivulla 43)

1. Niskaset toivat Pekingistä helmikuussa 2022 Suomeen yhteensä kuusi mitalia: livo Niskanen kolme (kulta 15 km perinteisellä, hopea parisprintistä, pronssi 30 km yhdistelmäkilpailusta), Kerttu Niskanen kaksi (hopea 10 km p, pronssi 30 km v) ja Tanja Niskanen yhden (pronssi jääkiekosta).
2. Painija Marko ”Myhi” Yli-Hannuksela, Vuoden urheilija 2004, saman vuoden olympiahopeamitalisti sarjassa 74 kg.
3. Vesa-Matti Loiri toimi Suomen Biljardiliiton puheenjohtajana vuosina 1994–1999. Liiton kunniajäseneksi hänet nimettiin 2014 ja suomalaisen biljardin Hall of Fameen postuumisti toukokuussa 2023 numerolla 21.
4. Kaksi: rallin MM-sarjan voittanut

5. Kalle Rovannerä, joka sijoittui äänestyksessä kolmanneksi (1645 pistettä, 29 ykkössijaa), ja 100 metrin ratakelauksen T54-luokan maailmanmestari Amanda Kotaja, joka oli äänestyksessä 13:s (242 pistettä, yksi ykkössija).
6. Maalivahti Niko Hovisen (tällä kaudella HIFK) äiti Ulla Hovinen (o.s. Lundholm) kirjautti kiekonheitossa vuonna 1983 tuloksen 67,02. Se on yhä voimassa oleva naisten Suomen ennätys.
7. HC Kilpari on ollut maahockeyn SM-sarjassa mitaleilla 14 vuotta putkeen (2010–2023). Se on saavuttanut kahdeksan kultaa, kaksi hopeaa ja neljä pronssia.
8. Mira Potkonen (nyrkkeilyssä naisten 60 kg:n sarjassa pronssia Rioissa 2016, pronssia myös Tokiossa samassa sarjassa), Tuuli Petäjä-Sirén (purjelautailun RS:X-luokassa hopeaa Lontoossa 2012,

9. Tokiossa samassa luokassa 14:s) ja Satu Mäkelä-Nummela (kultaa trap-ammunnassa Pekingissä 2008, Tokiossa 24:s).
10. Suomen toistaiseksi ainoan jääpallo miesten MM-kullan 8.2.2004 pelatussa finaalisissa ratkaisi 100. minuutilla tekemällään maalilla Sami Laakkonen.
11. Kaija Koon isosisko Ritva Kokkola-Lemarchand. Töölön jalkapallostadionin suunnitteli Atelier23-arkkitehtitoimiston kolmikko, Kokkola-Lemarchandin lisäksi Olivier Lemarchand ja Thomas Seehan.
12. Sari Essayah juoksi maratonin Frankfurtissa 29.10.1995 aikaan 2.50,10. Hän oli sitä ennen kävellyt 10 kilometrillä MM-kultaa Stuttgartissa 1993 ja EM-kultaa Helsingissä 1994. (Mainittakoon, että Alexander Stubbin maratonennätys on 3.08,26.)

TULOSSA

URHEILUTOIMITTAJAIN LIITON VUOSIKOKOUS 26.3.

Urheilutoimittajain liitto pitää sääntömääräisen vuosikokouksen tiistaina **26. maaliskuuta 2024** klo 13.00 alkaen Helsingissä Haaga-Helian auditoriossa (Ratapihantie 13). Lounas on tarjolla klo 12.00 alkaen ravintola Vaunussa (Ratapihantie 9) **vain ennakkoilmoittautuneille**. Vuosikokous on avoin kaikille liiton jäsenille. Äänestys-oikeus on vain jäsenmaksunsa maksaneilla A-jäsenillä, pressikortillisilla B-jäsenillä sekä **valtakirjalla** paikalliskerhon edustajilla, joilla on oltava paikalliskerhon myöntämä **valtakirja** mukanaan vuosikokouksessa.

Ilmoittautumiset vuosikokoukseen **etukäteen 15.3. mennessä** liiton verkkosivuilta löytyvällä ilmoittautumislomakkeella.

Liitto maksaa yhden edustajan/ paikalliskerho (valtakirjaan merkitty edustaja) matkakulut vuosikokoukseen edullisinta matkatapaa käyttäen. Käyttäkää siis mahdollisuuksien mukaan kimpapakyytejä, mikäli liikutte autolla. Matkakulut saadaksesen paikalliskerhon edustajan tulee täyttää liiton verkkosivuilta löytyvä matkalaskulomake, ja siihen liittyvät mahdolliset matkaan liittyvät kuitit lähetetään erikseen sähköpostitse liittoon.

Kokouksen esityslista virallisen kokouskutsun yhteydessä tämän lehden sivulla 36.

Lisätiedot: hallintokoordinaattori Natalia Lahtela, puh, 0400 818 484, toimisto@urheilutoimittajat.fi.

JÄSENEDET

Urheilutoimittajain liiton A-, B- ja opiskelijajäsenyyden oikeutta erilaisiin jäsenetuihin:

PRESSIKORTTI (A- JA B-JÄSENET)

Urheilutoimittajain liiton A-jäsenet saavat pressikortin liittyessään liiton A-jäseneksi. Paikalliskerhojen B-jäsenet voivat hakea pressikorttia liitosta erillisellä hakemuksella. Pressikortin voimassaolo perustuu jäsenmaksuun (A-jäsenet) ja pressikorttimaksuun (B-jäsenet). Pressikortilla voi osoittaa ammatillisen asemansa erilaisissa työtilanteissa. Pressikortti oikeuttaa ilmaiseen sisäänpääsyyn useimpiin kansallisiin urheilutapahtumiin. Poikkeuksena ovat ainoastaan jääkiekon SM-liigan ottelut ja tapahtumat, joihin täytyy erikseen akkreditoitua. **HUOM!** Olemme siirtyneet sähköiseen pressikorttiin (mobiilisovellus) keväällä 2021.

KANSAINVÄLINEN LEHDISTÖKORTTI (A-JÄSENET)

Urheilutoimittajain liiton A-jäsenet voivat hakea kansainvälisen urheilutoimittajien liiton (AIPS) lehdistökortin. AIPS-kortti on voimassa kaksi vuotta kerrallaan. AIPS-kortti myönnetään vain jäsenmaksunsa suorittaneille liiton A-jäsenille.

KOULUTUKSET JA SEMINAARIT (A-, B- JA OPISKELIJAJÄSENET)

Urheilutoimittajain liitto ja paikalliskerhot järjestävät jäsenilleen erilaisia koulutustilaisuuksia ja seminaarimatkoja, joista suurin osa on maksuttomia. Yksityiskohtaiset kuvaukset koulutusten sisällöistä sekä ilmoittautumislomakkeet löytyvät liiton verkkosivuilta.

FAIR PLAY -LEHTI (A-, B- JA OPISKELIJAJÄSENET)

Urheilutoimittajain liiton jäsenet saavat maksutta neljä kertaa vuodessa ilmestyvän liiton Fair Play -jäsenlehden. Fair Play -lehdet löytyvät myös liiton verkkosivuilta.

KOULUTUSAPURAHAA (A-JÄSENET)

Urheilutoimittajain liiton A-jäsenet voivat hakea liiton koulutusapurahaa ammatilliseen kouluttautumiseen. Apurahaa voi saada oman ammattitaidon kehittämiseen ja syventämiseen tähtäviin opintoihin (ei perustason opintoihin) sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen. Apurahaa voi hakea kaksi kertaa vuodessa – toukokuun tai marraskuun loppuun mennessä. Koulutusapurahaa saavan jäsenen on toimitettava Fair Play -lehden juttu apurahan käytöstä.

VUODEN URHEILIJA -ÄÄNESTYS (PRESSIKORTTIIN OIKEUTETUT JÄSENET)

Urheilutoimittajain liiton Vuoden urheilija -äänestys-oikeus on ainoastaan liiton pressikorttiin oikeutetuilla jäsenillä. Samalla voi äänestää myös Vuoden joukkuetta, Vuoden valmentajaa ja Vuoden nuorta urheilijaa.

IF:N JA KALEVAN VAKUUTUKSET (A-, B- JA OPISKELIJAJÄSENET)

If tarjoaa liiton jäsenille mahdollisuuden päästä mukaan kattavaan If Etuohjelmaan ja saada sitä kautta alennusta vakuutuksista. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva tarjoaa liiton jäsenille Primus-henkivakuutusedun, joka on sekä liiton jäsenille että heidän perheilleen tarkoitettu jäsenetu. Vakuutus antaa turvaa sairauden ja tapaturman aiheuttaman kuoleman varalle. Henkivakuutuksen jäsenetu on 47,3 %. Uusiin Primus-henki- ja -tapaturmavakuutuksiin saa veloituksetta lisäetuna myös 2 000 euron Selviytymisturvan.

Lisätiedot kaikista jäseneduista liiton verkkosivuilta:
www.urheilutoimittajat.fi.

facebook

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

twitter

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

KALEVA

Liikunta & Tiede

Asiaa.
Tutkittua.
Pohdittua.

Ainoa lajissaan.
Faktapohjalta liikunnasta ja urheilusta.

55 euroa/vuosi

www.lts.fi

Päätoimittaja: Jari Kupila | Julkaisija: Liikuntatieteellinen Seura

 LTS

Urheilutoimittajain liitto jakaa koulutusapurahaa ammatilliseen kouluttautumiseen kaksi kertaa vuodessa

Urheilutoimittajain liiton koulutusapurahaa voivat hakea liiton A-jäsenet. Henkilökohtaista koulutusapurahaa voi käyttää ammatilliseen kouluttautumiseen. Apurahaa voi saada oman ammattitaidon kehittämiseen ja syventämiseen tähtääviin opintoihin (ei perustason opintoihin) sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen. Tällaisia voivat olla esim. kieliopinnot, ammatillinen täydennyskoulutus, opintojen loppuunsaattaminen, kielenhuoltokurssi, alan tutkimustyö, alan julkaisut, videokuvauskurssi tai digikuvauskurssi. Apurahaa ei myönnetä laitehankintoihin, eikä sitä voi käyttää työmatkoihin tai opiskelupaikan ja kodin välisiin matkoihin tai elinkustannuksiin. Apurahaa ei myöskään myönnetä jo toteutuneisiin tai meneillään oleviin hankkeisiin. Koulutuksen pitää tukea ja kehittää jäsenen ammattitaitoa ja journalistista osaamista.

Hakuohjeet

Apurahaa voi jatkossa hakea kaksi kertaa vuodessa – vuosittain marraskuun tai toukokuun loppuun mennessä. Apurahaa haetaan sähköisellä lomakkeella liiton verkkosivujen kautta: www.urheilutoimittajat.fi/jasenedut/koulutusapuraha. Hakemus tulee perustella hyvin. Mahdollinen apuraha maksetaan toteutuneiden kulujen perusteella. Hakijan jäsenmaksun tulee olla maksettuna.

Apurahan käytöstä on tehtävä selvitys liittoon. Selvityksen liitteeksi tulee liittää koulutusapurahan osalta alkupe- räiset kuitit kuluista.

Koulutusapurahaa saavan on toimitettava Fair Play -leh- teen juttu apurahan käytöstä tai opinnäytteestä koulutusti- laisuuden jälkeen. Aikataulusta on sovittava etukäteen leh- den päätoimittajan kanssa (toimisto@urheilutoimittajat.fi).

Kiinnostako kirja-arvion kirjoittaminen?

Fair Play -lehti on lähes aina lehti, joka tuo esille urheilukirjojen kirja-arvioita. Urheiluaiheisia kirjoja ilmestyy vuoden varrella tiuhaan tahtiin, joten nyt etsimme lisää vapaaehtoisia kirja-arvioiden kirjoittajia. Kiinnostaisiko juuri sinua? Jos kiinnostaa, ota yhteyttä toimisto@urheilutoimittajat.fi. ♦

Kyrö ja Helenius vaihtoivat iskuja

NYRKKI – KEHÄSSÄ ROBERT HELENIUS

Tuomas Kyrö
WSOY 2023
335 sivua

Usea urheiluKirjoittaja lienee miettinyt elämäkertakirjaa nyrkki-ihme Robert Heleniuksesta. Osin rosoiselle kaunokirjailija Tuomas Kyrölle tehtävä suotiin. Syyslehden sekaan tipahti teos *Nyrkki – Kehässä Robert Helenius*.

Tuomas Kyrö havahtui helmikuuisessa New Yorkissa – vuonna 2020 – uudestaan ilmiöön, ihmiseen ja urheilijaan nimeltä Robert Helenius. Siitä alkaa seikkailu.

Kyrö kuunteli kirjaa varten tarkoin kivikautiseksi ihmiseksi itseään luonnehtivaa Robert Heleniusta. Heleniuksen ja hänen läheistensä tietojen ja muistojen kautta Kyrö kuljeskelee Kuubassa, tallustelee Tukholmassa, pyöriskelee Porvoossa ja matkaille Moskovaan.

Genetiikka ja ympäristö vaikuttavat moniin asioihin meissä. Tuomas Kyrö tietää tuon, ja niinpä elämäkertakirjassa on kattavasti Heleniuksen sukutaustaa ja hänen asuinpaikkojaan. Luettavissa on, että virkamiestyypistä väkeä on Heleniuksen väessä vähän. Ahvenanmaa ei ole niitä tavallisimpia asuinpaikkoja huippunyrkkeilijälle, mutta sieltä Robert Helenius on startannut moniin kovatasoisiin matseihin.

Kyrö laillaan laittaa nyrkkeilyhanskat toistuvasti Heleniuksen käsiin, ja ottaa ne häneltä kerta kerran jälkeen pois. Kyrö kykenee kertomaan kohtuullisen hyvin ammattinyrkkeilyn osin omalaatuisesta maailmasta. Tosin hetkittäin kirjasta kuuluu kertojan kaikkitietävä ääni ottelijasta, joka monikerroksisuudessaan tuntuu paikoin liian suurelta ja mahtavalta.

Urheilua – ja muuta elämää – tarkoin seuranneet huoMaavat, että Kyrö pyrkii sulauttamaan lukemansa ja kuulemansa siten, että tekstistä saattaa saada käsityksen siitä, että Kyrö on mahdollisimman paljon keksinyt ja löytänyt asioita itse tykönään. Lähteitä ei kirjasta löydy, muutama nimetty lainaus kylläkin. Kiitosta saa muutama asianosainen.

Nyrkkeilymaailma on paljon myös tunnelmaa ja tarinaa. Nyrkkeilijä on kiinnostava muuallakin kuin kilpakehässä. Tällaisia perin visuaalisia kohtia olisi kirjassa toivonut olevan enemmän: *”Harjoitussali on samankokoinen kuin oma sali Maarianhaminan teollisuusalueella, ja tämäkin sijaitsee entisessä autokorjaamossa. Katto matalalla, ei ilmastointia. Iäkäs afroamerikkalainen mies lakaisee salin edustaa. Ruskeat housut, valkoinen paita, hikiläikät kainalossa, mies luuttuaa ja välillä putsaa rätiltä isompia jälkiä lattiasta. On kuin kävelisi vanhaan nyrkkeilylokuvaan, likaista, huonot säkit, kaikki repsottaa, mutta ollaan lajin ytimessä.”*

Kehä on aina puhdas ja ottelijat hyviä. Ainakin Alabamassa.

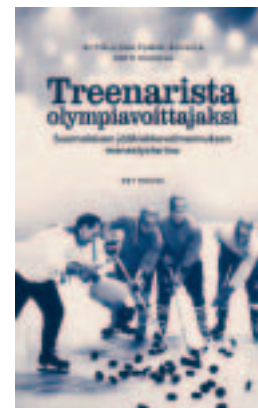

Hannu Ranta

Perkele, syötä!

TREENARISTA OLYMPIAVOITTAJAKSI – SUOMALAISEN JÄÄKIEKKOVALMENNUKSEN MENESTYSTARINA

Riitta-Ilona Pummi-Kuusela ja
Antti Kuusela
Art House 2023, 359 sivua

Runsaat 20 päävalmentajaa, lähes vuosisata ja viisi arvokisamestaruutta. Ensimmäistä niistä odotettiin kuusi vuosikymmentä. Kolme viimeisintä ovat tulleet viiden viime kauden aikana.

Kirja lupaa kertoa suomalaisen jääkiekkovalmennuksen menestystarinan...

Kirjan luettuaan olisi valmis jatkamaan lausetta ...Leijonissa henkisen valmennuksen näkökulmasta.

Ilahduttavasti ollaan valmiit kyseenalaistamaan liki kaikki, paitsi koko 330-sivuinen tarina henkisen puolen valmentamisen merkityksestä. Todellinen valmentaja on jotain muuta kuin pelkän tekniikan (tai taktiikan) opettaja, vakuutetaan.

Historiaan hurautaneelle ajat 1930-luvulta 1970-lukuun ovat herkkua.

Toki nuoremmille sukupolville jopa kaiken muuttaneen Globenin vuoden 1995 kultajuhlan laeva taustoitus on paikallaan, onhan se ilmeisen kaukainen asia jopa nykyisille lähes nelikymppisille. MM-kullan paikan päällä todistaneelle tilanne on toinen.

”Valmentajan pitää olla valvoanut diktaattori suorituksen hetkellä. Silloin me ei neuvotella.”

”Tyhmäkin näkee, ettei kolmen viikon kamppailun jälkeen se-kunnin ero ole mitään, ja silti se on kaikki!”

”Valmentajuudelle on kauheaa se menettämisen pelko, että voi viitsi, jos häviitään. Mutta eihän tässä mikään muutu. Edelleen ollaan terveitä ja on perhe.”

”Perkele, syötä!”

”Se oli vapauttava hetki. Enää en yrittänyt näytellä valmentajaa.”

Ei pilata lukemisen iloa, Jokainen etsiköön itse kirjasta näin sanoneet päävalmentajat.

Alpo Suhonen lausautti vuonna 1984 päävalmentajana toimiessaan haastattelussa, ettei ”Suomi ohita koskaan jääkiekkomaana Neuvostoliittoa, Kanadaa, USA:ta, Tšekkoslovakiaa ja Ruotsia”. No, Suomi ja USA eivät niistä olekaan voittaneet kahta peräkkäistä maailmanmestaruutta.

”Turnaustyyppiset tapahtumat ovat niin sattumasta kiinni”, riitti **Erkka Westerlundin** sanoin monille selitykseksi Leijonien viime kevään MM-kisojen karilleajosta.

Parasta antia ovat kriittiset kysymykset monessa kohtaa. Kevästä 2023 muistutettiin Suomen hävinnän Kanadalle kärsityn puolivälierätappion lisäksi myös Ruotsille ja USA:lle eli jääneen voittoa isoja jääkiekkomaita vastaan.

Teksti on loistavaa suomea, kerronta toistosta huolimatta sujuvaa. Kustannustoimittaja on tehnyt tarkkaa jälkeä. Pari nimivirhettä on urheiluKirjassa olematon määrä.

Lähdeaineisto on hengästyttävä. Yhden loistavan visailukysymyksen kirja tarjoaa. Kuka suomalainen valmentaja oli ensimmäisenä voittamassa arvokisamitalia? Se muuten tapahtui vuonna 1936!

Ja loppuun tarkennuksena, että tämän arvion kirjoittajan mielestä Suomen ainoa jääkiekkoilun päävalmentaja on Leijonissa. Liigaseurojen valmentajista en käytä ilmausta päävalmentaja.

Pasi Peltola

Puoli vuosisataa pelaajien puolella

PELAAJIEN ÄÄNI – SUOMEN JÄÄKIEKKOILIJAT RY 1973–2023
Matti Hintikka
SJRY 2023
216 sivua

Viiime vuonna 50 vuotta täyttäneen Suomen Jääkiekkoliijat ry:n – tuttavallisemmin Pelaajayhdistyksen – historia on ollut kaksijakoinen. Vajaat ensimmäiset 30 vuotiaan se oli käytännössä lähes yhtä kuin yksi sen perustajajäsenistä, nykyinen kunniapuheenjohtaja **Juha Rantasila**. Yhdistys oli tietysti legendaariselle maajoukkuepuolustajalle, juristiksi kouluttautuneelle Rantasilalle tärkeä, mutta ei hänen kii-reisinä työvuosinaan ymmärrettävästi ykkösprioriteetissa.

Yhdistykselle onnenpotku oli, että se sai heti tämän vuosituhannen alussa toiminnanjohtajakseen **Jarmo Saarelan**. Hän oli 20 vuoden ajan sen sydän ja keuhkot. Niin antaa ymmärtää myös yhdistyksen 50-vuotishistoriikki *Pelaajien ääni – Suomen Jääkiekkoliijat ry 1973–2023*. Sen on kirjoittanut Urheilun ja liikunnan kulttuurikeskus Tahdon (ent. Urheilumuseo) tietopalvelukoordinaattori **Matti Hintikka**. Pohjateoksena on ollut vuonna 2003 julkaistu Pelaajayhdistyksen 30-vuotishistoriikki *Pelaajien puolesta*, jonka kirjoittivat **Hannu Kauhala, Matti Hannula** ja **Hannu Laine**. *Pelaajien puolesta* perustui ensisijaisesti haastatteluihin, *Pelaajien äänen* peruspilareina ovat kokouspöytäkirjat ja lehtiartikkelit sekä lainaukset jääkiekkoiheisista tietokirjoista ja julkaisuista. Kirjan lopussa oleva viiteluettelo onkin melko massiivinen. Toki Hintikka on tehnyt paljon haastattelujakin.

Yhdistyksen parina ensimmäisenä vuosikymmenenä jääkiekkoliijat Suomessa eivät edes olleet ammattilaisia. Hintikan teoksesta käy hyvin ilmi, kuinka yhdistyksen merkitys on sittemmin kasvanut sen ollessa aktiivinen osapuoli erityisesti sopimuserimielisyyksissä ja vakuutuskiistoissa.

Pelaajayhdistyksen puheenjohtajaksi vuonna 2020 valittu **Teemu Ramstedt** on eritoten ottanut aktiivisesti ja näkyvästi kantaa, kuten vuotta myöhemmin Saarelan saappaisiin astunut, salibandyn puolelta ”kaapattu” **Risto Kauppinenkin**. Silti Pelaajayhdistys tuppaa joskus unohtumaan kutsuttujen listalta, kun tärkeistä asioista neuvotellaan. Outoa, sillä kuten tuore historiikkikin todistaa, Suomen Jääkiekkoliijat ry on ylivoimaisesti vaikutusvaltaisin suomalaisista urheilijoiden lajiyhdistyksistä ja maailman toiseksi merkittävien jääkiekkoliijoiden yhdistys NHLPA:n jälkeen.

Tuoreen historiikin sisällössä merkittävä rooli on valokuvaaja **Hannu Lindroosilla**, joka on kuvannut jääkiekkoa 1960-luvulta asti ja Pelaajayhdistyksen tapahtumia koko sen historian ajan.

Pelaajayhdistykseen kuuluvat lähes kaikki suomalaiset Suomessa pelaavat pääsarjatiekkoliijat, nykyään naispelaajatkin, ja myös suuri osa ulkomailla pelaavista. Kuinkahan monta prosenttia pelaajista on lukenut tai edes aikeissa lukea historiikin yhdistyksestä, johon kuuluvat? Toivottavasti moni.

Matti Hannula

Erotuomarin haastavat saappaat

EROTUOMARIN PÄÄTÖKSENTEKO
Hanna Willman-livarinen
Vastapaino 2023
277 sivua

Eipä ole ihme, että erotuomareista on urheilussa jatkuva pula. Kukaan tuskin väittää tuomaroinnin olevan erityisen helppoa, mutta **Hanna Willman-livarisen** kirja *Erotuomarin päätöksenteo* tuo keskusteluun vielä aivan uuden, päätöksenteon tutkimuksiin perustuvan näkökulman.

Vuoden urheilukirja -finalistiksi valittu teos on yhdistelmä päätöksenteon psykologiaa ja jääkiekkoerotuomarin käytännön kokemuksia. Kyseessä ei ole tuomaroinnin oppikirja, vaan päätöksenteon tieteeseen pohjautuva tietokirja, jonka yhteiskuntatieteiden tohtori ja tutkija Willman-livarinen on taitavasti kääntänyt urheilun maailmaan ja nimenomaan erotuomarin näkökulmaan.

Urheilusta kiinnostuneelle lukijalle kirja tarjoaa tutkimustuloksiin pohjautuvan sukelluksen erotuomarin ja pelaajien toimintaan, päätösten tekemiseen, psykologiaan ja aivojen toimintaan. Tuskin olisin tarttunut näihin aiheisiin syventyvään kirjallisuuteen ilman urheiluun liittyvää kontekstia, mutta tästä kulmasta avattuna aihe alkoi kiehtoa aivan uudella tavalla.

Willman-livarinen pyrkii kirjassaan auttamaan urheiluyleisöä ymmärtämään paremmin tuomarin työtä ja kykyä tehdä päätöksiä todella haastavissa olosuhteissa. Tieteen lomassa hän kertoo omakohtaisia kokemuksiaan erotuomarina toimimisesta, aivan alkumetreiltä siihen hetkeen, kun tuomarointi alkaa muutamien vuosien jälkeen sujua jouhevammin. Kirjailijan tavoite täyttyy, ja useassa kohdassa lukija ei voi välttää pohtimasta sitä, kuinka aliarvostettuja erotuomareita urheilumaailmassa ovat. Päiväkirjamaiset merkinnät omista kokemuksista ja havainnoista tuomarin polun alkumetreiltä ovat karua luettavaa, kun valmentajat ja vanhemmat laittavat aloittelevan tuomarin tilille lasten otteluissa tehdyistä vihellyksistä.

Vaikka kirjailijan oman kokemuksen kautta keskitytään lähinnä jääkiekkoerotuomarin toimintaan, tuovat tutkimukset mukaan havainnollistavia esimerkkejä myös muista urheilulajeista kuten jalkapallosta, koripallosta ja tenniksestä.

On häkellyttävää lukea erotuomarin toiminnasta tieteellisestä näkökulmasta. Kun otetaan huomioon pelin nopeus, yhtä aikaa tarkkailtavien asioiden määrä, ympäristön aiheuttama stressi ja paine sekä näkemisen ja havainnoimisen fysiologiset rajoitteet, oikeiden vihellysten tekeminen alkaa tuntua täysin mahdottomalta. Willman-livarinen on tehnyt väitöskirjansa kuluttajien päätöksenteosta ja kykenee havainnollistamaan hyvin ymmärrettävästi sen eroavaisuutta erotuomarin päätöksentekotilanteeseen, jossa aikaa ajateltuun ei yksinkertaisesti ole.

Suvi Hakkarainen

Seiväshypyn historiasta löytyy kiehtovia tarinoita

SUOMALAISEN SEIVÄSHYPYN TARINAT

Teijo Piilonen
Docendo 2023
320 sivua

Ensimmäinen se tuntui ajatuksenaikin typerältä. Miksi kirjoittaa historiateos seiväshypystä, kun suuri yleisö tietää lajin edustajista vain **Wilma Murron**? Eihän se voi kiinnostaa ketään.

Sitten muisti alkoi kulkea syvemmälle historiaan. Nimiä alkoi putkahtaa päähän: **Kalliomäki, Nikula, Landström, Kataja** sekä **Pudas** ja ylhäälle jäänyt taikarima. Idea rupesi tuntumaan järkevämmältä. Kenties Murron suosion kautta ihmiset löytäisivät kirjan seiväshypystä, joka kuitenkin on yksi suomalaisen yleisurheilun menestyslajeista.

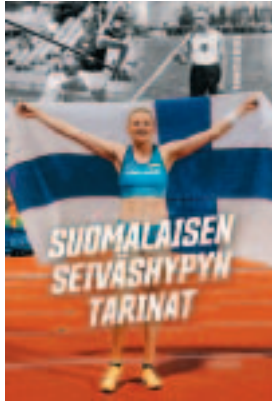
Näinä ajatuksine otin käteen urheilutoimittaja **Teijo Piilosen** kirjan *Suomalaisen seiväshypyn tarinat*. Olin kirjan suhteen varovaisen toiveikas, jopa innostunut. Siitä asetelmasta harvoin yllätty, ainakaan positiivisesti. Nyt näin kävi, seiväshyppy onnistui viemään kaltaiseni urheilufriikin toviksi täysin mukanaan.

Piilonen on tehnyt kirjan eteen suuren työn. Jo pelkästään lajin historian ja tulosten kokoaminen olisi ollut iso urakka, mutta lisäksi Piilonen on tehnyt teosta varten todella paljon haastatteluja. Elossa olevien tähtien lisäksi hän on etsinyt käsiinsä entisten tähtien sukulaisia ja ystäviä. Se on kirjan onnistumisen kannalta ollutkin ainoa oikea ratkaisu, sillä haastattelut vievät lukijan ajatukset paljon syvemmälle kuin pelkät tulokset.

Kirja paljastaa sen, että seiväshyppääjät ovat olleet läpi historian kiinnostavia persoonia. Se on oikeastaan aika luonnollistakin. Kun kohotaan monen metrin korkeuteen ja vaarat ovat läsnä seipään katkeamisesta lähtien, on selvää, että hyppääjältä vaaditaan rohkeaa luonnetta. Ja aika usein rohkeat persoonat ovat myös melko värikkäitä hahmoja, joilla joskus on riittänyt egoa enemmän kuin omaksi tarpeeksi. Sen ovat saaneet huomata välillä kilpakumppanit, joskus median edustajat ja ajoittain myös urheilujohtajat. Seiväshyppääjät ovat herättäneet ihmetystä niin kotimaassaan kuin ulkomaillakin, jonne hyppääjät ovat varhaisessa vaiheessa rohkeasti lähteneet.

Teos tarjoaa jopa urheilutiedosta kiinnostuneille mukavia knoppitietoja. Omassa muistilokerossani ei esimerkiksi aiemmin ollut tietoa siitä, että muiden muassa Herra Heinämäen Lato-orkesterissa sittemmin esiintynyt **Jouko Mäki-Lohiluoma** nosti vuonna 1982 riman maailmanennätyskorkeuteen. Välttämättä se ei ollut parasta huumoria, että 520 hypännyt Mäki-Lohiluoma asetutti riman korkeuteen 585, mutta voi sille yli 40 vuotta myöhemmin hieman hymyillä. Rima muuten jäi yrityksissä kannattamilleen, sillä niin korkealla se oli, että Mäki-Lohiluoma ei saanut edes potkaistua sitä alas.

Suomalaisen seiväshypyn tarinat on kattavasti, huolellisesti ja kiinnostavasti tehty historiakatsaus upeaan urheilulajiin. Se oli ansaitusti ehdolla myös Vuoden urheilukirjaksi.

Tommi Roimela

Henkilökohtainen tilinpäätös

PALJASTUS

Johanna Aatsalo
WSOY 2024, 319 sivua

Johanna Aatsalo oli nuori kunnianhimoinen urheilutoimittaja vuonna 1998. Hän pääsi jäljille dopingin käytöstä suomalaisen hiihtourheilun huipulla. Uutinen ja sen julkaisu muuttivat hänen elämänsä lopullisesti. Paluuta unelma-ammattiin ei enää ollut, ja työtovereistakin suurin osa vieroksui häntä skuupin julkaisun jälkeen. Suomen Tietotoimiston uskottavuuskin oli vaakalaudalla.

Nyt 26 vuotta uutisen julkaisemisen jälkeen Aatsalon henkilökohtaisiin muistiinpanoihin ja muihin materiaaleihin perustuva teos *Paljastus* näkee päivänvalon. Kirjan julkistustilaisuus järjestettiin Urheilun ja liikunnan kulttuurikeskus Tahdossa helmikuun alussa 2024. Entisen Urheilumuseon tiloista löytyy myös kuuluisa lääkarilaukku, johon kiteytyy koko suomalaista hiihtourheilua ravistellut dopingskandaali, joka huipentui hiihtäjien joukkokäryyn Lahden MM-kisoissa 2001.

Kirjassa Aatsalo käy kronologisesti läpi tapahtumat aina kohu-uutisen julkaisusta viimeiseen, syksyllä 2013 järjestettyyn oikeudenkäyntiin, jossa **Pekka Vähäsöyrinki** ja **Jari Räsänen** saivat tuomion valehtelemisestä oikeuden edessä.

Kirjaa lukiessa palautuu mieleen kaikki siinä kuvattuihin tapahtumiin liittyvä uutisointi. Vaikka pohjimmiltaan kyse oli alun perin siitä, olivatko STT:n jutussa kertomat yksityiskohdat totta, kertoo kirja suomalaisesta urheilujournalismista neljännesvuosisata sitten. Tuolloin urheilutoimituksissa ei ollut totuttu siihen, että myös urheilutoimittajat tekevät tutkivaa journalismia. Lisäksi paine Hiihtoliiton suunnasta kasvoi käsittämättömiin mittoihin kunnianloukkaussyytteen ja korvausvaatimuksineen.

Muistelmat avaavat kirjoittajansa ajatuksia uutisen julkaisun jälkeen muun muassa oikeudenkäynneissä. Tekstistä välittyi toimittajan ahdistus ja tuskakin, vaikka hän oli tehnyt vain työtään. Vaikeimpina hetkinä Aatsalon tukena olivat hänen lähimmät ihmisensä, psykologi ja ehkä tärkeimpänä puhdas omatunto asian suhteen.

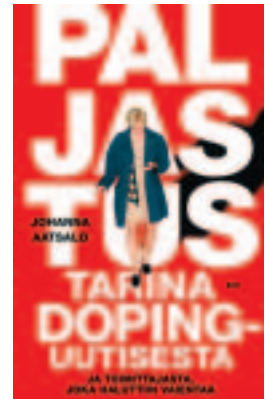
Kirja avaa vielä kerran keskustelun hiihtourheilun dopingin käytöstä 1990-luvulla. Osa tapahtumiin liittyvistä ihmisistä on jo kuollut, ja osa kysymyksistä jää ikuisesti vaille vastausta. Tämä teos tuo julkisuuteen yksityiskohtia, jotka täydentävät kertomusta uutista seuranneiden tapahtumien polttopisteessä olleen henkilön näkökulmasta.

Teksti etenee sujuvasti ja kerrontaa on helppo seurata, vaikka kaikkia yksityiskohtia ei itse muistaisikaan. Kiinnostavinta antia ovat Aatsalon omat tuntemukset ja ajatukset. Kirjassa on riittävästi yksityiskohtia ja muistiinpanoja, joiden avulla lukija pysyy kärryillä tapahtumien kulusta.

Teoksessa pohditaan myös journalismin periaatteita. Esimerkiksi lähdesuojaa on harvoin, jos koskaan koeteltu suomalaisessa urheilujournalismissa kirjassa kuvatulla tavalla. Muutenkin teksti herättää ajatuksia urheilutoimittajien integriteetistä ja etiikasta.

Ajat ovat muuttuneet, mutta historia ei. Aatsalon sanoin on kiinnostavaa nähdä, millaisia keskusteluita, reaktioita ja juttuja kirjan julkaisusta seuraa.

Esko Hatunen

#vuodenurheilija
Jo vuodesta 1947.

